

495.9184

พ ๔๔๖ ก

ร. ๕

การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้
ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

นุสรรา ขวัญศรี

[13 ก.พ. 2541

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

พฤษภาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

89938

การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้
ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ
ของ
นุสรรา ขวัญศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
พฤศจิกายน 2540

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2540 จำนวน 74 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 37 คน กลุ่มควบคุม 37 คน ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design กลุ่มทดลองใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน กลุ่มควบคุมใช้การสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที โดยใช้เนื้อหาเดียวกันในการทดลอง

ผลการทดลองพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY OF MATHAYOM SUKSA I STUDENTS' THAI READING
COMPREHENSION AND WRITING ABILITY THROUGH GENRE - BASED
APPROACH WITH SCAFFOLDING AND THE TEACHER'S MANUAL

AN ABSTRACT
BY
NUSARA KHWANSRI

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University
November 1997

The purpose of this study was to study Mathayom Suksa I students Thai reading comprehension and writing ability through Genre - Based Approach with Scaffolding and the teacher's manual.

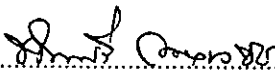
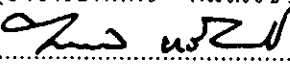
The samples were 74 Mathayom Suksa I students of Patananikom School, Amphur Patananikom, Lopburi Province in academic year 1997. The research design of experiment was randomized control group pretest - posttest design. They were divided into two groups of 37 students each. The experimental group was taught through the Genre - based Approach with Scaffolding : whereas the control group was taught through the teacher's manual. Each group was taught in the same content for 16 periods of 50 minutes each.

The results of the study indicated that :

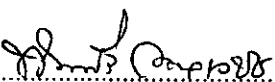
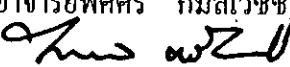
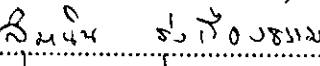
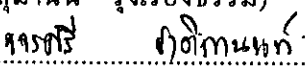
1. The Thai reading comprehension of the experimental group and the control group was significantly different at the .01 level.
2. The Thai writing ability of the experimental group and the control group was significantly different at the .01 level.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.......... ประธาน
(อาจารย์พิศศรี กมลเวช)
.......... กรรมการ
(รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช)

คณะกรรมการสอบ

.......... ประธาน
(อาจารย์พิศศรี กมลเวช)
.......... กรรมการ
(รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช)
.......... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ.สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)
.......... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ขจรศรี ชาติดิกานนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำรงหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.......... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)
วันที่ ๒๕ เดือน พ.ค. พ.ศ. ๒๕๔๐

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์พิศศรี กมลเวช ประธานกรรมการ และ รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช กรรมการ ที่กรุณาให้แนวคิด คำแนะนำ ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุง ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาเอาใจใส่และห่วงใยอย่างดียิ่ง จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณ ผศ.สุมานัน รุ่งเรืองธรรม และอาจารย์จรัสศรี ชาดิกานนท์ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการ แต่งตั้งเพิ่มเติม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ มีผลให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.สุนันท์ สลโกสม ผศ.จันทิมา พรหมโชติกุล และอาจารย์ วันทนา มากบุญดี ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ซึ่งทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ถูกต้องยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณคุณยายเราะ คุณแม่เฉลิม น.ท.เล็ก พรหมบุตร ผู้ให้ความรัก ความห่วงใย และกำลังใจผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณพี่ชาย พี่น้องชาย อรพรรณน้องสาว และชัชฎาพรรณ ขวัญศรี หลานสาว ที่ช่วยเหลือผู้วิจัยในทุก ๆ ด้าน

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์บุญเลิศ พรหมบุตร ผู้ที่ให้ความรักและความห่วงใย ผู้ที่จากไป โดยมีได้มีโอกาสรับรู้ถึงปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ วิชาเอกการมัธยมศึกษา โดยเฉพาะเพื่อนรัก อาจารย์พนาน้อย รอดชู อาจารย์บรรเจิด พุฒารัตน์ และอาจารย์กิตดา ปรีดถจริยา ที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำ จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จเรียบร้อย

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่ช่วยเหลือทั้งที่กล่าวนามและไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ อีกครั้ง

นุสรา ขวัญศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน	14
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้	30
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ	34
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	40
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	40
การดำเนินการศึกษาค้นคว้า	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ลำดับชั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	55
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	55
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	55
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	55
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	58
อภิปรายผล	59
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	61
ข้อเสนอแนะทั่วไป	62
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	62
บรรณานุกรม	63
ภาคผนวก	69
ภาคผนวก ก	70
ภาคผนวก ข	145
ภาคผนวก ค	156
ประวัติย่อของผู้วิจัย	170

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบการเขียนภาษาไทย (เรียงความ)	44
2	แบบแผนการทดลอง.....	47
3	ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองกับ กลุ่มควบคุม	54
4	ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	55
5	แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความเข้าใจ ในการอ่าน	157
6	แสดงคะแนนความสอดคล้องของผู้ตรวจ 3 คน	159
7	แสดงคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	161
8	แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง	163
9	แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนของนักเรียนกลุ่มควบคุม	165
10	ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปภาพที่นำมาใช้ในแบบทดสอบ วัดความสามารถในการเขียน	167
11	ผลการประเมินความสอดคล้องของเรื่องกับอรรถลักษณะที่นำมาใช้เป็นบทอ่าน	168

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารสำคัญในสังคม ช่วยสร้างสรรค์ความเข้าใจอันดีต่อกัน เป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเชื่อและประสบการณ์ต่าง ๆ ภาษาของชาติใดย่อมมีความสำคัญต่อชาตินั้น ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งซึ่งแสดงถึงความเป็นไทย เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่คนไทยทุกคนภูมิใจ และควรธำรงรักษาไว้ ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนภาษาไทยจึงมีความสำคัญ เพราะทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรกำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สำหรับหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) กำหนดจุดประสงค์ให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่านการเขียน และมีรสนิยมในการเลือกอ่านหนังสือ และสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 9) ในด้านการสื่อสารจะใช้ทักษะทางภาษาใดเพียงทักษะเดียวไม่ได้ ทักษะทั้งสี่คือ ฟัง พูด อ่านและเขียนนั้นมีปฏิสัมพันธ์กันตามธรรมชาติอยู่แล้ว การพัฒนาทักษะเพื่อการสื่อสารจำเป็นต้องพัฒนาทุกทักษะไปด้วยกัน ในบางโอกาสอาจจะมุ่งใช้ทักษะหนึ่งเป็นสำคัญ แต่ก็จะมีทักษะอื่น ๆ ผสมผสานอยู่ด้วยเสมอ กล่าวได้ว่า ผู้ที่จะสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็คือผู้ที่มีทักษะทางภาษาดี ทั้งด้านการฟัง พูด อ่านและเขียน (วิพุธ โสภวงศ์. 2537 : 276)

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาสรรพวิทยาการความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน มีทักษะในการอ่านและมีอัตราเร็วในการอ่านสูง ย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการพูดและการเขียนได้เป็นอย่างดี (สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม. 2536 : 136)

การฝึกทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องพัฒนาควบคู่ไปกับทักษะอื่น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการเขียน หลังจากให้นักเรียนอ่านแล้ว ครูอาจให้เขียนรายงานสรุปตอบคำถาม เขียนเรื่องจากสิ่งที่อ่าน (วรรณา บัวเกิด. 2537 : 221) ผะอบ โปษะกฤษณะ (2538 : 115) กล่าวว่า การเขียน การอ่าน เป็นทักษะที่ต้องฝึกและเป็นมุมกลับกัน ผู้ที่เขียนได้ดีต้องอาศัยการอ่านมาก ๆ ผู้ที่อ่านเป็นก็ต้องเข้าใจวิธีเขียนจึงจับจุดสำคัญได้ ฮัลเลทท์ (Hullett. 1986 : 847 - A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่าน และการเขียนพบว่า นักเรียน

ที่เขียนได้ด้นั้นมีความสามารถในการอ่าน คาร์และโอเกิล (Carr and Ogle. 1987 : 626 - 631) กล่าวถึงประโยชน์ของการเขียนหลังการอ่านว่า เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดอย่างวิเคราะห์ และรวบรวมเชื่อมโยงลำดับข้อมูลจากการอ่าน แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ด้วยรูปแบบภาษาที่เป็นของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่าน

สภาพการเรียนการสอนทักษะการอ่านและเขียนในชั้นมัธยมศึกษา เท่าที่ผ่านมายังประสบปัญหาอยู่มาก จากการประเมินคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้านความสามารถในการรับสารและส่งสารอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับเขตการศึกษา 6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ด้านทักษะภาษาที่ประสบปัญหา ได้แก่ ทักษะการอ่าน การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ร้อยละ 30.67 การวิจารณ์แสดงความคิดเห็นจากการอ่าน ร้อยละ 28.22 ทักษะการเขียน เขียนเรียบเรียงข้อความบรรยายจากเหตุการณ์หรือเรื่องราว ร้อยละ 24.54 ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพการเรียนการสอนไม่เหมาะสมกับสภาพสังคม ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อ ไม่ชอบอ่าน ครูบางคนยังคงสอนภาษาไทยโดยการเน้นเนื้อหา สอนให้นักเรียนจำมากกว่าที่จะฝึกทักษะทั้งสี่ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน บางคนสอนโดยเน้นกระบวนการ แต่วัดความรู้ความจำ จึงทำให้การเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จ (กรมวิชาการ. 2539 : 6 - 10) จะเห็นได้ว่าปัญหาด้านการเรียนการสอนที่สำคัญ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนส่วนหนึ่งคือครูผู้สอน ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ดี ในการเรียนการสอนครูควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของนักเรียน และต้องกระตุ้นให้นักเรียนสามารถสื่อความตามความคิดได้ด้วยตนเอง

นักการศึกษาได้พยายามคิดค้นวิธีการสอนภาษาและนวัตกรรมมาช่วยพัฒนาและเป็นแนวทางในการสอน เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาหลายวิธี เช่น การสอนอ่าน โดยใช้โครงสร้างระดับยอด เป็นการสอนอ่านโดยการวิเคราะห์โครงสร้างระดับยอดชนิดต่าง ๆ จากนั้นนำความรู้ไปใช้ในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเขียนเรียงความ การสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ เป็นการสอนอ่านโดยใช้ประสบการณ์เดิมช่วยในการคาดเดาเนื้อเรื่อง จากนั้นอ่านเนื้อเรื่องเพื่อทดสอบความถูกต้องและสะสมข้อมูลเพื่อตีความในการอ่าน ผลการวิจัยด้วยการสอนต่าง ๆ นี้ พบว่านักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนดีขึ้น

ผู้วิจัยเห็นว่าวิธีหนึ่งที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียน คือ การสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน เป็นการสอนให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการใช้ภาษา ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในรูปแบบของเนื้อความ ลักษณะของเนื้อความชนิดต่าง ๆ

ที่เรียกว่า อรรถลักษณะ ซึ่งแบ่งเป็น เรื่องเล่าจากประสบการณ์ รายงาน การอธิบาย เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น วิธีการ เรื่องเล่าเชิงจินตนาการ การอภิปราย และการสังเกต เมื่อนักเรียนอ่านเรื่อง แล้ววิเคราะห์รายละเอียดของโครงสร้างออกมาเป็นแผนภูมิ สรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน และฝึกใช้ภาษาตามลักษณะของเนื้อความชนิดนั้น ๆ จากการวิเคราะห์โครงสร้างงานเขียน ขึ้นตอนต่อไป นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่องใหม่ตามอรรถลักษณะเดิม ขึ้นตอนสุดท้ายคือนักเรียนเขียนเรื่อง โดยอิสระตามประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ และในการสอนจะส่งผลดียิ่งขึ้นถ้ากลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้มาประกอบกับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ เป็นการที่ใช้คำพูด ชักนำให้นักเรียนสามารถสื่อสารออกมาตามความคิด ด้วยคำพูด 5 ประเภท คือ การพูดเพื่อยอมรับความรู้สึกละเอียดของนักเรียน การพูดเพื่อขยายความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อต่อความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ ครูจะเลือกใช้คำพูดประเภทต่าง ๆ ตามพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแนวคิด และสามารถสื่อความได้ ผู้วิจัยได้นำกลวิธีดังกล่าวมาประกอบการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ตรงตามความต้องการ โดยเฉพาะความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียน ผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานมาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยคาดหวังว่าเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยที่จะนำไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบผลของการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน ซึ่งส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ความสามารถในการเขียนภาษาไทย
2. ผลของการศึกษาค้นคว้าจะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและนำไปพัฒนาทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่เรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)

2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

จากคำอธิบายรายวิชาภาษาไทย ท 101 โดยใช้เนื้อเรื่องจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 เรื่องความสนุกในวัดเบญจมบพิตร นิติสาร วารสาร สารานุกรม หนังสือ และหนังสือพิมพ์

3. ระยะเวลาในการทดลอง ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 ใช้เวลาทดลองกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์

4. ตัวแปรที่ศึกษา

- 4.1 ตัวแปรต้น

4.1.1 การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน

4.1.2 การสอนตามคู่มือครู

- 4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

4.2.1 ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย

4.2.2 ความสามารถในการเขียนภาษาไทย

นิตยภัตพิเศษ

1. การสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน หมายถึง การสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษา โดยใช้รูปลักษณะของเนื้อความที่เรียกว่า อรรถลักษณะ ในสถานการณ์และจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกมาใช้ 4 ชนิด ได้แก่ เรื่องเล่าจากประสบการณ์ รายงาน การอธิบาย และเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

2. การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน หมายถึง การสอนที่ให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน จากเนื้อความที่มีจุดมุ่งหมายในการเขียน ตามลักษณะต่าง ๆ ของเนื้อความเรียกว่า อรรถลักษณะ ได้แก่ เรื่องเล่าจากประสบการณ์ รายงาน การอธิบาย และเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ และนักเรียนเขียนแผนภูมิ เพื่อให้เห็นการเข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างชัดเจน ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดและสามารถสื่อความได้ด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ โดยการใช้คำพูด 5 ประเภท คือ การพูดเพื่อยอมรับความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อย้ายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ ขั้นตอนสุดท้ายผู้เรียนเขียนเรื่องโดยอิสระตามประสบการณ์ที่ได้รับจากอรรถลักษณะตัวแบบของภาษาอย่างมีเป้าหมาย

กระบวนการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน

1. ให้รูปแบบ

1.1 ให้นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะต่างๆของเนื้อความโดยครูและนักเรียนอ่านเรื่องที่จัดตามอรรถลักษณะต่างๆ ไว้แล้วร่วมกัน

1.2 เสนอรายละเอียดของเรื่องโดยทำแผนภูมิ

1.3 วิเคราะห์โครงสร้าง ในการดำเนินเรื่อง ครูให้นักเรียนอ่านและพิจารณารายละเอียดต่างๆของเนื้อความร่วมกัน

1.4 ให้นักเรียนค้นหาเรื่องอื่น ๆ ที่มีอรรถลักษณะเช่นเดียวกับที่สอน

2. ขั้นตอนกลางร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความ

2.1 นักเรียนทั้งชั้นเลือกหัวข้อเรื่องที่จะเขียนจากอรรถลักษณะเดิมร่วมกัน แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มจะทำงานในกลุ่มของตนโดยการช่วยเหลือกันหาข้อมูลมาเขียนด้วยกิจกรรมต่าง ๆ และบันทึกข้อมูลเหล่านั้นไว้

2.2 นักเรียนอภิปรายร่วมกันเพื่อเป็นข้อมูลในการเขียนตามหัวข้อเรื่องที่ทุกกลุ่มตกลงเขียนร่วมกัน จากนั้นเขียนโครงร่างเรื่องใหม่ลงในแผนภูมิแต่ละกลุ่มนำเสนอหน้าชั้น

2.3 นักเรียนช่วยกันเขียนเรื่องให้สมบูรณ์จากแผนภูมิ แล้วนำเสนอหน้าชั้น ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาแก้ไข โดยการอภิปรายผลงานของแต่ละกลุ่มและกลุ่มบันทึกข้อบกพร่องนำไปแก้ไข ในขั้นตอนนี้ครูจะใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กระตุ้นผู้เรียนให้พูดและเขียนในสิ่งที่คิด

3. เขียนเรื่องโดยอิสระ

3.1 นักเรียนแต่ละคนคิดหัวเรื่องที่จะเขียนใหม่

3.2 นักเรียนแต่ละคนเขียนแผนภูมิ นำส่งครูตรวจเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.3 นำแผนภูมิที่ได้รับการแก้ไข ไปเขียนเนื้อความให้สมบูรณ์

3. การสอนตามคู่มือครู หมายถึง การจัดกิจกรรมการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา โดยมีขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ

โดยวิธีการสนทนา ชักถาม และใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าเมื่ออ่านเรื่องแล้ว ต้องจับใจความสำคัญ และย่อเรื่องได้

ขั้นที่ 3 ให้แนวทางการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญและการเขียนเรียงความ จากนั้นครูช่วยกันสรุป โดยชี้แนะแนวทางในการค้นหาสาระสำคัญของเรื่องและการเขียนเรียงความ

ขั้นที่ 4 ให้อ่านหาแก่นักเรียน

ครูและนักเรียนอ่านเรื่อง แล้วสนทนาชักถาม และสรุปสาระสำคัญของเรื่อง แล้วให้นักเรียนย่อเรื่อง

ขั้นที่ 5 ส่งเสริมความแม่นยำ

ให้นักเรียนเขียนสรุปความจากเรื่องที่อ่าน และเขียนเรื่องใหม่

ขั้นที่ 6 การประเมินผลการอ่าน

สังเกตพฤติกรรมขณะเรียน และการสนทนาชักถาม

4. ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญ ขยายความ แปลความ และตีความจากเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว

5. ความสามารถในการเขียนภาษาไทย หมายถึง พฤติกรรมในการใช้ภาษาเขียนเรียงความภาษาไทย โดยแสดงถึงความรู้ ความคิด การใช้ถ้อยคำสำนวน การขยายความ และความมีเอกภาพของเรื่อง ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบความสามารถในการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้
5. เอกสารที่เกี่ยวกับคู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

กระบวนการอ่าน

ธิดา โมสิกรัตน์ และ ธนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล (2538 : 5) กล่าวถึง กระบวนการอ่าน มีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักคำ การเข้าใจความหมาย การมีปฏิกิริยาต่อสาร และการรวบรวมความคิด

ขั้นที่ 1 การรู้จักคำ เป็นกระบวนการอ่านขั้นแรกที่เกิดขึ้นเมื่อผู้อ่านรู้จักคำและรับรู้ความหมายของคำนั้น โดยทั่วไปการอ่านข้อความ จะอ่านเป็นกลุ่มคำ เป็นวลี ประโยค ข้อความ หรือเรื่องราว การอ่านออกเสียงหากผู้อ่านสามารถแปลรหัสตัวอักษรออกมาเป็นเสียงได้ถูกต้อง การรู้จักคำมากก็จะทำให้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้มากขึ้น แม้ว่าจะมีคำบางคำที่ไม่รู้ความหมายมาก่อน คำอื่น ๆ ที่แวดล้อมคำนั้นจะช่วยให้เข้าใจความหมายของคำนั้นได้ เป็นการรู้จักคำโดยอาศัยเนื้อความของคำที่แวดล้อม เรียกว่า การอ่านโดยอาศัยบริบท

ขั้นที่ 2 การเข้าใจความหมายของสาร เป็นกระบวนการรับสารซึ่งแสดงจากถ้อยคำ วลี ประโยค ข้อความ เรื่องราว ตลอดจนพื้นฐานความรู้และประสบการณ์การอ่าน แต่ละคนอาจจะเข้าใจสารไม่ตรงกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบท ความหมายของสารในคำคำเดียวกัน อาจมีความหมายเดียวหรือหลายนัยสำหรับคนหนึ่ง และอาจมีความหมายต่างกันโดยสิ้นเชิงสำหรับอีกคนหนึ่ง คำบางคำยังมีความหมายที่ขึ้นอยู่กับบริบทและเป็นสารที่แสดงให้เห็นถึงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ตลอดจนเจตนาของผู้เขียนอีกด้วย ดังนั้นการทำความเข้าใจความหมายของสารของคำ ข้อความหรือเรื่องราวจึงมีความสำคัญในกระบวนการอ่าน

ขั้นที่ 3 การมีปฏิริยาต่อสาร เป็นกระบวนการรับสารที่เกิดขึ้นเมื่ออ่านแล้ว “คิด” คล้อยตาม หรือขัดแย้ง หรือแยกแยะข้อมูลและเปรียบเทียบว่า ส่วนใดเหมาะสมหรือตรงกับ ความหมายที่แท้จริงของเรื่องที่อ่าน การคิดในลักษณะเช่นนี้คือการมีปฏิริยาต่อสาร ซึ่งมีทั้งด้านอารมณ์ และความคิด ผู้อ่านจะใช้วิจารณญาณตัดสินสารที่รับมาได้ โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ ทั้งในชีวิตและจากการอ่านซึ่งสะสมมาแต่เดิม เช่น ข้อความเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม หรือเกี่ยวกับภาษาหรือวิชาการ ผู้อ่านที่สามารถอ่านเข้าใจและมีปฏิริยาต่อสารได้ จะต้องมีความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องนั้น ถ้าขาดความรู้จะอ่านรู้เรื่องแต่จะไม่สามารถตัดสินได้ว่า สารสำคัญคือ อะไร ตอนใดเป็นข้อเท็จจริง หรือเป็นข้อคิดเห็น ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถสรุปความคิดและ แก้ปัญหาได้

ขั้นที่ 4 การรวบรวมความคิด เป็นขั้นของการตัดสินใจหรือประเมินได้ว่าผู้อ่าน อ่าน แล้วเข้าใจมากน้อยเพียงใด สามารถที่จะสรุปรวบรวมความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่าน นำมา ประสมประสานความรู้ ความคิดและประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน นอกจากนี้ยังเป็นขั้นตอนการอ่าน ที่ทำให้ผู้อ่านได้เปรียบเทียบสิ่งใหม่กับสิ่งเก่า แล้วเลือกรับหรือจดจำตามที่ต้องการ ความรู้และ ความคิดที่ประสมประสานกันนี้ จะทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ๆ ความรู้ความคิดเป็นที่ขัดแย้งได้รับการ แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มพูนมากขึ้นเป็นความสนใจใหม่ๆ หรือทัศนคติใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นใน กระบวนการอ่านขั้นสุดท้าย

ดังนั้นการรู้จักคำและรู้ความหมายของคำในทันทีที่อ่าน จะทำให้เกิดการรับรู้และมี ปฏิริยาต่อสารได้อย่างรวดเร็ว และตรงตามที่ต้องการสื่อมายังผู้อ่าน ซึ่งการมีปฏิริยาต่อสาร และการรวบรวมความคิดช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านได้ดีขึ้น

ความหมายของความเข้าใจในการอ่าน

สมุทร เชนเชวนิช และ อำนาจ บุญศิริวิบูลย์ (2539 : 16) กล่าวถึงความเข้าใจ ในการอ่าน หมายถึง ความสามารถ ดังนี้

1. จับใจความสำคัญ ๆ ได้ ระบุนหรือแยกแยะประเด็นหลัก ออกจากประเด็นย่อยที่ ไม่จำเป็นหรือสำคัญเกี่ยวข้องมากนักได้
2. ตีความเกี่ยวกับเรื่องราว หรือข้อคิดเห็นที่อ่านมาแล้วได้ว่า มีนัยสำคัญหรือลึก ซึ่งมากน้อยขนาดไหนเพียงใด
3. ลงสรุปลงความคิดเห็นจากสิ่งที่ได้อ่านมาแล้วได้อย่างถูกต้อง มีเหตุผลและ น่าเชื่อถือ
4. ใช้วิจารณญาณของตนพิจารณาไตร่ตรองข้อสรุป หรือการอ้างอิงต่าง ๆ ของ ผู้เขียนได้อย่างถูกต้องและเป็นระบบไม่สับสน

5. ถ่ายโอน หรือประสมประสานความรู้ ที่ได้จากการอ่านกับประสบการณ์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมตามกาลและเทศะ

จุดมุ่งหมายในการสอนทักษะการอ่าน

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้ระบุจุดมุ่งหมายในการสอนทักษะการอ่านให้นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้ อ่านออกเสียง ทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง อ่านหนังสือหรืองานเขียนต่าง ๆ ทั้งบันเทิงคดี และสารคดี ท่องจำ บทประพันธ์ที่ชอบ และจับใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ดีความ แสดงความคิดเห็น จากเรื่องที่อ่านได้ พร้อมทั้งสามารถเลือกอ่านหนังสือได้ตรงตามความต้องการ

วิธีการอ่าน

สมุทร เช่นเชาวนิช และ อานาจ บุญศิริวิบูลย์ (2539 : 38) กล่าวถึงวิธีการอ่านมีหลายเทคนิค สามารถเลือกใช้ให้เข้ากับจุดมุ่งหมายในการอ่านคือ

1. การอ่านแบบข้ามคำ (Skimming)
2. การอ่านแบบกวาดสายตา (Scanning)
3. การอ่านแบบสำรวจ (Surveying)
4. การอ่านแบบเข้มข้น (Intensive Reading)

ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การอ่านแบบข้ามคำ

เป็นวิธีการอ่านเร็วอย่างหนึ่ง คือจะอ่านด้วยความเร็วค่อนข้างสูงมาก การอ่านแบบนี้จะไม่อ่านทุกคำ แต่จะอ่านข้ามเป็นตอน ๆ ไป อาจจะเป็นคำ ประโยค หรือเป็นบรรทัด ๆ ไป ไม่ติดต่อกัน อาจอ่านตอนนี้ก่อนแล้วข้ามไปประมาณสี่หรือห้าประโยค จึงจะอ่านข้อความตอนใหม่ต่อไป ถ้าเห็นว่าจำเป็นและสำคัญ

การอ่านแบบข้ามคำนี้ เป็นวิธีการอ่านลัดที่มีประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะช่วยประหยัดเวลาการอ่านลงไปได้มาก ช่วยให้อ่านสิ่งพิมพ์หรือวารสารต่างๆ ได้เร็วขึ้น เข้าใจจับประเด็นสำคัญ ๆ ได้โดยฉับพลัน นอกจากนี้ยังช่วยให้ตัดสินใจเลือก หนังสือ บทความหรือเอกสารอ้างอิงต่างๆ ได้เร็วขึ้นอีกว่าควรอ่านต่อไปอีกหรือไม่

2. การอ่านแบบกวาดสายตา

เป็นเทคนิคการอ่านเร็วอีกวิธีหนึ่ง โดยอ่านกวาดสายตา อ่านข้อความอย่างรวดเร็วๆ และรวดเร็ว การอ่านแบบนี้มีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อจะค้นหาข้อมูลหรือคำตอบเฉพาะสำหรับคำถามบางข้อที่ต้องการเท่านั้น ความจริงเราอาจจะใช้วิธีการอ่านแบบนี้อยู่แล้วเกือบตลอดเวลาโดยที่

ไม่รู้ตัวหรือคำนึงถึงเลยก็ได้ ขณะที่กวาดสายตาไปอย่างรวดเร็ว จะละคำต่างๆ ที่ไม่ต้องการหรือเกี่ยวข้องไป แต่จะมุ่งไปหาข้อมูลเฉพาะบางอย่างเท่านั้น

3. การอ่านแบบสำรวจ

เป็นวิธีการอ่านแบบสำรวจเบื้องต้น ใช้อ่านบทความหรือหนังสือประเภทวิชาการที่มีเนื้อหาค่อนข้างยากและสลับซับซ้อน เพื่อเป็นการตรวจสอบดูก่อนอย่างรวดเร็วและคร่าว ๆ ตั้งแต่เริ่มแรกเลยทีเดียวว่า บทความหรือหนังสือชิ้นนั้นๆ สมควรที่จะอ่านให้ละเอียด ลึกซึ้งต่อไปอีกหรือไม่ เนื้อหายากเกินไปไหม อ่านไปแล้วจะได้ประโยชน์คุ้มค่ากับเวลาที่ต้องเสียไปหรือไม่ จำเป็นจะต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ อะไรบ้างไหมจึงจะอ่านเข้าใจได้ การอ่านโดยวิธีนี้เป็นการอ่านที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจงและแนชัดมาก เพราะต้องการจะทราบเกี่ยวกับเนื้อหาทั่ว ๆ ไป อย่างกว้าง ๆ ซึ่งรวมทั้งแนวคิดหลัก (Theme) ของผู้เขียน เจตคติ ถิ่นการเขียน ตลอดจนวิธีการนำเสนอลำดับเรื่องราว และความคิดเห็นต่าง ๆ ด้วย สิ่งเหล่านี้ถือเป็นโครงสร้างทั่ว ๆ ไปของบทความหรือหนังสือประเภทวิชาการ

4. การอ่านแบบเข้ม

เป็นวิธีการอ่านซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะหาข้อมูล เป็นการอ่านอย่างพิถีพิถันและละเอียดถี่ถ้วน เพื่อความถูกต้องและความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับความคิดและเหตุผลของผู้เขียนในเกือบจะทุกแง่มุมหรือทุกขั้นตอน การอ่านแบบนี้จะอ่านตั้งแต่หน้าแรกถึงหน้าสุดท้าย โดยเริ่มอ่านอย่างคร่าว ๆ แบบข้ามคำเพื่อให้เข้าใจแนวความคิดหรือประเด็นสำคัญโดยทั่ว ๆ ไปก่อน หลังจากนั้นจึงจะนำมาอ่านอย่างระมัดระวังและค่อนข้างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ขณะที่อ่านจะสนใจในรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ มากเท่า ๆ กับใจความสำคัญ จะอ่านย่อหน้าแต่ละตอนด้วยความตั้งใจพยายามค้นหาและจับใจความให้ได้ว่าอะไรคือแนวความคิดหลักของผู้เขียน มีเหตุผลสนับสนุนพอเพียงหรือไม่ น่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด บางครั้งอาจจะต้องหยุดคิดหรือตีความเพื่อความถูกต้องในขณะเดียวกันก็ต้องจดบันทึกย่อความหรือเขียนสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ไปพร้อม ๆ กันด้วย การอ่านแบบเข้มนี้มักจะให้ความสำคัญในเรื่องของเข้าใจในสิ่งที่อ่าน มากกว่าความเร็ว

เป้าหมายในการอ่าน

สมุทร เชนเชวนิช และอำนาจ บุญศิริวิบูลย์ (2539 : 37) กล่าวถึง เป้าหมายในการอ่าน มีดังต่อไปนี้

1. เข้าใจการประสานประสานและเชื่อมโยงลำดับความนึกคิดของผู้เขียน
2. เข้าใจใจความหลัก
3. ทราบหลักการพื้นฐานอย่างกว้าง ๆ และเพิ่มพูนความรู้โดยทั่ว ๆ ไป

4. เข้าใจข้อเท็จจริง และรายละเอียดปลีกย่อยที่สำคัญบางอย่าง
5. ค้นหาข้อมูลหรือความรู้เฉพาะ
6. กำหนดความหมายหรือคำนิยามของคำศัพท์เฉพาะ
7. ปฏิบัติตามคำแนะนำหรือเข้าใจวิธีทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้โดยถูกต้อง
8. แก้ปัญหาเฉพาะด้าน
9. เข้าใจเทคนิควิธีที่จะตีความจากตารางกราฟ แผนภูมิ หรือแผนที่และสื่ออื่น ๆ

ที่เป็นเครื่องช่วยในการอ่าน

10. วิจัย วิจัย และประเมินคุณค่า
11. พิจารณาความนึกคิดที่เป็นเหตุเป็นผลและน่าเชื่อถือของผู้เขียน
12. พิสูจน์ข้อเท็จจริงหรือความถูกต้องของงานเขียนบางอย่าง
13. รวบรวมความคิดเห็น และกำหนดกฎเกณฑ์ สำหรับการตัดสินใจหรือพยากรณ์ผลที่จะตามมา

14. เป็นการเตรียมตัวหาข้อมูล หลักฐานสำหรับสนับสนุนความคิดเห็นหรือข้อโต้แย้งต่าง ๆ ทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

15. เขียนรายงานทางวิชาการ

จากเป้าหมายในการอ่านดังกล่าว จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถนำมาใช้ตัดสินใจเลือกเทคนิควิธีการอ่านที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้การอ่านสัมฤทธิ์ผลดังประสงค์

การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

ธิดา โมสิกรัตน์ และ ธนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2538 : 10) กล่าวถึง การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วยปัจจัย ดังนี้

1. ความพร้อมในภายใน ประกอบด้วย
 - 1.1 ทางกาย เป็นความพร้อมที่เกี่ยวกับอายุสมอง สุขภาพและความสามารถในการจำ
 - 1.2 ทางใจ ประกอบด้วยความสนใจ ความพยายาม และทัศนคติต่อการอ่าน
 - 1.3 ทางด้านความคิดและเป้าหมายในการอ่าน
2. ความพร้อมภายนอก ประกอบด้วย
 - 2.1 บรรยากาศในการอ่าน ได้แก่ ความสว่าง ความสงบ เสียง สถานที่อ่าน และบุคคลที่แวดล้อม เป็นต้น

2.2 อุปกรณ์ในการอ่าน หมายถึง สิ่งของหรือเครื่องช่วยในการอ่านของแต่ละบุคคล เช่น แว่นตา ไม้บรรทัด คอมพิวเตอร์ ที่คั่นหนังสือ

องค์ประกอบสี่ประการของข้อเขียนที่ช่วยในการอ่าน

ธิดา โมสิกรัตน์ และ ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2538 : 13) กล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐานของข้อเขียน 4 ประการ คือ หัวข้อ ใจความสำคัญ แนวคิดหลัก และรายละเอียด ซึ่งมีได้แยกขาดออกจากกันอย่างชัดเจน ผู้อ่านต้องพิจารณาแยกแยะออกเป็นสัดส่วนและต้องกำหนดจุดประสงค์ในการอ่านอย่างชัดเจนจึงเกิดความเข้าใจและรับสารอย่างครบถ้วน

1. หัวข้อ

หัวข้อหมายถึงรวมถึงชื่อเรื่อง ชื่อตอน หรือชื่อบท ซึ่งปรากฏให้เห็นชัดเจนในข้อความประเภทบทความและตำราทางวิชาการ ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระโดยส่วนรวมจากหัวข้อที่ปรากฏ

2. ใจความสำคัญ

ใจความสำคัญคือสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อ ผู้อ่านต้องอ่านจับใจความให้ได้ว่าผู้เขียนเสนอเนื้อหาและความคิดในเรื่องใดเป็นสำคัญ

3. แนวคิดหลัก

แนวคิดหลักเป็น “แก่น” หรือหัวใจของเรื่องหรือข้อความที่อ่าน การอ่านพิจารณากำหนดแนวคิดนี้ ผู้อ่านต้องอาศัยประสบการณ์การอ่านมากและสมรรถภาพในการคิด กล่าวคือผู้อ่านต้องเข้าใจเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี สามารถวิเคราะห์เหตุผลแล้วสังเคราะห์รวบรวมความคิดต่างๆ จากใจความสำคัญและรายละเอียด สรุปรวบยอดเป็นแนวคิดหลักในขั้นสุดท้าย

4. รายละเอียด

รายละเอียดของเรื่องเป็นเรื่องราวที่ผู้เขียนนำเสนอเพื่อขยายใจความสำคัญหรือแนวคิดหลัก ทำให้ข้อความมีความยาวมากขึ้นและผู้อ่านเข้าใจมากขึ้น รายละเอียดที่น่าสนใจมี 2 ชนิด คือ รายละเอียดในตัวเองและรายละเอียดขยายใจความสำคัญ ซึ่งรายละเอียดในตัวเองเป็นเรื่องราวที่ผู้เขียนอธิบายอย่างชัดเจนและสมบูรณ์ ส่วนรายละเอียดขยายใจความสำคัญเป็นการอธิบายหรือให้เหตุผลเพิ่มเติม

ผู้อ่านต้องสามารถแยกแยะรายละเอียดของเรื่องที่อ่านอย่างชัดเจนและถูกต้องจึงสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านพบว่า การพัฒนาทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพต้องมีระบบและขั้นตอนอย่างมีจุดหมาย จึงจะสามารถประสบความสำเร็จในการอ่าน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

ความหมายความสามารถในการเขียน

สนธิ ตั้งทวี (2528 : 152) กล่าวถึง ความหมายของความสามารถในการเขียนว่า เป็นความสามารถในการแสดงความคิด ความรู้สึก และความรู้ ออกมาเป็นสัญลักษณ์ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ

กมล การกุศล (2529 : 207) กล่าวถึง ความหมายของความสามารถในการเขียนทำนองเดียวกันว่า เป็นความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกนึกคิด และความต้องการซึ่งอยู่ในใจของผู้เขียนไปยังผู้อื่น (ผู้อ่าน) เช่นเดียวกับการพูด แต่เป็นการถ่ายทอดโดยใช้สัญลักษณ์คือตัวอักษรแทนเสียงพูด

องค์ประกอบของการเขียน

วรรณ แก้วแพรก (2526 : 3) กล่าวถึง องค์ประกอบของงานเขียนว่าประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. คำ
2. ประโยค
3. ข้อความสั้น ๆ
4. ข้อความตอนหนึ่ง ๆ
5. การลำดับข้อความหลาย ๆ ตอนเข้าเป็นข้อความเรื่องหนึ่ง ๆ
6. เนื้อหาสาระที่ใช้ในการเขียน
7. อารมณ์หรือแรงจูงใจในการเขียน

1. คำ

คำเป็นองค์ประกอบประการแรกของการเขียน ผู้เขียนจะต้องใช้คำเป็นจำนวนมากในการเขียนเรื่องหนึ่ง ๆ ผู้เขียนที่มีความรู้เกี่ยวกับคำดีสามารถที่จะเขียนได้ดีกว่าผู้ที่รู้คำน้อย ยิ่งมีความรู้เกี่ยวกับคำเท่าใดก็ยิ่งมีโอกาสที่จะเขียนให้ดียิ่งขึ้นได้เท่านั้น

2. ประโยค

นอกจากคำแล้วผู้เขียนจะต้องใช้ประโยค โดยผูกประโยคขึ้นจากคำต่าง ๆ ที่ตนรู้อยู่ ประโยคจึงเป็นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่ต้องใช้ในการเขียน ใครสามารถผูกประโยคได้ดีก็ สามารถที่จะนำไปใช้ในการเขียนได้ดีด้วย

3. ข้อความสั้น ๆ

เมื่อผูกประโยคโดยใช้คำต่าง ๆ แล้ว ผู้เขียนก็ต้องลำดับประโยคหลาย ๆ ประโยค เข้าเป็นข้อความสั้น ๆ เพื่อสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ข้อความสั้น ๆ จึงเป็นองค์ ประกอบอีกอย่างหนึ่งในการเขียน ข้อเขียนจะอ่านง่ายและน่าอ่านขึ้น ถ้าผู้เขียนมีความสามารถในการลำดับประโยคเข้าเป็นข้อความสั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

4. ข้อความตอนหนึ่ง ๆ

หลังจากลำดับประโยคเข้าเป็นข้อความสั้น ๆ แล้ว ผู้เขียนจะต้องพิจารณาเรียง ข้อความสั้น ๆ หลาย ๆ ข้อความให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กันจนเกิดเป็นข้อความตอนหนึ่ง เพื่อให้เกิด ความรู้ความเข้าใจอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ต้องการ

5. การลำดับข้อความหลาย ๆ ตอนเข้าเป็นข้อความเรื่องหนึ่ง ๆ

การนำข้อความตอนหนึ่ง ๆ มาประกอบเป็นข้อความ ผู้เขียนต้องลำดับข้อความแต่ละ ตอนให้ต่อเนื่องสัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เขียน ตามที่ผู้เขียนต้องการได้ดียิ่งขึ้น

6. เนื้อหาสาระที่ใช้ในการเขียน

เนื้อหาสาระที่ผู้เขียนสามารถนำมาใช้ในการเขียนเรื่องนี้มีหลายอย่าง เช่น ความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น ทศนคติ หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ส่วนเมื่อไรจะนำเนื้อหาใดมาใช้ก็ แล้วแต่ลักษณะของการเขียนนั้น ๆ

7. อารมณ์หรือแรงจูงใจในการเขียน

การเขียนจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เขียนมีอารมณ์หรือแรงจูงใจในการเขียน อารมณ์หรือ แรงจูงใจในการเขียนเกิดขึ้นด้วยเหตุหลายประการเป็นต้นว่า ความต้องการที่จะแสดงออก ความ ต้องการที่จะบอกกล่าวให้ทราบ ฯลฯ

จุดมุ่งหมายในการสอนทักษะการเขียน

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533 ได้ระบุจุดมุ่งหมาย ในการสอนเขียนให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้ ให้คัดลอกข้อความ เขียนตามคำบอก จดบันทึก เรียงความ ย่อความ ขยายความ เขียนจดหมาย กรอกแบบฟอร์มและแต่งคำประพันธ์ได้

จุดมุ่งหมายของการเขียน

ศิริพร ลิ้มตระกูล (2534 : 47) แบ่งจุดมุ่งหมายในการเขียน ดังนี้

การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง การเขียนเพื่ออธิบาย การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น การเขียนเพื่อโน้มน้าวและโฆษณา และการเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ

1. การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ การเขียนถ่ายทอดเรื่องราว เหตุการณ์ ประสบการณ์และความรู้ วิธีการที่ผู้เขียนต้องใช้คือ เล่าหรือบรรยายรายละเอียดและข้อเท็จจริงต่าง ๆ โดยต้องจัดลำดับความคิดหรือข้อมูลที่จะเล่านั้นอย่างเป็นระบบ วิธีการบรรยายมักแทรกอยู่ในการเขียนเรื่องแทบทุกชนิด เพราะเป็นการปูพื้นเรื่องหรือให้ความรู้ความคิดทั่วไปแก่ผู้อ่าน โดยไม่นำความรู้สึกหรืออารมณ์ของผู้เขียนเข้าไปเกี่ยวข้อง
2. การเขียนเพื่ออธิบาย คือ การทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่เขียนนั้น เช่น อธิบายหลักการ กฎเกณฑ์ ระบบ วิธีการ ความรู้หรือความคิดที่เข้าใจยาก มักใช้ในการเขียนตำรา งานวิจัย บทความทางวิชาการ วิธีประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ และการอธิบายคำสอนทางศาสนาเป็นต้น ต้องจัดลำดับขั้นตอนการอธิบายเป็นอย่างดี
3. การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ผู้เขียนอาจแสดงความคิดเห็นอย่างเดียว หรืออาจให้คำแนะนำ ข้อคิด ข้อเตือนใจด้วยก็ได้ แต่ก็ต้องมีข้อเท็จจริง มีการชี้แจงเหตุผลอย่างถูกต้องชัดเจน การเขียนที่มีจุดมุ่งหมายเช่นนี้ มักใช้ในบทความและบทวิจารณ์ในหนังสือพิมพ์เป็นต้น
4. การเขียนเพื่อโน้มน้าวใจและโฆษณา คือ การเขียนที่มีจุดมุ่งหมายจะทำให้ผู้อ่านยอมรับสิ่งที่ผู้เขียนเสนอ โดยการจงใจให้เปลี่ยนความคิดหรือความเชื่อเดิม เพราะผู้อ่านเกิดความรู้สึกใหม่ว่า เมื่อยอมรับการเปลี่ยนแปลงนั้นแล้ว ตนจะได้รับผลดีตอบสนอง ซึ่งอาจหมายถึงมีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีรูปร่าง หน้าตาผิวพรรณสวยงามขึ้นหรือได้กำไรจากการลงทุนเพียงเล็กน้อย เป็นต้น การโน้มน้าวใจนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่มีอยู่ตลอดเวลาในสังคมบุคคลอาจจะต้องถูกโน้มน้าวใจและก็มีโอกาสที่จะโน้มน้าวใจผู้อื่นด้วย การเขียนเพื่อโน้มน้าวใจจะพบได้มากในคำขวัญต่าง ๆ และในการโฆษณาสินค้าวิธีเขียนคำขวัญทั่วไปหรือเขียนคำโฆษณานิยมใช้ภาษาสั้น ๆ อาจมีการเล่นคำหรือสำนวนให้คล้องจองกัน ชวนให้ผู้อ่านจำติดใจได้ง่าย
5. การเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ คือ การเขียนเพื่อถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกสู่ผู้อ่านให้ผู้อ่านได้สร้างจินตนาการหรือสร้างอารมณ์และมโนภาพตามที่ผู้เขียนต้องการ ในการเขียนเพื่อจุดมุ่งหมายเช่นนี้จะต้องใช้ภาษาที่ประณีตงดงาม ข้อความที่เขียนแต่ละครั้งนั้น ผู้เขียนอาจมีจุดมุ่งหมายต่าง ๆ กัน แล้วแต่เนื้อหาของเรื่องเช่น การเขียนเพื่อเล่าเรื่องมักปรากฏอยู่ในตอนต่าง ๆ

ทั่วไป ส่วนการเขียนเพื่อโน้มน้าวใจอาจแทรกอยู่กับการเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น เป็นต้น การเขียนเพื่อสร้างจินตนาการก็เช่นเดียวกัน นอกจากปรากฏตามลำพังเรายังพบปะปนอยู่กับการเขียนเล่าเรื่องได้ด้วย

ลักษณะของข้อเขียนที่ดี

สิทธา พินิจภาคลและคณะ (2514 : 60 - 70) กล่าวถึงลักษณะของข้อเขียนที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เอกภาพ คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของข้อเขียนทั้งเรื่อง แม้ว่าประโยคทุกประโยคและย่อหน้าทุกย่อหน้าจะมีเอกภาพในตัวของมันเองอยู่แล้วก็ตาม ผู้เขียนควรมุ่งหน้าไปสู่เป้าหมายที่แน่นอน ต้องตัดสินใจให้แน่ว่าต้องการอะไร จะให้ความบันเทิง ดึงดูดความสนใจ หรือเราใจให้เกิดการกระทำ
2. สัมพันธภาพ คือ การยึดอยู่ด้วยกัน สัมพันธภาพเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของการเขียน เพราะถ้าหากข้อเขียนไม่มีสัมพันธภาพผู้อ่านย่อมจะเข้าใจความคิดของผู้เขียนได้ยาก ในข้อเขียนที่มีสัมพันธภาพ ย่อหน้าแต่ละย่อหน้าจะคลี่คลายมาจากย่อหน้าที่มาก่อน และย่อหน้าทุกกลุ่มซึ่งมีความสัมพันธ์กับแต่ละส่วนของเรื่องจะต้องมีความสัมพันธ์กับย่อหน้ากลุ่มอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัดด้วย ในท้ายที่สุดผู้อ่านจะต้องสามารถมองเห็นได้ชัดว่า ข้อเขียนทั้งเรื่องนั้นขยายตัวออกมาเป็นระเบียบตั้งแต่ต้นจนจบ ความคิดต้องไม่ขาดตอน ไม่มีความคลุมเครือ และไม่มีตอนใดที่ไร้ประสิทธิภาพ
3. ความกระชับ คือ ความถูกต้องและชัดเจนในงานเขียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของข้อเขียนที่ดี ข้อเขียนที่มีรายละเอียดถูกต้อง ผู้อ่านย่อมเข้าใจได้ง่าย ชัดเจน และน่าติดตามอ่าน วิธีการเขียนเรื่องให้กระชับชัดเจนมีอยู่สองประการคือ หนึ่งให้คำจำกัดความของทุกคำศัพท์ที่ยังไม่ชัดเจนสมบูรณ์ และประการสุดท้ายกล่าวถึงเรื่องทุก ๆ เรื่องอย่างมีเหตุผล
4. แง่คิดอันคงที่ แง่คิดของผู้เขียน คือ แง่คิดที่กล่าวถึงเรื่องนั้น ๆ ผู้เขียนจะต้องเลือกแง่คิดที่จะใช้บรรยายเพียงแง่ใดแง่หนึ่งเท่านั้น และจะต้องยึดมั่นไว้ตลอดเรื่อง นอกจากจะมีเหตุผลพอ หลีกเลี่ยงการเปลี่ยนจากการเขียนแบบทางการไปเป็นการเขียนแบบไม่เป็นทางการ หรือจากท่วงทำนองเอาจริงเอาจังไปเป็นแบบมีอารมณ์ขัน ผู้เขียนจึงต้องเขียนทั้งในด้านสนับสนุนและคัดค้านเมื่อจะเปลี่ยนจากด้านใดไปสู่ด้านใดควรจะกล่าวไว้ให้ชัดเจน

ลักษณะเฉพาะในงานเขียนบางประเภท

จิตรา แสงพลสิทธิ์ และคณะ (2522 : 288 - 292) กล่าวถึง ลักษณะเฉพาะในงานเขียนบางประเภท ดังนี้

1. ลักษณะของงานเขียนเพื่อเล่าเรื่อง เล่าประสบการณ์ ที่สำคัญควรสังเกต คือ
 - 1.1 เป็นเรื่องที่น่าสนใจ เช่น แปลกใหม่
 - 1.2 เป็นเรื่องที่น่ารู้
 - 1.3 ใช้ภาษาสร้างความสนใจให้ติดตามอ่าน
 - 1.4 แสดงข้อเท็จจริง เช่น ข้อมูลต่าง ๆ อย่างถูกต้องชัดเจน
2. ลักษณะของงานเขียนเพื่ออธิบายให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ควรมีลักษณะที่สำคัญ คือ
 - 2.1 เป็นเรื่องที่น่ารู้ น่าสนใจ
 - 2.2 เป็นเรื่องที่ต้องการการอธิบาย เช่น เกี่ยวกับลักษณะ หรือกระบวนการที่แปลกใหม่
 - 2.3 ใช้ภาษาง่าย โดยพยายามทำเรื่องยากหรือเรื่องไกลความรู้ความเข้าใจให้เป็นเรื่องเข้ามาใกล้ผู้อ่านมากที่สุด
3. ลักษณะของงานเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ งานเขียนประเภทนี้มีลักษณะที่สำคัญ คือ
 - 3.1 เป็นเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการมองเห็นภาพที่ตนไม่เคยได้เห็นมาก่อน ชัดเจนในความคิดของตน
 - 3.2 ใช้ภาษาลักษณะที่เป็นพรรณาวาทะ เพื่อให้เกิดอารมณ์ซึ่งใจ
 - 3.3 กระบวนการพรรณานำคำสละสลวย คล่องจองในบางแห่ง มีการอุปมาอุปไมยเพื่อเข้าใจได้แจ่มแจ้งและซาบซึ้งยิ่งขึ้น
 - 3.4 ไม่เคร่งครัดในเรื่องข้อเท็จจริง เหมือนงานเขียนประเภทอื่น แต่ควรมีลักษณะสมจริงอยู่ในตัวเสมอ

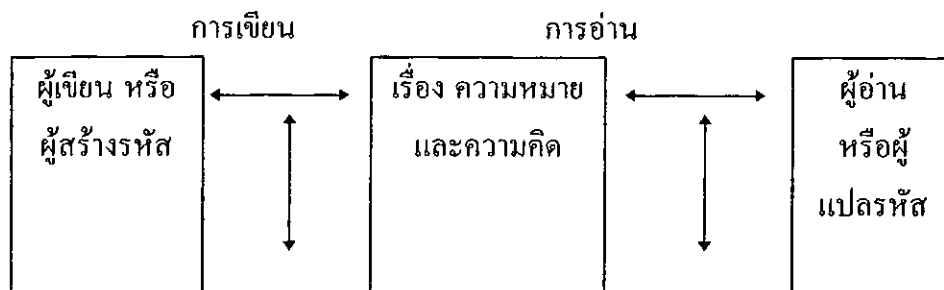
ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน

ศิริพร ลิ้มตระกูล (2534 : 20-21) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียนไว้ดังนี้

1. กระบวนการเขียน - อ่านและระบบปฏิสัมพันธ์

กระบวนการอ่าน - เขียน ประกอบด้วยส่วนย่อย ๆ 4 ส่วนคือ ผู้เขียนหรือผู้สร้างรหัส (Encoder) เรื่องที่ผู้เขียนแต่งขึ้น (Text) ผู้อ่านหรือผู้แปลรหัส (Decoder) บริบทหรือสิ่งแวดล้อม (Context) ดังจะเห็นได้จากแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิกระบวนการเขียน - อ่านและระบบปฏิสัมพันธ์



1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน

ในด้านการสื่อความหมาย ผู้เขียนเป็นแหล่งข้อมูลมีความคิดซึ่งต้องการสื่อออกไป และในการแสดงความคิด ข้อมูลก็จะแปรรูปออกมาเป็นคำและตัวอักษรต่าง ๆ ซึ่งในการทำเช่นนั้น ผู้เขียนจะนำข้อมูลต่างๆ เช่นความรู้และประสบการณ์เดิม ความรู้ทั่วไป และความรู้ทางภาษา ทักษะคิด ค่านิยม สิ่งที่เกี่ยวข้อง จุดประสงค์

ผู้อ่านจะต้องแปลรหัสหรือความคิดของผู้เขียน ความรู้ ออกมาใช้ในการอ่านด้วย

ในการรวบรวมงานวิจัย เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการอ่าน และการเขียน สโตสกี (ศิริพร ลิ้มตระกูล. 2534 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Stotsky. n.d) พบว่างานวิจัยส่วนมากจะศึกษาอิทธิพลของการเขียนที่มีต่อการพัฒนาการอ่าน ซึ่งสรุปได้ว่า

1. นักเขียนที่ดีมักจะเป็นนักอ่านที่ดี
2. นักเขียนที่เก่ง มักจะอ่านมากกว่านักเขียนที่ไม่เก่ง
3. นักอ่านที่เก่งมักจะเขียนประโยคได้ดีกว่านักอ่านที่ไม่เก่ง

1.2 ความสัมพันธ์ของเรื่องกับสิ่งแวดล้อม

เรื่องประกอบด้วยความคิด ความหมายซึ่งผู้แต่งได้แต่งขึ้น เรื่องยังประกอบด้วยสัญลักษณ์ทางภาพที่เขียนแทนคำ และการเรียบเรียงถ้อยคำตามกฎเกณฑ์เพราะเรื่องเป็นหน่วยของความหมาย

การสร้างและถอดรหัส มักจะเกิดในบริบทหรือสิ่งแวดล้อม ที่สื่อความหมายซึ่งประกอบไปด้วยสิ่งต่าง ๆ เช่น สังคม วัฒนธรรม เวลา และสถานที่ สถานการณ์ อิทธิพลของผู้เขียนขณะเขียนซึ่งจะสะท้อนออกมาในผลงานและวิธีที่ผู้อ่านจะตีความด้วย

การที่จะเข้าใจเรื่องที่อ่านนั้น ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความคิดของผู้เขียนและเพื่อที่จะเข้าใจว่าผู้เขียนเขียนอย่างไร ผู้อ่านควรพยายามรวบรวม และเรียบเรียงข้อมูลทั้งหมดซึ่งได้มาจากการเข้าใจ

2. การอ่านและการเขียนส่งเสริมซึ่งกันและกัน

นักวิจัยผู้หนึ่งคือ สไควร์ (ศิริพร ลิ้มตระกูล. 2534 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Squire.n.d.) ได้กล่าวถึงความเกี่ยวข้องของการอ่านและการเขียน ดังนี้

ความเกี่ยวข้องระหว่างการอ่านและการเขียน

<u>ก่อนเขียน</u>	<u>ก่อนอ่าน</u>
ตั้งจุดประสงค์	ตั้งจุดประสงค์
และเรียบเรียงความคิด	ใช้ประสบการณ์เดิม
รวบรวมความคิด	เตรียมพร้อมที่จะเข้าใจ

ระหว่างอ่านหรือเขียน

<u>แต่ง</u>	<u>เข้าใจ</u>
แสดงอารมณ์	ใช้สติปัญญา

<u>หลังการเขียน</u>	<u>หลังการอ่าน</u>
ประเมินผลงานเขียน	ศึกษาส่วนต่างๆและภาพรวม
ตรวจทานและแก้ไข	วิเคราะห์ผลที่ได้
	ประเมินผล
	ใช้วิจารณ์อย่างอิสระ

การอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอยู่มาก ทั้งนี้เพราะทักษะทั้ง 2 นี้ มีปฏิสัมพันธ์กัน กล่าวคือ การที่จะเข้าใจเรื่องที่อ่านนั้น ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความคิดของผู้เขียน และเพื่อที่จะเข้าใจว่าผู้เขียนเขียนอย่างไร จะต้องเริ่มต้นโดยพยายามรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลทั้งหมดที่ผู้อ่านได้มาจากความเข้าใจออกเป็นโครงสร้างของข้อความซึ่งจะทำให้เห็นโครงเรื่องของผู้เขียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการเขียนพบว่า นักเรียนจะมีความเข้าใจในการอ่านได้นั้น จำเป็นต้องพัฒนาทักษะการอ่านกับทักษะการเขียนควบคู่กัน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู จำเป็นต้องฝึกทักษะดังกล่าวไปพร้อม ๆ กัน จึงจะประสบความสำเร็จ

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน

แนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน (Genre - Based Approach) เป็นการสอนที่ยึดบทเรียนหรือกิจกรรมเป็นหลัก ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยป้อนที่สำคัญในการให้รูปแบบภาษาแก่ผู้เรียน ดังนั้นบทเรียนหรือกิจกรรมนั้นต้องได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสมที่จะเป็นปัจจัยป้อนเพื่อให้รูปแบบภาษาที่เหมาะสมด้วย โดยยึดหลักการพัฒนาจากทฤษฎีภาษาเชิงระบบ (Systemic Linkquistic Theory) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 24 - 30)

หลักการและทฤษฎี

การสอนภาษาตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน ได้รับการพัฒนาจากกลุ่มนักภาษาศาสตร์ชาวออสเตรเลียกลุ่มหนึ่ง (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Martin and Rothery. 1980, 1981 ; Christie and Caray. 1987, 1989) แนวทฤษฎีนี้ยึดหลักเกี่ยวกับทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงระบบของ เอ็ม.เอ.เค. ฮัลลิเดย์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางภาษาศาสตร์ระดับโลก เป็นที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไปในกลุ่มของนักภาษา และผู้สอนภาษาในสมัยปัจจุบัน ทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงระบบดังกล่าวจะเน้นการใช้ภาษา เพื่อการสื่อเนื้อหาความจากบริบทภาษาในกาลและเทศะต่าง ๆ ที่ใช้กันในสังคมหรือชุมชน ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ภาษาและความหมาย (Language and Méaning)

การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายจะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม ชุมชน และวัฒนธรรม แต่เป้าหมายของการสื่อสารที่ใช้ในภาษานั้นจะเหมือนกันคือ ความเข้าใจในเนื้อหาของเรื่องในการสื่อสาร

2. ภาษาและบริบทภาษา (Language and Context)

การเข้าใจความหมายของภาษาในการติดต่อสื่อสารจะชัดเจนเพียงใด ขึ้นอยู่กับความที่แวดล้อมข้อความนั้นๆทำให้เนื้อหาความชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งเนื้อหาของภาษามีความสำคัญ 2 ประเด็นคือ เป็นผล (Output หรือ Product) หมายถึง เนื้อความจะทำให้เข้าใจเรื่องราวชัดเจนขึ้นว่าหมายถึงสิ่งใด และอีกประเด็นหนึ่งคือ เป็นกระบวนการ (Process) ของการใช้ภาษาหมายถึงเนื้อหาความจะทำให้เข้าใจว่าควรใช้ภาษาอย่างไรเมื่อต้องการจะสื่อความหมายในบริบทนั้น ๆ

นอกจากนี้ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ลักษณะบริบทภาษาที่มีบทบาทในการทำเนื้อความมีความสำคัญและได้ความชัดเจน 2 ประเภทคือบริบทภาษาของสถานการณ์ต่าง ๆ (Context of Situation) เป็นบริบทภาษาที่สำคัญมาก เพราะจะสื่อเนื้อความได้ชัดเจนในแต่ละสังคมหรือชุมชน และประเภทที่สองคือบริบทของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง (Context of Culture) จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญของภาษา 3 ประการ ซึ่งจะมีอิทธิพลทำให้ความหมายของภาษาเปลี่ยนแปลงไปได้ ประการแรกคือ เรื่องราว (Field) หมายถึง เนื้อหาของสิ่งที่กำลังพูดหรือข้อความที่อ่านหรือเขียน ประการที่สองคือ ความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา (Tenor) หมายถึง การใช้ภาษาระหว่างผู้ใช้ภาษาด้วยกันในแต่ละสถานการณ์ และประการสุดท้ายคือ วิธีในการใช้ภาษา (Mode) หมายถึง วิธีการสื่อความหมายของภาษา เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน ฯลฯ

บริบททางวัฒนธรรมในแต่ละสถานการณ์ที่ใช้ในภาษานั้น ย่อมเกี่ยวข้องกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมหรือชีวิตความเป็นอยู่ของแต่ละคน ในแต่ละสังคมหรือชุมชนด้วย ดังนั้นเมื่อเราเข้าใจวัฒนธรรมกับเนื้อความที่ใช้อยู่ในแต่ละบริบทหนึ่ง ๆ ความเข้าใจความหมายที่แท้จริงของการใช้ภาษานั้นย่อมจะชัดเจนขึ้น

3. ภาษาและทำเนียบภาษา (Language and Register)

เมื่อบริบทภาษามีอิทธิพล ทำให้เนื้อความมีความหมายชัดเจนขึ้น ทำเนียบภาษาหรือคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย ทำเนียบภาษาจึงควบคู่ไปกับบริบทภาษาที่แตกต่างกันไป ตามกาลและเทศะตามเรื่องราวที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา

4. การเรียนรู้ภาษาในบริบท (Language Learning in Context)

การเรียนรู้ภาษา ควรเริ่มจากการรับรูปแบบภาษาที่ถูกต้องตามลักษณะของบริบทภาษาในสถานการณ์ต่างๆและเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ซึ่งรูปแบบภาษาหรือชนิดของเนื้อความต่าง ๆ นักภาษาศาสตร์การศึกษา ใช้คำจากภาษาฝรั่งเศสว่า “Genre” ภาษาไทยใช้ว่า อรรถลักษณะของภาษา

อรรถลักษณะของภาษา

อรรถลักษณะของภาษาจะมีเป้าหมายในตัวเองที่ชัดเจนที่จะสื่อความหมายให้ผู้ฟังและผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อความที่ได้ฟังหรือได้อ่านชัดเจนแน่นอนขึ้นว่า ผู้พูดหรือผู้เขียนมีเจตนาอย่างไรในการสื่อความ ผู้พูดหรือผู้เขียนกำลังจะกล่าวถึงเรื่องโดยทั่วไป หรือเฉพาะเจาะจงเป็นความรู้สึกส่วนตัวหรือเป็นความเห็นกลางๆโดยทั่วไป

การเข้าใจอรรถลักษณะของข้อความต่างๆจะทำให้การฟังหรือการอ่านชัดเจนขึ้น การจับใจความสำคัญของเรื่อง การหารายละเอียดของเรื่อง รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อความจะทำได้ง่ายขึ้น เพราะคนฟังหรือคนอ่านมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แน่นอนชัดเจน นอกจากนี้แล้วการลำดับความคิดตามเนื้อความจะทำได้ง่ายขึ้นด้วย หากผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจอรรถลักษณะต่าง ๆ ของเนื้อความนั้น เพราะในแต่ละอรรถลักษณะจะมีการลำดับเนื้อความที่แน่นอนเป็นขั้นเป็นตอน ตั้งแต่เริ่มเนื้อความในแต่ละอรรถลักษณะจะมีการลำดับเนื้อความแตกต่างกันไปไม่เหมือนกัน การใช้ภาษาในแต่ละอรรถลักษณะจะเปลี่ยนแปลงไปตามอรรถลักษณะในแต่ละเนื้อความของบริบทหนึ่งๆด้วย

อรรถลักษณะของภาษาทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน มีหลายชนิดที่ใช้อยู่ทั่วไปในการสื่อสาร มีดังนี้

1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์ (Recount)
2. รายงาน (Report)
3. การอธิบาย (Explanation)
4. เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น (Exposition)
5. วิธีการ (Procedure)
6. เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative)
7. อภิปราย (Discussion)
8. การสังเกต (Observation)

1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์ เป็นเรื่องที่เขียนเล่าถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาและจากประสบการณ์ของผู้เขียน

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

1. เริ่มด้วยบทนำ
2. มีลำดับเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง
3. มีบทสรุป

2. รายงาน เป็นการเขียนเพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่าน

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

1. จะมีบทนำโดยกล่าวถึงเรื่องโดยทั่วไป ซึ่งอาจจะให้คำจำกัดความหรือนิยามทั่วไปของเรื่อง

2. บอกรายละเอียดของเรื่องนั้นๆ เช่น ประเภท ลักษณะ ท่าทีหรือ ลักษณะพฤติกรรม คุณค่าที่มีต่อมนุษย์ ฯลฯ

3. การอธิบาย

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

1. บอกหลักการ สาเหตุและผล บอกลักษณะของเหตุการณ์นั้น ๆ
2. มีบทสรุปจากหลักการ

4. เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น เป็นการเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัวหรือความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจจะเป็นการถกเถียงหรือโต้แย้ง

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

1. แสดงความคิดเห็นของเรื่องที่เขียนหรือแสดงความคิดเห็น เช่น แสดงประโยชน์หรือความสำคัญ

2. มีข้อความหรือประโยชน์สนับสนุนเหตุและผลที่จะเสนอในแต่ละความคิด

3. มีบทสรุปย้ำการแสดงความคิดเห็นของตน เพื่อเน้นความสำคัญของเรื่องให้น่าสนใจและน่าเชื่อถือ

5. วิธีการ เป็นการเขียนแนะนำการปฏิบัติ ซึ่งจะกล่าวถึงวิธีการ กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

1. ต้องมีจุดมุ่งหมายในการเขียนที่แน่นอน
2. ให้รายละเอียดของวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
3. เรียงลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ

6. เรื่องเชิงจินตนาการ เป็นการเล่าหรือเขียนเรื่องจากจินตนาการส่วนมากจะเป็นเรื่องนิทานหรือนิยาย

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

1. มีการนำเรื่อง กล่าวความเป็นไปของเรื่องบ่งบอกตัวบุคคล สถานที่หรือ

เวลา

2. มีลำดับของเหตุการณ์ในเรื่อง
3. แสดงปมปัญหาของเรื่อง
4. แสดงการคลี่คลายของเรื่องหรือการแก้ปมปัญหา
5. อาจให้คติพจน์หรือข้อเตือนใจท้ายเรื่อง

7. อธิบาย เป็นการเขียนเพื่อแสดงถึงเหตุผลและความจำเป็นชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสีย เป็นการจูงใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

1. เริ่มต้นด้วยการให้หลักการหรือความสำคัญของเรื่อง ให้ชัดเจน
2. กล่าวถึงข้อขัดแย้งหรือสนับสนุนโดยมีการอ้างอิง แสดงเหตุผล
3. ตอนท้าย กล่าวเสนอแนะเชิงสรุปว่า ควรทำหรือสนับสนุนอย่างไร

8. การสังเกต เป็นการเขียนเพื่อให้ความเห็น และให้รายละเอียดของการสังเกต สิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

1. มีบทนาเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกต บ่งเวลาหรือสถานที่
2. มีลำดับความของการบอกรายละเอียด
3. ให้มีความเห็นเกี่ยวกับการสังเกต

การจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน

การจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน เป็นการสอนที่จัดเนื้อหาตามอรรถฐาน 8 ชนิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยอาศัยหลักการจากภาษาศาสตร์เชิงระบบ (เสาวลักษณ์รัตน์วิรัช. 2534 : 34 ; อ้างอิงมาจาก Christie, Gray and Macken. n.d.) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ให้รูปแบบ

ขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความ

ขั้นที่ 3 เขียนเนื้อความโดยอิสระในอรรถลักษณะเดิม

ขั้นที่ 1 ให้รูปแบบ

ให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน บอกรายละเอียดของเรื่อง โดยการทำแผนภูมิพร้อมทั้งการใช้ภาษาได้ถูกต้องตามลักษณะของอรรถลักษณะของเรื่องนั้น ๆ

ขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความ

ให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่อ่าน พร้อมทั้งรู้จักวิเคราะห์เรื่องที่อ่านให้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพื่อนำความคิดรวบยอดที่สำคัญไปใช้ได้

ขั้นที่ 3 เขียนเนื้อความโดยอิสระในอรรถลักษณะเดิม

ให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและฝึกทักษะการเขียนในรูปแบบที่เป็นความคิดเห็นของตนเองได้มากขึ้น โดยให้นักเรียนเขียนเรื่องมาใหม่ เขียนเป็นกลุ่ม และนำเสนอผลงานได้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหน้าชั้น

จากขั้นการสอนทั้ง 3 ขั้น นำมาจัดเป็นแนวการสอนตามลำดับได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ให้อารมณ์

1. ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่จัดตามอรรถลักษณะต่าง ๆ
2. เสนอรายละเอียดของเรื่องโดยทำแผนภูมิ
3. วิเคราะห์โครงสร้างในการดำเนินเรื่อง
4. ให้นักเรียนค้นหาเรื่องที่มีอรรถลักษณะเดียวกับที่สอน

ขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความ

1. นักเรียนคิดเรื่องที่จะเขียนร่วมกันจากอรรถฐานเดิม
2. เขียนโครงร่างของเรื่องลงในแผนภูมินำเสนอหน้าชั้น
3. ร่วมกันเขียนเนื้อความจากแผนภูมิ

ขั้นที่ 3 การเขียนเนื้อความโดยอิสระ

1. นักเรียนเลือกหัวเรื่องที่จะเขียนใหม่
2. เขียนแผนภูมิของเรื่องโดยให้มีอรรถลักษณะเดิม
3. นำแผนภูมิขอคำแนะนำจากครู
4. เขียนเนื้อความตามโครงร่างให้สมบูรณ์

แนวทางการประเมินการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน

ครูผู้สอนสามารถประเมินพฤติกรรมของนักเรียนได้ ดังนี้

1. การตอบคำถามของนักเรียนในขณะที่เรียน
2. การที่นักเรียนร่วมกันเขียนแผนภูมิ โดยครูเป็นฝ่ายแนะโดยใช้คำถาม
3. การที่นักเรียนนำผลงานของตนเองมาเสนอหน้าชั้น
4. การสะกดคำและแต่งประโยคหลังการเรียนด้วยการสอนแบบอรรถฐานไปแล้ว

5. การร่วมมือของเด็กนักเรียน และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานกลุ่มแบบประชาธิปไตย

6. ความสนใจของนักเรียนในการอ่าน สืบเกิดจากการนำหนังสือไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเมื่อมีเวลาว่าง

วิธีประเมิน

ใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่เรียนและทำงานกับเพื่อน ตรวจสอบงานกลุ่มของนักเรียน โดยอาศัยความคิดวิพากษ์วิจารณ์ของนักเรียนทั้งชั้น ส่วนผลงานเดี่ยวครั้งสุดท้ายเป็นผลงานที่ครูผู้สอนต้องตรวจให้คะแนนเป็นรายบุคคล

ประโยชน์ของการสอนแบบอรรถฐาน

1. นักเรียนได้รับความสนุกสนาน จากกิจกรรมการเรียนการสอนทุกขั้นตอน
2. นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ โดยเน้นความเข้าใจ ความหมายหรือความคิดรวบยอด
3. นักเรียนมีโอกาสฝึกการใช้ภาษาในทักษะต่าง ๆ ในลักษณะบูรณาการตั้งแต่ในขั้นที่ 1 ถึงขั้นสุดท้าย โดยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การซักถาม การโต้ตอบและการเล่าเรื่อง
4. นักเรียนมีโอกาสได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ฝึกทำงานแบบประชาธิปไตย การยอมรับฟังความคิดเห็นและการฝึกความรับผิดชอบในการทำงาน
5. นักเรียนมีโอกาสแสดงความสามารถเฉพาะด้าน และเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้หลายรูปแบบ เช่น การสร้างโครงเรื่องเอง การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน

ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยแนวทฤษฎีการสอนด้วยทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานกับวิธีสอนตามคู่มือครู พบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิภาดา ประสารทรัพย์ (2535) วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในเชิงพัฒนาการของการเขียนภาษาอังกฤษและเจตคติต่อการเขียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนเขียนตามแนวอรรถฐานกับวิธีสอนเขียนตามคู่มือครู พบว่า ความสามารถในการเชิงพัฒนาการของการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับวิธีการสอนเขียนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จินตนา นกบุญ (2536) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการเขียนตามข้อเท็จจริงโดยอาศัยแนวทฤษฎี การสอนภาษาแบบอรรถฐานกับวิธีการสอนเขียนตามคู่มือครู พบว่า ความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษ และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการเขียนตามข้อเท็จจริงโดยอาศัยแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐานกับวิธีการสอนเขียนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิระศรี นพคุณทอง (2538) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านทักษะการฟัง การพูด และความมีระเบียบวินัยในการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามแนวอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือ พบว่า ความสามารถด้านการฟัง การพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สนธยาพรชัย ยาท่วม (2538) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง พูด และความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบ T.P.R. ที่พัฒนาตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า ความสามารถในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ T.P.R. ที่พัฒนาตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วาทีณี ศรีเปะบัว (2538) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ทักษะการฟัง พูด และปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของครู และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้อรรถลักษณะประกอบกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู พบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการฟัง พูด และปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของครูและนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้อรรถลักษณะประกอบกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุศรา จิตลำควน (2538) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษและความรับผิดชอบในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สแบบอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู พบว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ และความรับผิดชอบในการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สแบบอรรถฐานกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ T.P.R. ที่พัฒนาตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าวเป็นการสอนภาษาอังกฤษที่นำแนวทฤษฎีอรรถฐานมาใช้ในการสอน ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนมีทักษะในการใช้ภาษาดีขึ้น สำหรับในการสอนวิชาภาษาไทยมีงานวิจัยคือ

โสภณา แจ่มยวง (2538) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีระดับแรงงใจในการเรียนต่างกัน และได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า ความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทางด้านการสอนและระดับแรงงใจไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยและความสามารถในการเขียนภาษาไทย

สำหรับงานวิจัยที่ใช้สอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ซึ่งได้นำแนวทฤษฎีอรรถฐานมาประกอบในการสอนภาษาไทย มีงานวิจัยดังนี้

นลินี บพิตรสุวรรณ (2537) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนและแรงงใจในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือ พบว่า ความสามารถทางการเขียนและแรงงใจในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขวัญดา จริยสถิตกุล (2533) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู พบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรทิพา พานิชชีวะกุล (2538) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู พบว่า ความสามารถด้านการอ่าน การเขียน และความสนใจในการเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนตามแนววรรณฐานในต่างประเทศ

ฮิลแลนด์ (Hyland. 1990) ศึกษาผลของการสอนคำอธิบายอรรถลักษณะที่มีต่อการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษเชิงโต้แย้ง (Argumentative Essay) พร้อมทั้งนำเสนอรูปแบบภาษาของการเขียนในการเขียนเรียงความลักษณะนี้ ซึ่งปรากฏว่ามีประโยชน์ และส่งผลต่อคุณภาพงานเขียน

เชคเตอร์ และเชคเตอร์ (Shecter and Schechter. 1987 : 23 - 25) ศึกษาความสามารถทางการอ่านและเขียนตามแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบวรรณฐานของเด็กนักเรียนในเมืองซึ่งต่างวัฒนธรรมกัน เป็นนักเรียนเกรด 5 จำนวน 30 คน การวิจัยเป็นแบบสังเกตพฤติกรรม (Ethnographic Observation) ใช้เวลา 1 ปี เนื้อหาที่ใช้ในการสอน คือ อรรถลักษณะ 2 ชนิด ได้แก่ นวนิยายวิทยาศาสตร์ และเรื่องจินตนาการ (Science Fiction Versus Fantasy) จากนั้นผู้สอนและผู้วิจัยทำการประเมินผลการเรียนรู้ภาษา และความเข้าใจเรื่องราวจากการสัมภาษณ์ และการเขียนเล่าเรื่อง ผลการวิจัยพบว่า อรรถลักษณะที่นำมาใช้ช่วยทำให้นักเรียนมีความเข้าใจภาษา และใช้ภาษาได้ดี

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนตามแนวทฤษฎีวรรณฐานที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการสอนตามแนวทฤษฎีวรรณฐานเหมาะสมที่จะนำมาสอนไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ เพราะการสอนตามแนวทฤษฎีวรรณฐาน ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในการใช้ภาษาในรูปแบบของเนื้อความที่มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนในการสื่อความ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนอ่านหรือฟังได้เข้าใจยิ่งขึ้น

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้

ความหมายของกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้

กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางที่ผู้ใหญ่ช่วยเหลือหรือเพิ่มความสามารถให้กับเด็ก โดยพยายามให้ใช้ภาษาในระดับที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การเสริมต่อการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ที่เป็นธรรมชาติ (Boyle and Perego. 1990; citing Brumer. 1978; Cazdem. 1980)

กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ หมายถึง การช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้โดยการต่อความ เสริมความคิด ที่ผู้เรียนต้องการพูด เขียน หรือแสดงออกทางความคิดต่าง ๆ เพื่อการสื่อสาร รวมทั้งให้กำลังใจผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆทั้งทางวาจา และไม่ใช้วาจา การช่วยเหลือผู้เรียนดังกล่าวจะกระทำได้โดย ผู้สอนสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นร่วมกับผู้เรียน หรือมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2533 : 34)

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้หมายถึง การช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการสื่อความออกมาเป็นภาษาพูด หรือภาษาเขียน โดยใช้คำพูด คำถาม โดยมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน สำหรับในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์พฤติกรรมทางวาจาโดยการใช้อธิติพล ทางอ้อมของเฟลนเดอร์ และการพูดของบีด มาเป็นกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อนำประกอบการสอนกับแนวทฤษฎีอรรถฐาน ซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาการขาดการต่อเนื่อง หรือหยุดชะงักของปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของนักเรียน ซึ่งแบ่งการพูดเป็น 5 ประเภทดังนี้

ประเภทที่ 1 การพูดเพื่อยอมรับความรู้สึกรักของนักเรียน โดยครูจะแสดงออกทางคำพูดในลักษณะที่เห็นด้วยกับคำพูดของนักเรียน

ประเภทที่ 2 การพูดเพื่อเสริมความของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้สื่อสิ่งที่ต้องการสื่อออกมาให้ได้โดยตลอด ใช้เมื่อนักเรียนพยายามที่จะพูดได้ตอบ แต่พูดติดขัดและหยุดลงก่อนที่ข้อความจะเสร็จสมบูรณ์

ประเภทที่ 3 การพูดเพื่อขยายความ หรือให้แนวทางอันเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดต่อออกมาได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยข้อมูลที่ได้อ่าน ได้ฟัง และได้อ่านมาแล้ว ใช้เมื่อนักเรียนนิ่งเงียบ การปฏิสัมพันธ์ทางวาจาขาดตอนหรือหยุดชะงัก โดยครูจะพูดเป็นแนวทางให้ดังนี้

3.1 พูดริเริ่มหรือขึ้นต้นประโยคต่าง ๆ ให้

3.2 พูดถามทั่ว ๆ ไป

3.3 พูดเพื่อกระตุ้นให้เป็นไปตามที่คาดหวัง

ประเภทที่ 4 การพูดเพื่อต่อความให้นักเรียนได้ใช้ยุทธวิธีอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ การตั้งคำถาม การขยายความ การคาดคะเน และการสรุป ในการสนทนา อันจะส่งผลให้สามารถดำเนินปฏิสัมพันธ์ทางวาจาได้ต่อไป

ประเภทที่ 5 การพูดเพื่อสนับสนุนให้กำลังใจ สร้างความมั่นใจ และบอกผลการปฏิบัติใช้เมื่อนักเรียนได้กระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งไปแล้ว ครูจะพูดชมเชย เช่น ดี ดีมาก ถูกต้อง และพูดเพื่อยอมรับในสิ่งที่นักเรียนพูด เช่น พูดซ้ำข้อความของนักเรียน หรือนำข้อความมากล่าวใช้ชัดเจนขึ้น

การใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ นี้ ครูจะใช้ประเภทใดก่อนหลัง หรือใช้สลับกันไปมาก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าพฤติกรรมของนักเรียนในขณะนั้นเป็นอย่างไร

การประยุกต์พฤติกรรมทางวาจาของแฟลนเดอร์สและของบีด

เมื่อปฏิสัมพันธ์และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนหยุดชะงัก ครูต้องใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ด้วยการใช้คำพูด 5 ประเภท (Scaffolding Level) เพื่อช่วยเหลือนักเรียนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ทั้ง 5 ประเภทนี้ เป็นพฤติกรรมทางวาจาของครู อิทธิพลทางอ้อมต่อนักเรียนของแฟลนเดอร์ส(Flanders.1970) และการใช้ลักษณะการพูด 5 ประเภทของบีด(Beed. 1991) จากงานวิจัยของสรีตา ชูดวงแก้ว (2535 : 85 - 88) ประยุกต์เป็นรูปแบบของกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. แฟลนเดอร์ส (Flanders. 1970) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนว่าจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการประสบความสำเร็จของนักเรียนหรือไม่ โดยได้แบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งให้มีการสอนแบบยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher - Centered Situation) อีกกลุ่มหนึ่งเป็นแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Situation) ผลการทดลอง ปรากฏว่า กลุ่มที่มีครูเป็นศูนย์กลาง เด็กจะถอยหนี เฉยเมย เนื้อหาต่อการแก้ปัญหา ก้าวร้าว และเป็นปฏิปักษ์ต่อนักเรียนอื่น ส่วนกลุ่มที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนจะมีความวิตกกังวลน้อย สามารถแก้ปัญหาได้ดีและมีบูรณาการทางอารมณ์ ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าว แฟลนเดอร์สได้วิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของครูและจัดแบ่งออกเป็นอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม (Direct and Indirect Influence) โดยแบ่งออกเป็น 10 ประเภท ซึ่งแฟลนเดอร์ส กล่าวว่า ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา (Verbal Interaction) มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนมาก เพราะกระบวนการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ครูกับนักเรียนมีการโต้ตอบกันในลักษณะต่าง ๆ ตลอดเวลา ลักษณะความสัมพันธ์ทางวาจาเป็นปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ได้ โดยเฉพาะจากการวิจัยพบว่า การสอนที่ครูใช้อิทธิพลทางอ้อมในการพูดนั้น จะทำให้บรรยากาศของการเรียนการสอนเป็นแบบประชาธิปไตย มีนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) อิทธิพลทางอ้อม 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. การยอมรับความรู้สึกรักของนักเรียน
2. การชมเชยหรือสนับสนุนให้กำลังใจ
3. การยอมรับหรือนำความคิดเห็นของนักเรียนมาใช้
4. การตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา

2. บีด (Beed. 1991) ทำการทดลองเพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านเรื่องราวได้ด้วยตนเองอย่างมีอิสระ โดยการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนให้เกิดขึ้น ครูใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ด้วยการพูดชักนำ และช่วยเหลือให้นักเรียน โดยครูจะใช้ลักษณะการพูด 5 ประเภท แต่ในวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับการพูด มาเป็นกลวิธีเสริมการเรียนรู้ 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. การพูดเพื่อต่อความ
2. การพูดเพื่อเสริมความ
3. การพูดเพื่อขยายความ

ประโยชน์ของการเสริมต่อการเรียนรู้

บรูเนอร์ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2533 : 36 ; อ้างอิงมาจาก Bruner.1983) กล่าวถึงประโยชน์ของกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ว่า เป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการสร้างกระบวนการที่มีพลังที่ทำให้เกิดการใช้ข้อความต่อเนื่อง (Discourse) ขึ้นในชั้นเรียนได้ ซึ่งจะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ได้โดยตลอดกระบวนการเรียนการสอน

ประโยชน์ของกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2533 : 36)

1. ผู้เรียนจะมีความรู้สึว่า เรื่องที่เรียนไม่ใช่ของยาก และสามารถประสบความสำเร็จได้
2. ผู้เรียนจะมีกำลังใจและประสบผลสำเร็จขึ้นเรื่อย ๆ
3. ผู้เรียนจะมีความสนใจ และมีความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอนของครู
4. ครูผู้สอนสามารถรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับแต่ละคน และสามารถแก้ไขได้ตรงจุด
5. ผู้เรียนและครูผู้สอนจะมีช่องว่างน้อยลง มีความเป็นกันเองเพิ่มมากขึ้น
6. เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการที่จะทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ยังเกิดความสามัคคี

และมีบรรยากาศเป็นประชาธิปไตย

บทบาทของครูในการใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้

การที่ให้นักเรียนได้ใช้ภาษาสื่อความคิดออกมานั้น มีความสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน โดยครูจะต้องใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ครูจึงมีบทบาทดังนี้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2334 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Christie. 1990)

1. ครูต้องมีส่วนร่วมและควบคุมการเรียนรู้ ครูต้องวางแผน และเตรียมการในการจัดกิจกรรม
2. ครูต้องเตรียมการใช้ภาษาพูดกับนักเรียน เพื่อที่จะตอบสนองและส่งเสริมในกรณีที่เด็กไม่อาจตอบสนองการพูดหรือการซักถามของครูได้ในทันที
3. ครูต้องช่วยเหลือในการสร้างคำของนักเรียน และต้องทำให้นักเรียนมีพัฒนาการในการพูด และร่วมมือในการสร้างประโยคของนักเรียน
4. ครูต้องใช้คำถามอย่างมีระบบ คือ เริ่มจากง่ายไปสู่ยาก เพื่อนักเรียนสามารถพัฒนาด้านภาษาได้อย่างเป็นขั้นตอนทีละเล็กทีละน้อย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้

สริตา ชูดวงแก้ว (2535) ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และความสนใจในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่าน และความสนใจในการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉันทนา นันทแก้ว (2536) ศึกษาพัฒนาการในด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอน ช่อมเสริมการอ่านด้วยวิธีวิเคราะห์คำที่เป็นปัญหาด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการช่อมเสริมการอ่านด้วยวิธี วิเคราะห์คำที่เป็นปัญหาด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์ (2536) ทดลองเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะฟัง - พูด เพื่อการสื่อสารและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบสถานการณ์จำลองกับการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบสถานการณ์จำลองกับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านทักษะ ฟัง - พูดเพื่อการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้สามารถนำไปประกอบการสอนวิธีอื่น ๆ เพื่อชักชวนหรือแนะแนวทางให้ผู้เรียนเกิดแนวคิด และสามารถสื่อความได้

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ

ความหมายของคู่มือครู กรมวิชาการ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525:1) ให้ความหมายว่า คู่มือครู คือ เอกสารสำหรับช่วยให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียนอย่างลึกซึ้ง และชัดเจน ตลอดจนทราบแนววิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ลักษณะของคู่มือครู กรมวิชาการ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525:5) ได้อธิบายรายละเอียดของคู่มือ ครูไว้ว่าประกอบด้วย

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตร และหนังสือแบบเรียน
2. จุดประสงค์ในการใช้คู่มือครู เรียบเรียงขึ้นเพื่อให้ครูใช้ในการเรียนการสอน ได้โดยสะดวก โดยชี้แจงและคลี่คลายความหมายทุกตอน ที่เนื้อหาซับซ้อนเกินไปให้เข้าใจแจ่มชัด
3. เนื้อหาสาระประกอบด้วยคำนำ คำชี้แจงในการใช้คู่มือครูในแต่ละบทเรียน ซึ่งจะมีโครงสร้างเหมือนกัน คือ ประกอบด้วยจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา สาระโดยสรุป เนื้อหาประกอบ ข้อเสนอแนะวิธีสอน และการจัดกิจกรรม สื่อการสอน การวัดผล และประเมินผล หนังสืออ่านประกอบ และหนังสืออุเทศ
4. วิธีการใช้คู่มือ ครูควรใช้คู่มือครูประกอบการสอน โดยตลอดจะทำให้การสอน ดำเนินไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น

วิธีใช้คู่มือครูกรมวิชาการ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : ก - ข) ได้ชี้แจงการใช้คู่มือครูไว้ว่า

1. ผู้สอนควรอ่านข้อสังเขปเนื้อความในตอนต้นของคู่มือครู ให้ตลอดเสียก่อน แล้วจึงทำความเข้าใจ ในรายละเอียดที่กล่าวในหนังสือเรียนต่อไป เพราะการทำสังเขปไม่ได้เรียงไปตามข้อความที่กล่าวตามย่อหน้าในหนังสือเรียน บางตอนในหนังสือมีแยกเป็นข้อๆอย่างละเอียด อยู่แล้ว ในข้อสังเขปอาจจะรวมข้อย่อยๆ 2-3 ข้อ เป็นข้อสังเขปข้อเดียว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เป็นสำคัญ ครูจึงควรอ่านข้อสังเขปให้ตลอดเสียก่อน
2. คู่มือสำหรับแต่ละบท มักมีคำชี้แจงเนื้อความสำคัญของบทเรียน ในหนังสือเรียน อาจมีตัวอย่างเพิ่มเติมจากที่มีไว้แล้วในหนังสือเรียนนั้น บางบทเห็นว่าเนื้อความชัดเจน แล้วก็ให้มีตัวอย่างเพิ่มเติมอีก ตามปกติจะมีข้อเสนอแนะการสอนประจำบท แต่ละข้อเสนอไม่ใช่ข้อกำหนดให้กระทำ ดังนั้นเมื่อครูอ่านข้อเสนอแนะแล้ว ถ้าครูคิดวิธีของตนเองและปรับปรุง หรือ ดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน หรือท้องถิ่นก็เป็นการสมควร
3. สำหรับบางบทมีความรู้เพิ่มเติมขึ้น นอกเหนือไปจากหนังสือเรียน โดยมุ่งหวังที่จะให้ครูได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง หรือถ้าโรงเรียนใดมีนักเรียนบางกลุ่ม หรือบางคน มีศักยภาพสูง ครูอาจเพิ่มเติมความรู้ให้แก่ นักเรียนก็ได้ การเสริมความรู้ ย่อมไม่ถือเกณฑ์ที่ว่าจะต้องให้คนรู้เฉพาะที่มีในหนังสือหรือมีในคู่มือครู อาจเสริมความรู้ให้แก่ นักเรียนที่มีศักยภาพสูงให้กว้าง ขวางหรือลึกซึ้งยิ่งขึ้น จากแหล่งวิทยาการแหล่งใด และกลวิธีใดก็ได้

จะเห็นได้ว่าการสอนตามคู่มือครูจะสัมฤทธิ์ผลได้ ถ้าครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจ การใช้คู่มือครูให้ละเอียดถี่ถ้วน รู้จักยืดหยุ่น นำไปใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนในโรงเรียน และท้องถิ่น

ส่วนประกอบของกลุ่มครูวิชาภาษาไทย กรมวิชาการ

1. จุดประสงค์ของการสอน
2. ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
3. ข้อเสนอแนะในการสอน
4. ความรู้ประกอบ
5. หนังสืออ่านประกอบ

คำแนะนำทั่วไปสำหรับครู กรมวิชาการ (2536 : 1 - 12) ได้เสนอแนะกลวิธีการสอนภาษาไทย ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการทดสอบนักเรียนก่อนที่จะเริ่มสอน เพราะครูจะได้ทราบสมรรถภาพของนักเรียนก่อนที่จะเริ่มสอน โดยแยกออกเป็นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
2. เนื้อหาแต่ละบทมีการตัดตอนมาจากหนังสือเรื่องยาวที่เป็นวรรณกรรมที่ได้รับการยกย่อง จึงควรให้นักเรียนได้อ่านจนเป็นที่เข้าใจ ชี้ให้เห็นคุณค่าในด้านความรู้ ข้อคิดเห็น และด้านศิลปะการใช้ถ้อยคำ
3. การอ่านเรื่องที่คัดตัดตอนจากหนังสือเรื่องยาวเช่น นิยาย หรือบทความควรใช้เกณฑ์ในการอ่านให้เหมาะสมแก่บทที่อ่าน ครูควรทราบว่ามีนิทาน นิยาย บทความ หรือที่อ่านใช้โวหารอะไร สำหรับนักเรียนอาจจะให้เพียงผิวเผินไม่จำเป็นต้องให้นักเรียนจดจำมาก ยกเว้นโวหารเด่นๆอาจจะยกตัวอย่างให้ฟัง
4. เลือกฝึกทักษะที่ฝึกยากเช่น ทักษะการอ่านหนังสือในใจ เป็นทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ต้องใช้เวลาอันนักเรียนไม่สามารถฝึกได้ด้วยตนเองต้องฝึกจากครู
5. ครูควรใช้แบบฝึกหัดตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดให้ หรือตามความต้องการที่จะฝึก เช่น การทำแบบฝึกหัด จะเป็นการฝึกความจำ
6. การสอนจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่าในช่วงต้น ๆ การสอนจะดำเนินไปอย่างช้า ๆ แต่ตอนหลังจะรวดเร็วขึ้น ไม่ต้องกังวลว่าจะสอนช้า เมื่อนักเรียนเกิดความชำนาญก็จะปรับให้คล่องแคล่วเร็วขึ้น
7. ต้องคำนึงถึงศักยภาพ คือ ความสามารถของนักเรียนซึ่งอยู่ในตัวนักเรียน ถ้าถูกช่วยจึงจะนำมาใช้ และสมรรถภาพ คือ ความสามารถเฉพาะด้านที่ปรากฏให้เห็น วิธีการพัฒนาสมรรถภาพคือ ต้องให้นักเรียนประกอบกิจกรรม เช่น นักเรียนที่มีสมรรถภาพสูงช่วยนักเรียนที่มีสมรรถภาพต่ำ

8. ควรมีการแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อการสอน การแลกเปลี่ยนความคิด การทำงานร่วมกัน และเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

9. การฝึกทักษะควรมีการฝึกทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน เพราะนักเรียนจะได้เกิดความแม่นยำ ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสร้างความสัมพันธ์อันดีของนักเรียนกับผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองอาจมีส่วนช่วยเหลือในเรื่องทำการบ้าน

10. งานที่นักเรียนทำเป็นการบ้าน ควรมีลักษณะคือ ให้คัดลอกบทกลอน ให้หาความหมายคำศัพท์ในเรื่องที่สอน แบบฝึกหัดท้ายบท ให้เขียนงานต่าง ๆ เช่น ข้อความ แต่งบทร้อยกรอง

11. รวบรวมคำศัพท์ไว้ท้ายบทเรียนตามตัวอักษร โดยจะได้เป็นการฝึกค้นหาคำที่เรียงตามตัวอักษร ด้วยความชำนาญที่ละน้อย และเห็นคุณค่าการจำตัวอักษรจาก ก ถึง ฮ ว่ามีความสำคัญ และครูควรได้ให้นักเรียนใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน และอธิบายวิธีการใช้

12. ครูควรแนะนำให้นักเรียนอ่านประวัติผู้แต่ง จะอ่านเมื่อจบแล้วหรือกลาง ๆ บทก็ได้ ประวัติผู้เขียนมักเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน ไม่จำเป็นต้องท่องจำ

13. ครูควรทำแผนการสอน และควรได้ประชุมปรึกษากัน ส่วนวิธีสอนก็แล้วแต่กลุ่มโรงเรียนจะใช้

14. การทดสอบหลังสิ้นสุดบทเรียน

15. สื่อการสอนควรพิจารณาเลือกให้เหมาะสมกับบทเรียนและจุดประสงค์

16. ครูควรพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ซึ่งต้องสัมพันธ์กับบทเรียนและมีประโยชน์กับนักเรียนให้มากที่สุด

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ครูผู้สอนต้องเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ สำหรับในงานวิจัยผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นตอนการสอนภาษาไทยตามคู่มือครู กรมวิชาการ

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ

โดยการสนทนา ชักถาม โดยใช้รูปภาพ

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งให้นักเรียนทราบ เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องแล้ว สามารถจับใจความสำคัญ

ขั้นที่ 3 ให้แนวทางการเรียนรู้

ครูอธิบายการอ่านเพื่อค้นหาสาระสำคัญของเรื่อง โดยชี้แนะว่าเมื่อนักเรียนอ่านเรื่องแล้วนักเรียนศึกษาไปความรู้ บอกได้ว่าได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

- ขั้นที่ 4 ให้เนื้อหาแก่นักเรียน
ครูและนักเรียนอ่านเรื่อง แล้วสนทนาซักถาม สรุปสาระสำคัญของเรื่อง
พร้อมทั้งเขียนเรื่องย่อ
- ขั้นที่ 5 ส่งเสริมความแม่นยำ
ให้นักเรียนเขียนเรื่อง
- ขั้นที่ 6 การประเมินผลการอ่าน
สังเกตพฤติกรรมขณะเรียน และการสนทนาซักถาม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาผลของการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การดำเนินการศึกษาค้นคว้า
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่เรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 ที่ได้โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน 74 คนจากนักเรียนทั้งหมด 8 ห้องเรียน 296 คน แล้วจับฉลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม และได้กำหนดดังนี้

1. กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน
2. กลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่

1. แผนการสอนวิชาภาษาไทย
 - 1.1 แผนการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน
 - 1.2 แผนการสอนตามคู่มือครู
2. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการสอน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้
 - 1.1 ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา และขอบข่ายเนื้อหาวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ดังนี้

1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
2. ตีความจากเรื่องที่อ่านได้
3. ขยายความจากเรื่องที่อ่านได้
4. แปลความจากเรื่องที่อ่านได้
5. เขียนเรียงความจากประสบการณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้
6. เขียนเรียงความจากข้อเท็จจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้

- 1.2 กำหนดเนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกมาจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 วารสาร นิตยสารหนังสือ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โดยพิจารณาลักษณะของเนื้อความจากหนังสือแบบเรียน จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษา จำนวน 3 คน พิจารณาความเหมาะสมและอิงอรรถลักษณะทางภาษา 4 ชนิด ดังนี้

1. เรื่องจากประสบการณ์
2. รายงาน
3. การอธิบาย
4. เรื่องเล่าจากจินตนาการ

แล้วเลือกเรื่องที่มีดัชนีความสอดคล้องของเรื่องและอรรถลักษณะตั้งแต่ .6 - 1 มาใช้ในการทดลอง

1.3 สร้างแผนการสอน 2 วิธี

1.3.1 แผนการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบ แนวทฤษฎี มาตรฐาน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.3.1.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามแนวทฤษฎี มาตรฐาน และกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ กำหนดขั้นตอนในการสอนมีดังนี้

ขั้นที่ 1 ให้รูปแบบ

1.1 อ่านเรื่องตามอรรถลักษณะที่กำหนดให้ โดยให้นักเรียนศึกษา ใ้ความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญ การเขียนเรียงความ และเรื่องแผนภูมิโครงสร้างตามอรรถลักษณะ นั้น ๆ จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันสรุป ครูอ่านเรื่องที่มีอรรถลักษณะต่าง ๆ กัน และสนทนา เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการเขียน และให้นักเรียนอ่านเรื่องอรรถลักษณะที่กำหนดให้

1.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอรายละเอียดของเรื่องในรูปของแผนภูมิ

1.3 ครูและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์โครงสร้างงานเขียนรูปแบบ การดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษาของเรื่องตามอรรถลักษณะที่กำหนดให้

1.4 ค้นหาเรื่องใหม่ที่มีอรรถลักษณะเดิม โดยการที่นักเรียนแต่ละกลุ่ม อ่านเรื่องที่มีอรรถลักษณะต่าง ๆ กัน พร้อมทั้งทำแผนภูมินำเสนอหน้าชั้น และสามารถบอกได้ว่ามี อรรถลักษณะเหมือนกับเรื่องที่ผ่านมาแล้วหรือไม่

1.5 นักเรียนเขียนสรุปเรื่องใหม่

1.6 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนในการดำเนินเรื่องและ ลักษณะเนื้อความ

ขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความของเรื่องใหม่

2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนสร้างเรื่องใหม่ โดยให้มีอรรถลักษณะ เหมือนเดิม

2.2 นักเรียนช่วยกันทำแผนภูมิโครงสร้าง นำเสนอหน้าชั้น

2.3 นักเรียนช่วยกันเขียนเรื่องจากแผนภูมิ แล้วนำเสนอหน้าชั้น

2.4 ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณา แก้ไขข้อบกพร่องในส่วนกลุ่มบันทึก แล้วนำไปแก้ไข

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องโดยอิสระ

3.1 นักเรียนคิดเรื่องที่จะเขียนใหม่ โดยทำแผนภูมิ

3.2 นำแผนภูมิขอคำแนะนำจากครูเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.3 เขียนเรื่องตามแผนภูมิให้สมบูรณ์

3.4 ส่งเรื่องและแผนภูมิ

ในขั้นตอนการสอน ครูจะใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ในรูปแบบคำพูด 5 ประเภท คือ การพูดเรื่องแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ ครูจะใช้ทุกครั้งที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน เพื่อให้ปฏิสัมพันธ์เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีระบบ โดยครูจะเลือกใช้คำพูดประเภทต่าง ๆ ตามพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแนวคิด และสามารถสื่อความได้

1.3.2 แผนการตามคู่มือครู ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.3.2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู เพื่อกำหนดขั้นตอนในการสอนดังนี้

1. สร้างความสนใจ

โดยใช้รูปภาพในการสนทนา ชักถาม

2. แจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่า เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องแล้วสามารถจับใจความสำคัญ และเขียนเรื่องนี้ที่มีเนื้อหาเหมือนกับเรื่องที่อ่านได้

3. ให้แนวการเรียนรู้

นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนเรียงความตามอรรถลักษณะต่าง ๆ ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป จากนั้นครูอ่านเรื่องที่มีอรรถลักษณะต่าง ๆ กันให้นักเรียนฟัง พร้อมทั้งแนะแนวทางหรือนำทางในการจับใจความสำคัญ

4. ให้เนื้อหาแก่นักเรียน

ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับอรรถลักษณะ จุดมุ่งหมายของผู้เขียน จากนั้นนักเรียนอ่านเรื่อง แล้วปฏิบัติตามกิจกรรมคือ จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน บอกรายละเอียดของเรื่อง ข้อคิดและแนวความคิดของผู้เขียน ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้น

5. ส่งเสริมความแม่นยำ

นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวางโครงเรื่อง โดยให้มีอรรถลักษณะเหมือนกับเรื่องที่เรียนมา จากนั้นเขียนเรื่องให้สมบูรณ์ นำเสนอหน้าชั้น ครูและนักเรียนช่วยกันแก้ไข กลุ่มบันทึกนำไปแก้ไข

6. ประเมินผล

ครูตรวจผลงานนักเรียนแต่ละคน บอกข้อบกพร่องนำไปแก้ไข และชมเชยผลงานที่เขียนได้ดี

1.4 นำแผนการสอนทั้ง 2 วิธีสร้างชิ้นเสนอกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และ โครงสร้างพร้อมทั้งให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

1.5 นำแผนการสอนทั้ง 2 วิธีที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้สอนสอนภาษาไทย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และ โครงสร้าง

1.6 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 37 คนเพื่อหาข้อบกพร่องด้านสื่อความหมาย เวลาที่เหมาะสม ของขั้นตอนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอนจำนวน 4 คาบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.7 นำผลการทดลอง และข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขแผนการสอน ก่อนนำไปใช้จริง

2. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท 101

2.2 ศึกษาการสร้างข้อสอบภาษาไทยจาก หนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบของ ขวาล แพรัตกุล (2520 : 133-143) และหนังสือการเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทยของจันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 9-77)

2.3 สร้างแบบทดสอบ

2.3.1 สร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน จำนวน 50 ข้อ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยวัดพฤติกรรมในด้านการแปลความ ดีความ ขยายความและการจับใจความสำคัญ

2.3.2 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน เป็นแบบทดสอบการเขียนเรียงความที่ให้นักเรียนแต่งเรื่องจากภาพ โดยวัดความสามารถในด้านการเสนอเรื่อง การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย การขยายความ การลำดับความ รูปแบบการเขียน และการตั้งชื่อเรื่อง

2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้สอนภาษาไทย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ผลปรากฏว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .06 - 1.0

2.5 นำแบบทดสอบไปทดสอบ

2.5.1 นำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพเป็นรายข้อ ซึ่งจะวิเคราะห์ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก โดยใช้เทคนิค 27 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ หาค่า p และ r โดยใช้ตาราง จุง เตห์ ฟาน (Fan, 1952 : 1 - 32) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ไว้เป็นแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน จำนวน 40 ข้อ จาก 50 ข้อ ได้ค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง .20-.83 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .20-.62

2.5.2 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 37 คน เพื่อดูความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในคำสั่ง การกำหนดความยาวของเรื่องและเวลา แล้วนำมาตรวจให้คะแนนโดยใช้ ผู้ตรวจ 3 คน ประกอบด้วยผู้วิจัย และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยอีก 2 คน โดยใช้เกณฑ์การตรวจสอบให้คะแนนการเขียนเรื่องความ ซึ่งนำมาจากเกณฑ์ของ สุนันท์ สลโกสุม (2526 : ภาคผนวก) ดังนี้

ตาราง 1 เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบการเขียนภาษาไทย(เรื่องความ)

เกณฑ์ที่พิจารณา	คะแนนเต็ม
1. การเสนอเรื่อง	5
2. การใช้ภาษาสื่อความหมาย	5
3. การขยายความ	3
4. การลำดับความ	3
5. รูปแบบการเขียน	2
6. การตั้งชื่อเรื่อง	2

การเสนอเรื่อง หมายถึง การเขียนเรื่องที่มีขอบข่ายครอบคลุมและตรงกับจุดมุ่งหมายที่วิเคราะห์ได้จากเนื้อเรื่องที่กำหนดให้ มีสาระที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงและแสดงแง่คิดในแง่มุมต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่อง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1. เนื้อหา สอดคล้องกับชื่อเรื่องอย่างชัดเจน
เสนอความคิดในแง่มุมต่าง ๆ ให้ 5 คะแนน
2. เนื้อหา สอดคล้องกับชื่อเรื่อง มีข้อมูลอ้างอิง
สนับสนุน ให้ 4 คะแนน
3. เนื้อหาสาระ ข้อมูลถูกต้องตามข้อเท็จจริง ให้ 3 คะแนน
4. เนื้อหาสัมพันธ์กัน แต่ขาดความสนับสนุน ให้ 2 คะแนน
5. เนื้อหาสัมพันธ์กัน แต่สื่อความไม่ชัดเจน ให้ 1 คะแนน
6. เนื้อหาไม่สื่อความหมาย ไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง ให้ 0 คะแนน

ใช้ภาษาสื่อความหมาย หมายถึง การใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักการเขียนภาษาไทย หมายถึงการใช้คำ ประโยค ความหมายของคำ ความหมายของประโยค ได้เหมาะสมซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1. ใช้ภาษาถูกต้องเกิน 80 % ของข้อความ ให้ 5 คะแนน
2. ใช้ภาษาถูกต้อง สื่อความชัดเจน 70 - 79 % ของข้อความ ให้ 4 คะแนน
3. ใช้ภาษาถูกต้อง สื่อความชัดเจน 60 - 69 % ของข้อความ ให้ 3 คะแนน
4. ใช้ภาษาถูกต้อง สื่อความชัดเจน 50 - 59 % ของข้อความ ให้ 2 คะแนน
5. ใช้ภาษาผิดประมาณครึ่งหนึ่งของข้อความ ให้ 1 คะแนน
6. ใช้ภาษาผิดมากกว่าครึ่งหนึ่งของข้อความ ให้ 0 คะแนน

การขยายความ หมายถึง ความสามารถในการเขียนข้อความ อธิบายความหมายที่บอกถึงเหตุและผล หรือคำอธิบายบริบทต่าง ๆ ในเชิงเหตุผล การยกตัวอย่าง อุปมา อุปมัย ให้เห็นข้อเท็จจริง ซึ่งมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

1. มีการขยายความ ที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีอุปมาอุปไมย
หรือการชี้แนะให้เหตุผลได้ถูกต้อง ให้ 3 คะแนน
2. มีการขยายความแต่เป็นการขยายความที่
ไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ให้ 2 คะแนน
3. มีการขยายความแต่เป็นการขยายความที่ผิดความหมาย ให้ 1 คะแนน
4. ไม่มีการขยายความ ให้ 0 คะแนน

การลำดับความ หมายถึง การเรียบเรียงเนื้อหาในการเขียนให้ต่อเนื่องกันไม่สับสน มีข้อความของแต่ละส่วนสัมพันธ์กันตามลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- | | |
|--|-------------|
| 1. การลำดับความเป็นไปอย่างต่อเนื่อง | ให้ 3 คะแนน |
| 2. การลำดับความสับสนในบางตอน | ให้ 2 คะแนน |
| 3. การลำดับความสับสนแต่ยังอยู่ในกรอบของเนื้อเรื่อง | ให้ 1 คะแนน |
| 4. การลำดับความสับสนและทำให้เข้าใจเรื่องผิด | ให้ 0 คะแนน |

รูปแบบการเขียน หมายถึง งานเขียนที่มีรูปแบบการเขียนที่ดีคือ มีบทนำ ส่วนเนื้อหา บทสรุป รวมทั้งลaymentและความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยของงานเขียน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- | | |
|---|-------------|
| 1. รูปแบบสมบูรณ์ งานเขียนเรียบร้อย | ให้ 2 คะแนน |
| 2. รูปแบบสมบูรณ์ งานเขียนไม่เรียบร้อย
(รูปแบบไม่สมบูรณ์ งานเขียนเรียบร้อย) | ให้ 1 คะแนน |
| 3. รูปแบบไม่สมบูรณ์ งานเขียนไม่เรียบร้อย | ให้ 0 คะแนน |

การตั้งชื่อเรื่อง หมายถึง การนำแนวคิดของงานเขียนมาตั้งชื่อเรื่องให้น่าสนใจสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ซึ่งมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

- | | |
|---|-------------|
| 1. ชื่อเรื่องสอดคล้องกับเนื้อหา น่าสนใจ | ให้ 2 คะแนน |
| 2. ชื่อเรื่องสอดคล้องกับเนื้อหา | ให้ 1 คะแนน |
| 3. ชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกับเนื้อหา | ให้ 0 คะแนน |

2.6 นำแบบทดสอบไปทดสอบและหาค่าความเชื่อมั่น

2.6.1 นำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน ที่คัดเลือกได้ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คนอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่น .57

2.6.2 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียน ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 43 คนอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อถือในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 3 คน โดยคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องของเคนดอลล์ (Kendall) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องเท่ากับ .92

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. แบบแผนการทดลอง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design (ลิ้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 249) ซึ่งมีลักษณะการทดลองดังนี้

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T_1	X	T_2
CR	T_1	$\sim X$	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

X แทน การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีหรือรรฐาน

$\sim X$ แทน การสอนตามคู่มือครู

ER แทน กลุ่มทดลองโดยการสุ่ม

CR แทน กลุ่มควบคุมโดยการสุ่ม

T_1 แทน การสอบก่อนที่จะจัดกระทำทดลอง

T_2 แทน การสอบหลังที่จัดกระทำทดลอง

R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

2. การดำเนินการทดลอง

2.1 ทำการสอบก่อนการทดลอง กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นที่ผ่านการตรวจสอบและหาคุณภาพแล้ว

2.2 ระยะเวลาในการทดลองแต่ละกลุ่มใช้เวลาทดลองสัปดาห์ละ 4 วัน เป็นเวลา 4 สัปดาห์ รวม 16 คาบ ผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยจัดคาบในการสอนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังรายละเอียดดังนี้

การจัดคาบเวลาการสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใน 1 สัปดาห์

วัน/เวลา	8.20-9.10 น.	9.10-10.00 น.
จันทร์	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
อังคาร	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
พุธ	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
พฤหัสบดี	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม

2.3 ทำการทดสอบหลังการทดลอง กับนักเรียนทั้งสองกลุ่มด้วยแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย ฉบับเดียวกับที่ทำการทดลอง แล้วนำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน สำหรับแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย ผู้วิจัยนำคะแนนของผู้ตรวจทั้ง 3 คน มารวมกัน เพื่อนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความแปรปรวนของคะแนน (Variance) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละกลุ่ม (S)

2. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ t-test Independent Group ในรูป Difference Score

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังต่อไปนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

1.2 หาค่าความแปรปรวน (Variance) โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 77)

$$s^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมกำลังสองของคะแนน

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence = IOC) ระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน เหนือกับรูปภาพที่ใช้แบบทดสอบความสามารถในการเขียนและบทอ่านกับบรรดลักษณะ โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2527 : 69 - 70)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบ
กับจุดประสงค์การเรียนรู้

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย โดยใช้วิธีเทคนิค 27% จากตาราง จุง เตห์ ฟาน (Fan. 1952 : 5 - 32)

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย โดยใช้สูตร KR - 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) ดังต่อไปนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 198)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum p_i q_i}{S_i^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

p แทน สัดส่วนของผู้ที่ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ

q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือ 1-p

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

2.4 หาค่าความเชื่อถือในการตรวจให้คะแนน ของผู้ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องของ Kendall (วิเชียร เกตุสิงห์. 2530 : 122) ดังต่อไปนี้

$$W = \frac{12 \sum D^2}{m^2 N(N^2 - 1)}$$

เมื่อ	W	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความสอดคล้อง
	D	แทน	ผลต่างระหว่างผลรวมของอันดับที่ของคนที่ได้จากการจัดอันดับทุกชุดกับค่าเฉลี่ยของผลรวมของอันดับที่เหล่านั้น
	m	แทน	จำนวนชุดของอันดับที่
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ที่ถูกจัดอันดับ)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ความสามารถในการเขียนภาษาไทย โดยใช้ t - test Independent Group ในรูป Difference Score (Scott and Wertheimer. 1967 : 264) ดังนี้

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}}$$

$$S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S_D^2}{n_1} + \frac{S_D^2}{n_2}}$$

$$S_D^2 = \frac{\sum (D_1 - MD_2)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติของการแจกแจงที (t-distribution)
	D_1	แทน	ผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง
	D_2	แทน	ผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม
	MD_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของทุกคนในกลุ่มควบคุม
	MD_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของทุกคนในกลุ่มควบคุม
	$S_{MD_1-MD_2}$	แทน	คะแนนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง MD_1 และ MD_2
	n_1	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
	n_2	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลองและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
X_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง
X_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง
S_1	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนการทดลอง
S_2	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนหลังการทดลอง
MD	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการทดลอง กับก่อนการทดลอง
t	แทน	ค่าสถิติของการแจกแจงที (t- distribution)
P	แทน	ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับกลุ่มที่ใช้การสอนตามคู่มือครู
2. เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับกลุ่มที่ใช้การสอนตามคู่มือครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลตามลำดับดังต่อไปนี้คือ

1. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู ตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่าความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน ผลคือ ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนตามคู่มือครู ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	MD	t
กลุ่มทดลอง	37	19.92	3.85	24.16	4.43	4.24	6.42**
กลุ่มควบคุม	37	19.11	4.34	21.11	4.81	2.00	

** p < .01

จากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู ตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน ผลคือความสามารถด้านการเขียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนตามคู่มือครู ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	MD	t
กลุ่มทดลอง	37	30.08	7.12	46.62	6.79	16.72	3.43**
กลุ่มควบคุม	37	29.29	5.55	41.21	7.63	11.91	

** $p < .01$

จากตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎี ธรรมชาติกับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วย กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีธรรมชาติกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอน ด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีธรรมชาติกับการสอนตามคู่มือครู .

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีธรรมชาติกับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีธรรมชาติกับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ ที่เรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง 'ได้แก่' นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน 74 คน จากนักเรียนทั้งหมด 8 ห้องเรียน 296 คน แล้วจับฉลากอีกครั้งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 แผนการสอนสอนกลุ่มทดลอง ใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน ซึ่งผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้ว

2.2 แผนการสอนสอนกลุ่มควบคุม ใช้การสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้ว

2.3 แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยครอบคลุมพฤติกรรมกรอ่าน 4 ด้าน คือ การแปลความ การตีความ การขยายความ และการจับใจความสำคัญ แบบทดสอบดังกล่าวเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีความยากง่าย (P) ระหว่าง .28 - .83 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .20 - .62 และมีความเชื่อมั่น .57

2.4 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย เป็นแบบทดสอบการเขียนเรียงความจากภาพ โดยวัดความสามารถของนักเรียนในด้านการเสนอเรื่อง การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย การขยายความ การลำดับความ รูปแบบการเขียน และการตั้งชื่อเรื่อง แบบทดสอบดังกล่าวได้หา ค่าความสอดคล้อง การตรวจของผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องเท่ากับ .92 และหาค่าความสอดคล้องของภาพกับเกณฑ์ ได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1

3. วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้ากับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ รวมเวลาสอนกลุ่มละ 16 คาบ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ประชุมนิเทศนักเรียน เพื่อทำความเข้าใจถึงวิธีการเรียน บทบาทของนักเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้และวิธีประเมินผลการเรียน

3.2 ทดสอบก่อนการทดลองกับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

3.3 ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยทำการสอนทั้งสองกลุ่ม ใช้เนื้อหาเดียวกัน ใช้เวลาสอนกลุ่มละ ๖ คาบ คาบละ 50 นาที 4 คาบต่อสัปดาห์ ใช้เวลาทดลองรวม 4 สัปดาห์ แตกต่างกันเพียงวิธีสอน คือ กลุ่มทดลองใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน กลุ่มควบคุมใช้การสอนตามคู่มือครู

3.4 ทดสอบหลังการทดลองกับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทย ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับการทดสอบหลังการทดลอง

3.5 ตรวจสอบผลทดสอบ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวนของคะแนนและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test Independent Groups ในรูป Difference Score (Scott Werthimer. 1966 : 264)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนโดยการใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับนักเรียนที่เรียนโดยการใช้การสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่เรียนโดยการใช้การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับนักเรียนที่เรียนโดยการใช้การสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน จากผลการศึกษสามารถอภิปรายผลตามลำดับของสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

จากการทดลองพบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่สอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยทั้งสองกลุ่มพบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม ซึ่งให้เห็นว่าการ สอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานทำให้ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน สูงกว่านักเรียนที่สอนตามคู่มือครู อันเป็นผลสืบเนื่องมาจาก

1.1 นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านคือ รูปแบบของเนื้อความที่นำมาใช้เป็นบทอ่านประกอบด้วย เรื่องจากประสบการณ์ เรื่องเชิงจินตนาการ เรื่องรายงาน และเรื่องอธิบาย ซึ่งรูปแบบของเนื้อความดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.2 กระบวนการเรียนการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานเป็นไปตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่องและมีระบบ เริ่มจากขั้นให้รูปแบบนักเรียนได้รู้จักรูปแบบและเข้าใจลักษณะของเนื้อความชนิดต่าง ๆ โดยการอ่านเรื่องที่มีอรรถลักษณะต่าง ๆ กัน แล้วพิจารณาว่าเป็นเนื้อความชนิดใด จากการอภิปรายซักถาม แสดงความคิดเห็น ให้เหตุผลและบอกจุดมุ่งหมายในการเขียนเรื่อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่าน ทำให้นักเรียนสามารถตีความ แปลความ ขยายความ และจับใจความสำคัญได้ เมื่ออ่านเรื่องแล้วนักเรียนเขียนแผนภูมิโยงสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง โดยจัดรวบรวมเรียงตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง หรือจัดเข้าเป็นหัวข้อหรือประเภท เพื่อฝึกให้นักเรียนแยกแยะข้อความที่เกี่ยวข้อง นักเรียนต้องศึกษาเรื่องที่อ่านว่าเป็นลักษณะเนื้อความชนิดใด และสามารถเลือกรูปแบบของแผนภูมิให้เข้ากับลักษณะเนื้อความชนิดนั้น ๆ จากขั้นตอนดังกล่าวทำให้นักเรียนมองเห็นขั้นตอนและลำดับความสัมพันธ์จากเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี สามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้โดยไม่หลงประเด็น หลังจากนั้นนักเรียนวิเคราะห์โครงสร้างงานเขียน รูปแบบ การดำเนินเรื่อง และลักษณะการใช้ภาษาตามอรรถลักษณะนั้น ๆ นักเรียนจะทราบกลวิธีในการเขียนเรื่อง รวมทั้งแนวความคิดของผู้เขียน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเข้าใจ

ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน สามารถนำไปใช้ในงานเขียนของนักเรียน และสามารถค้นหา เรื่องใหม่ที่มีอรรถลักษณะเดิมจากที่เรียนมาแล้ว เขียนสรุปความจากแผนภูมิของเรื่องใหม่เป็นการ ฝึกปฏิบัติให้สามารถจับใจความสำคัญและเขียนสรุปความ

1.3 นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ และรวบรวมความคิดในการสร้างแผนภูมิ เพื่อหารายละเอียดของเรื่องใส่ลงในแผนภูมิ เลือกใช้แผนภูมิให้เหมาะสมกับอรรถลักษณะ ส่งผลให้ นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่าน และจับใจความสำคัญได้ไม่หลงประเด็น

1.4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีระบบ ครูใช้กลวิธี เสริมต่อการเรียนรู้ชักนำกระตุ้นให้นักเรียนคิด ค้นหา รวบรวมคำพูดได้ตามความคิดอย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดชะงักโดยไม่ต้องเริ่มต้นใหม่ มีความมั่นใจในการการพูด ในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น เช่น ครูช่วยนักเรียนโดยการพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อต่อความหรือการพูดเพื่อขยายความ ในขณะที่สนทนาหรืออภิปรายเพื่อให้นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายในการเขียน แนวคิดของผู้เขียน เขียนโยงความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องมาเป็นแผนภูมิ เป็นต้น และถ้าต้องการให้นักเรียนมีกำลังใจ ในการพูด จะใช้คำพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน และการพูดเพื่อให้ กำลังใจ จากวิธีการดังกล่าวทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่หยุด ชะงัก และมีระบบ โดยครูสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในห้องเรียนแล้วเลือกใช้คำพูดที่ให้นักเรียน เกิดแนวคิดอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ต้องเริ่มต้นใหม่ ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่าย เกิดความมั่นใจเห็นว่ การเรียนไม่ใช่เรื่องยากและสามารถประสบความสำเร็จได้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิษ 2536 : 36)

2. ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริม ต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครูต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่สอน ด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของ ทั้งสองกลุ่มพบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม ซึ่งให้เห็นว่ การสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน ทำให้ความสามารถด้านการ เขียนภาษาไทยของนักเรียนสูงกว่านักเรียนที่สอนตามคู่มือครู อันเป็นผลสืบเนื่องมาจาก

2.1 นักเรียนได้รับประสบการณ์จากขั้นที่ 1 โดยการอ่านเรื่องจับใจความสำคัญ วิเคราะห์โครงสร้างงานเขียน ศึกษาแนวคิด จุดมุ่งหมายของผู้เขียน สร้างแผนภูมิ เขียนสรุปความ ตามอรรถลักษณะต่าง ๆ จากประสบการณ์ดังกล่าวจะเป็นตัวอย่างให้นักเรียนเขียนเรื่องใหม่ได้ เสาวลักษณ์ รัตนวิษ (2534 : 26) กล่าวว่า ในขั้นที่ 1 ให้รูปแบบ นักเรียนสามารถจับใจความ สำคัญของเรื่องที่อ่านได้ บอกรายละเอียดของเรื่อง พร้อมทั้งใช้ภาษาได้ถูกต้องตามอรรถลักษณะนั้น ๆ

2.2 นักเรียนช่วยกันคิด สันทนา วางแผนเรื่องที่จะเขียน ร่วมกันและสร้างแผนภูมิ ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีรายละเอียดเพื่อขยายความ รวมทั้งทำให้การลำดับความเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไม่วกวน ส่งผลให้นักเรียนเขียนเรื่องได้ดี จากนั้นช่วยกันเขียนเรื่อง นำเสนอหน้าชั้น นักเรียนได้มี โอกาสพิจารณาร่วมกันอภิปราย 'แก้ไข เสนอแนวความคิด อย่างมีเหตุผลตามหลักการที่ได้เรียน ทำให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และเข้าใจงานเขียนมากขึ้น

2.3 นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานเขียนตามประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นตอนที่ผ่านมา โดยเขียนแผนภูมิก่อนแล้วนำเสนอครูผู้สอนเพื่อขอคำแนะนำแล้วนำไปเขียนเรื่องให้สมบูรณ์จาก แผนภูมิ ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ และลำดับความเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2.4 นักเรียนได้คิดอยู่ตลอดเวลา ถ้านักเรียนติดขัด คิดไม่ออก ครูใช้กลวิธีเสริมต่อ การเรียนรู้เข้ามาช่วยให้นักเรียนได้รวบรวมความคิด จากประสบการณ์ที่ได้รับมาตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยการพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ และการพูดเพื่อขยายความ และถ้านักเรียนต้องการ เพิ่มความมั่นใจให้กับนักเรียน ครูจะใช้คำพูดเพื่อยอมรับความรู้สึกของนักเรียน และการพูดเพื่อ ให้กำลังใจ เป็นต้น การใช้คำพูดประเภทต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้คิด แสดงความคิดเห็นอย่าง อิสระ ลำดับความคิดเป็นไปตามขั้นตอนอย่างมีระบบ ส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการ เขียนเรื่อง

จากกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวเป็นผลทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการ สอนด้วยกลวิธีต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานมีความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้

1. ทักษะการอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน นักเรียนที่มีทักษะการอ่านดี สามารถจับใจความสำคัญ รู้จักโครงสร้างงานเขียน และแสดงความคิดเห็นในส่วนต่าง ๆ ได้ จะทำให้นักเรียนมีทักษะในการเขียนดีตามไปด้วย

2. เนื้อหาที่นำมาเป็นบทอ่าน ต้องเป็นเรื่องที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนสามารถนำความรู้ และประสบการณ์ของตนเองมาประยุกต์เขียนเรื่อง โดยใช้รูปแบบของ งานเขียนที่ได้อ่านมาแล้ว

3. การสร้างแผนภูมิ เพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน จะทำให้นักเรียนสามารถหา รายละเอียดของเรื่องได้ โดยเรียงลำดับเหตุการณ์ แยกตามหัวข้อหรือประเภท ช่วยนักเรียนจับใจความ สำคัญได้ไม่หลงประเด็น และในการสร้างแผนภูมิก่อนที่จะเขียนเรื่อง นักเรียนจะคิดรายละเอียด ของเรื่องก่อน แล้วนำไปขยายความเพื่อเขียนเรื่องให้สมบูรณ์ จึงทำให้ความสามารถในการเขียน ของนักเรียนดีขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การนำกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้มาประกอบกับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน ส่งผลให้ความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนของนักเรียนดีขึ้น เนื่องจากนักเรียน ได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และในขั้นตอน การสอนปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและนักเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีระบบ ครูผู้สอน จะเลือกใช้คำพูดรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งให้เหมาะสมกับเหตุการณ์นั้น ๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียน อย่างเต็มที่ ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนสนุก ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมและเห็นว่าเรื่องที่เรียนง่าย และสามารถแสดงความคิดเห็นได้ จึงทำให้ความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียน ของนักเรียนดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ไปประกอบการสอนแบบอื่น ๆ
2. ควรศึกษาพัฒนาการความสามารถด้านการเขียนในองค์ประกอบย่อย เช่น การใช้คำ การลำดับความ รูปแบบการเขียน การตั้งชื่อเรื่อง เป็นต้น
3. ควรศึกษาตัวแปรตามอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น พฤติกรรมการอ่าน เจตคติต่อการอ่าน การเขียน ความมั่นใจในการเรียนภาษาไทย และพฤติกรรมในการเรียนภาษาไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล การกุศล. ทักษะและความรู้ทางภาษาไทย. พิชญโลก : โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก, 2529.
- ขวัญตา จริยสถิตยกุล. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- จินตนา นักบุญ. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการเขียนตามข้อเท็จจริง โดยอาศัยแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐานกับวิธีการสอนเขียนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- ฉันทนา นันทแก้ว. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการในด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมการอ่านด้วยวิธีวิเคราะห์คำที่เป็นปัญหาด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- ชวาล แพรัตกุล. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.
- ธิดา โมสิกรัตน์และณอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล. เอกสารการสอนชุดวิชาการใช้ภาษาไทย (ฉบับปรับปรุง) หน่วยที่ 9-15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.
- นลินี บพิตรสุวรรณ. การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : เทคนิคและวิธีการ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2527.

บุศรา จิตลำควน. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สแบบอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง การพูดเพื่อการสื่อสารและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองและการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

✓ ผะอบ โปษกฤษณะคุณหญิง. ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย : การเขียน การอ่าน การพูด การฟัง และราชาศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2538.

พรทิพา พานิชธีระกุล. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียน และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านการเขียนภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2538.

วรรณ แก้วแพรง. คู่มือการสอนเขียนชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.

✓ วรรณ บัวเกิด. ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาทักษะทางภาษา หน่วยที่ 7-10. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.

วรรณ โสมประยูร. การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2537.

วาที ศรีแปะบัว. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-การพูด และปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้อรรถลักษณะประกอบกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ และคณะ. วาทกรรมสำหรับครู (ไทย 102) ตรงตามหลักสูตรของสภา

การฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2522.

วิชาการ, กรม. คู่มือกรมวิชาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525.

_____. คู่มือภาษาไทย ท.101 ท.102 ชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.

วิชาการ, กรม ศูนย์พัฒนาหลักสูตร. สรุปสภาพการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยและการประเมิน
คุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท, 2539.

วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2530.

วิพุธ โสภวงศ์. ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาทักษะทางภาษาหน่วยที่ 11-15. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช, 2537.

วิภาดา ประสารทรัพย์. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในเชิงพัฒนาการของการเขียนภาษา
อังกฤษ และเจตคติต่อการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับ
การสอนด้วยวิธีสอนตามแนวอรรถฐานกับวิธีการสอนเขียนตามคู่มือครู. ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

วิระศรี นพคุณทอง. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านทักษะการฟัง พูด และความมีระเบียบ
วินัยในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามแนว
อรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

ศิริพร ลิมตระกูล. เอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมราช, 2534.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ.2533). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.

_____. คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533). กรุงเทพฯ :
2535.

สนทยาพรณ์ ยาห้วม. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง-พูด และความเชื่อมั่นใน
ตนเองด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบ
T.P.R. ที่พัฒนาตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

สนิท ตั้งทวี. ความรู้และทักษะทางภาษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528.

สมุทร เชื้อชาวนิช และ อำนาจ บุญศิริวิบูลย์. เอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาอังกฤษ.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2539.

สรีดา ชูดวงแก้ว. การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสนใจในการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธี

เสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

สิทธา พินิจภูวดล. การเขียนและการพูด. กรุงเทพฯ : สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2514.

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช, 2536.

สุนันท์ สลโกสม. รูปแบบการสอนและปัญหาของการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รายงานการวิจัยประกอบการศึกษารายวิชาหลักสูตร 773. กรุงเทพฯ :

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. “การเสริมต่อการเรียนรู้ของเด็ก,” เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.

_____. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเล่ม 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534

โสภณา แจ่มขวง. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนต่างกันและได้รับการสอนตามแนว

ทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

Beed , Penny L. and others. “Moving Learners toward Indepence : The Power of Scaffolded instruction,” *The Reading Teacher*. 44(9) : 648-655 ; May,1991.

Boyle, O and S. Perego. “Literacy scaffold : Strategies for First and Second-Language Readers and Writers,” *The Reading Teacher*. 44(3) : 94-200 ; November,1990.

Brown, A.L. and M.A. Palincsar. "Reciprocal Teaching of Comprehension Fostering and Comprehension monitoring Activities," Cognitive and Instruction. 117-115 ; 1984.

Bruner, J.S. "The Role of Dialogue in Language Acquisition," in The Child's Conception of Language. edited by A. Sinclair, R.J. Jarvella, and W.J.M. Levelt, N.Y. : Springer-Verlag, 1978.

✓ Carr, Eileen and Donna Ogle. "K-W-L plus" : A Strategy of Comprehension and Summarization," Journal of Reading. 30(7) : 626-631 ; April, 1987.

Fan, Chung Teh. Item Analysis Table Educational Testing Service, Princeton. New Jersey : United States of America, 1952.

Flanders, Ned A. Analysis Teaching Behavior. Massachusetts : Addison - Wesley Publishing Company, 1970.

✓ Hullett, Joycelin Brown. "Third Grade Writings : Their Relationship with Reading," Dissertation Abstracts International. 47(3) : 847-A ; September, 1986.

Hyland, Ken. "Effect of Genre Descript in Argumentative Essay," Research in the Teaching of English. 23(3) : 23 - 34 ; June, 1990.

Lehr, Fran. "Instructional Scaffolding," Language Arts. 62(6) : October, 1985.

Scott., William A. and Michael Wertheimer. Introduction to Psychological Research. New York : John Wiley & Sons Inc., 1996.

Shechter, Myrian and Sandra R. Schecter. Children's Acquisition of Literacy Genre: Science Fiction Versus Fantasy, Toronto : Ontario Institute for Studies in Education : Toronto Board of Education, 1987.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แผนการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีมาตรฐาน

แผนการสอนตามคู่มือครู กรมวิชาการ

เอกสารประกอบการสอน

แผนการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีมาตรฐาน

แผนการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน

กลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 1

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่องจากประสบการณ์

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งจำเป็น หากทำได้รวดเร็วและถูกต้อง ย่อมทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถจับใจความสำคัญได้ และเขียนเรื่องได้

จุดประสงค์ย่อย

1. ตอบคำถามจากเรื่องได้
2. บอกใจความหลัก ใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องได้
3. สร้างแผนภูมิการดำเนินเรื่องได้
4. บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องได้
5. สรุปเรื่องได้
6. เรียบเรียงเรื่องได้

เนื้อหา การอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนเรื่องจากประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ในขั้นตอนการสอน ครูใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ในรูปแบบคำพูด 5 ประเภท คือ การพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ สำหรับการพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน และการพูดเพื่อให้กำลังใจ ครูจะใช้ทุกครั้งที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ส่วนการพูดอีก 3 ประเภท จะใช้ตามความเหมาะสมตามขั้นตอนการสอน

ภาพที่ 1

ขั้นที่ 1 ให้รูปแบบ

1.1 อ่านเรื่องตามอรรถลักษณะที่กำหนดให้ (25 นาที)

1.1.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ให้แต่ละกลุ่มศึกษา ใบความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญ การเขียนเรียงความ และเรื่องแผนภูมิโครงสร้างของเรื่องจากประสบการณ์

1.1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปจากการศึกษาใบความรู้ โดยครูใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ และการพูดเพื่อขยายความ เพื่อให้ นักเรียนรวบรวมความคิด สรุปความ

1.1.3 ครูอ่านเรื่องที่มีอรรถลักษณะต่าง ๆ กัน ให้นักเรียนฟังและสนทนา เกี่ยวกับลักษณะของเนื้อความ จุดมุ่งหมายในการเขียน เพื่อให้ นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะแต่ละชนิดคร่าว ๆ และวิธีการจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน โดยครูจะใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ชักชวนนักเรียนพูดถึงจุดมุ่งหมายในการเขียน ลักษณะของเนื้อความ และวิธีจับใจความสำคัญ ด้วยการพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ

1.1.4 ให้นักเรียนอ่านเรื่องจากประสบการณ์ ขอมตากับลูก

1.2 เสนอรายละเอียดของเรื่อง (20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแผนภูมิแสดงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง แล้วนำเสนอหน้าชั้น เพื่อร่วมกันพิจารณาใจความสำคัญของเรื่อง

คำสั่ง ให้นักเรียนลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง

คาบที่ 2

1.3 วิเคราะห์โครงสร้างงานเขียน รูปแบบการดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษาของเรื่องตามอรรถลักษณะที่กำหนดให้ (10 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์การใช้คำ การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การเสนอแนวความคิด กลวิธีในการเขียน รวมทั้งศึกษาแผนภูมิโครงสร้างของเรื่องขอมตากับลูก โดยให้นักเรียนทำกิจกรรมดังนี้

1. แข่งขันการลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง
2. รวบรวมกลวิธีในการเขียนเรื่องจากประสบการณ์ ในด้านการใช้ถ้อยคำสำนวน การใช้รูปประโยค การเปรียบเทียบ และการเสนอแนวความคิด
3. บอกข้อคิดและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

โดยครูจะใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถบอกกลวิธีในการเขียนเรื่อง แสดงความคิดเห็น ด้วยการพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ

1.4 ค้นหาเรื่องใหม่ที่มีอรรถลักษณะเดิม (20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องที่มีอรรถลักษณะต่าง ๆ กัน ที่ครูเตรียมไว้ให้กลุ่มละ 1 เรื่อง พร้อมทั้งทำแผนภูมิโครงสร้าง แล้วนำเสนอหน้าชั้น โดยพิจารณาว่ามีอรรถลักษณะเหมือนกับเรื่อง ขอมตากับลูกหรือไม่ และให้แสดงเหตุผล

1.5 นักเรียนเขียนสรุปเรื่องใหม่ ตามแผนภูมิโครงสร้าง (10 นาที)

1.6 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนในการดำเนินเรื่องและลักษณะเนื้อความในอรรถลักษณะเรื่องจากประสบการณ์ (10 นาที)

คาบที่ 3

ขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความของเรื่องใหม่

2.1 ให้นักเรียนในกลุ่มเดิม สนทนา วางแผนสร้างเรื่องใหม่ กลุ่มละ 1 เรื่อง โดยมีอรรถลักษณะเรื่องจากประสบการณ์ (10 นาที)

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างแผนภูมิโครงสร้าง นำเสนอหน้าชั้น (10 นาที)

2.3 นักเรียนช่วยกันเขียนเรื่องจากแผนภูมิ แล้วนำเสนอหน้าชั้น (20 นาที)

2.4 ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง การเรียบเรียงประโยค การใช้ภาษา โดยการอภิปรายผลงานแต่ละกลุ่มและกลุ่มบันทึก ข้อบกพร่องนำไปแก้ไข ครูจะใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ให้นักเรียนแสดงเหตุผล ความรู้ในการแก้ไขงานเขียนแต่ละกลุ่ม ด้วยการพูด เพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ (10 นาที)

ภาพที่ 4

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องอิสระ (50 นาที)

- 3.1 นักเรียนแต่ละคนเขียนเรื่องใหม่ที่มีอรรถลักษณะเรื่องจากประสบการณ์ โดยทำแผนภูมิโครงสร้าง
- 3.2 นำแผนภูมิโครงสร้างขอคำแนะนำจากครูเพื่อปรับปรุงแก้ไข
- 3.3 เขียนเรื่องตามแผนภูมิโครงสร้างให้สมบูรณ์
- 3.4 เสนอผลงาน โดยส่งแผนภูมิโครงสร้างและส่งเรื่อง

สื่อการเรียนการสอน

1. บทอ่านยอดเยี่ยมกับลูก ความสนุกในวัดเบญจมบพิตร จันและน้ำตก ตึกเกษมสันการนอน
2. ใบความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญ การเขียนเรียงความ และเรื่องแผนภูมิโครงสร้าง

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม
2. สังเกตจากการร่วมปฏิบัติงาน
3. ตรวจสอบผลงานของนักเรียน

แผนการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน

กลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 2

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท-101-

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่องเชิงจินตนาการ

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งจำเป็น หากทำได้รวดเร็วและถูกต้อง ย่อมทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถจับใจความสำคัญได้ และเขียนเรื่องได้

จุดประสงค์ย่อย

1. ตอบคำถามจากเรื่องได้
2. บอกใจความหลัก ใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องได้
3. สร้างแผนภูมิการดำเนินเรื่องได้
4. บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องได้
5. สรุปเรื่องได้
6. เรียบเรียงเรื่องได้

เนื้อหา การอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนเรื่องจากจินตนาการ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ในขั้นตอนการสอน ครูใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ในรูปแบบคำพูด 5 ประเภท คือ การพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ สำหรับการพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน และการพูดเพื่อให้กำลังใจ ครูจะใช้ทุกครั้งที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ส่วนการพูดอีก 3 ประเภท จะใช้ตามความเหมาะสมตามขั้นตอนการสอน

ภาพที่ 1

ขั้นที่ 1 ให้รูปแบบ

1.1 อ่านเรื่องตามอรรถลักษณะที่กำหนดให้ (25 นาที)

1.1.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ให้แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญ การเขียนเรียงความ และเรื่องแผนภูมิ โครงสร้างของเรื่องเชิงจินตนาการ

1.1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปจากการศึกษาใบความรู้ โดยครูใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ และการพูดเพื่อขยายความ เพื่อให้ให้นักเรียนรวบรวมความคิด สรุปความ

1.1.3 ครูอ่านเรื่องที่มีอรรถลักษณะต่าง ๆ กัน ให้นักเรียนฟังและสนทนาเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อความ จุดมุ่งหมายในการเขียน เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะแต่ละชนิดคร่าว ๆ และวิธีการจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน โดยครูจะใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ชักชวนนักเรียนพูดถึงจุดมุ่งหมายในการเขียน ลักษณะของเนื้อความ และวิธีจับใจความสำคัญ ด้วยการพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ

1.1.4 ให้นักเรียนอ่านเรื่องเชิงจินตนาการ เรื่อง ทุ่งฝัน

1.2 เสนอรายละเอียดของเรื่อง (20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแผนภูมิแสดงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง พร้อมบอกตัวละครและบทบาท แล้วนำเสนอหน้าชั้น เพื่อร่วมกันพิจารณาใจความสำคัญของเรื่อง

คำสั่ง 1. ให้นักเรียนลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง

2. บอกตัวละครที่พบในเรื่อง แต่ละตัวมีบทบาทอย่างไร

คาบที่ 2

1.3 วิเคราะห์โครงสร้างงานเขียน รูปแบบการดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษาของเรื่องตามอรรถลักษณะที่กำหนดให้ (10 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์การใช้คำ การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การเสนอแนวความคิด กลวิธีในการเขียน รวมทั้งศึกษาแผนภูมิโครงสร้างของเรื่องอุงฝัน โดยให้นักเรียนทำกิจกรรมดังนี้

1. แข่งขันการลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง
2. รวบรวมกลวิธีในการเขียนเรื่องจากประสบการณ์ ในด้านการใช้ถ้อยคำสำนวน การใช้รูปประโยค การเปรียบเทียบ และการเสนอแนวความคิด
3. บอกข้อคิดและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

โดยครูจะใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ชี้นำให้นักเรียนสามารถบอกกลวิธีในการเขียนเรื่อง แสดงความคิดเห็น ด้วยการพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ

1.4 ค้นหาเรื่องใหม่ที่มีอรรถลักษณะเดิม (20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องที่มีอรรถลักษณะต่าง ๆ กัน ที่ครูเตรียมไว้ให้กลุ่มละ 1 เรื่อง พร้อมทั้งทำแผนภูมิโครงสร้าง แล้วนำเสนอหน้าชั้น โดยพิจารณาว่ามีอรรถลักษณะเหมือนกับเรื่อง อุงฝันหรือไม่ และให้แสดงเหตุผล

1.5 นักเรียนเขียนสรุปเรื่องใหม่ ตามแผนภูมิโครงสร้าง (10 นาที)

1.6 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนในการดำเนินเรื่องและลักษณะเนื้อความในอรรถลักษณะเรื่องเชิงจินตนาการ (10 นาที)

คาบที่ 3

ขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความของเรื่องใหม่

2.1 ให้นักเรียนในกลุ่มเดิม สนทนา วางแผนสร้างเรื่องใหม่ กลุ่มละ 1 เรื่อง โดยมีอรรถลักษณะเรื่องเชิงจินตนาการ (10 นาที)

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างแผนภูมิโครงสร้าง นำเสนอหน้าชั้น (10 นาที)

2.3 นักเรียนช่วยกันเขียนเรื่องจากแผนภูมิ แล้วนำเสนอหน้าชั้น (20 นาที)

2.4 ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาแก้ไขถ้อยคำสำนวน การเรียบเรียงประโยค การใช้ภาษา โดยการอภิปรายผลงานแต่ละกลุ่มและกลุ่มบันทึก ข้อบกพร่องนำไปแก้ไข ครูจะใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ให้นักเรียนแสดงเหตุผล ความรู้ในการแก้ไขงานเขียนแต่ละกลุ่มด้วยการพูด เพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ (10 นาที)

คาบที่ 4

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องโดยอิสระ (50 นาที)

- 3.1 นักเรียนแต่ละคนเขียนเรื่องใหม่ที่มีอรรถลักษณะเรื่องเชิงจินตนาการ โดยทำแผนภูมิโครงสร้าง
- 3.2 นำแผนภูมิโครงสร้างขอคำแนะนำจากครูเพื่อปรับปรุงแก้ไข
- 3.3 เขียนเรื่องตามแผนภูมิโครงสร้างให้สมบูรณ์
- 3.4 เสนอผลงาน โดยส่งแผนภูมิโครงสร้างและส่งเรื่อง

สื่อการเรียนการสอน

1. บทอ่านเรื่องทุ่งฝัน เทพธิดาแห่งดอกไม้ เข็มเจ้าไม้ค์ สามชั่วโมงในพม่า ทำไมสนามหญ้าจึงเป็นสีเขียว
2. ใบความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญ การเรียงเรียงความ และเรื่องแผนภูมิโครงสร้าง

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม
2. สังเกตจากการร่วมปฏิบัติงาน
3. ตรวจสอบผลงานของนักเรียน

แผนการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน

กลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 3

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่องรายงาน

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งจำเป็น หากทำได้รวดเร็วและถูกต้อง ย่อมทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถจับใจความสำคัญได้ และเขียนเรื่องได้

จุดประสงค์ย่อย

1. ตอบคำถามจากเรื่องได้
2. บอกใจความหลัก ใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องได้
3. สร้างแผนภูมิการดำเนินเรื่องได้
4. บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องได้
5. สรุปเรื่องได้
6. เรียบเรียงเรื่องได้

เนื้อหา การอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนรายงาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ในขั้นตอนการสอน ครูใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ในรูปแบบคำพูด 5 ประเภท คือ การพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ สำหรับการพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน และการพูดเพื่อให้กำลังใจ ครูจะใช้ทุกครั้งที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ส่วนการพูดอีก 3 ประเภท จะใช้ตามความเหมาะสมตามขั้นตอนการสอน

ภาพที่ 1

ขั้นที่ 1 ให้รูปแบบ

1.1 อ่านเรื่องตามอรรถลักษณะที่กำหนดให้ (25 นาที)

1.1.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ให้แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญ การเขียนเรียงความ และเรื่องแผนภูมิ โครงสร้างของเรียงรายงาน

1.1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปจากการศึกษาใบความรู้ โดยครูใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ และการพูดเพื่อขยายความ เพื่อให้นักเรียนรวบรวมความคิด สรุปความ

1.1.3 ครูอ่านเรื่องที่มีอรรถลักษณะต่าง ๆ กัน ให้นักเรียนฟังและสนทนาเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อความ จุดมุ่งหมายในการเขียน เพื่อให้นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะแต่ละชนิดคร่าว ๆ และวิธีการจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน โดยครูจะใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ชักชวนนักเรียนพูดถึงจุดมุ่งหมายในการเขียน ลักษณะของเนื้อความ และวิธีจับใจความสำคัญ ด้วยการพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ

1.1.4 ให้นักเรียนอ่านเรื่องรายงาน เรื่อง หนึ่งใหญ่

1.2 เสนอรายละเอียดของเรื่อง (20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแผนภูมิแสดงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง แล้วนำเสนอหน้าชั้น เพื่อร่วมกันพิจารณาใจความสำคัญของเรื่อง

คำสั่ง 1. บอกความรู้ที่ได้จากเรื่อง หนึ่งใหญ่ ในด้านประวัติความเป็นมา การทำหนึ่งใหญ่ ลักษณะของหนึ่งใหญ่

2. บอกความสัมพันธ์ระหว่างหนังใหญ่กับการเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ภาพที่ 2

1.3 วิเคราะห์โครงสร้างงานเขียน รูปแบบการดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษาของเรื่องตามอรรถลักษณะที่กำหนดให้ (10 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์การใช้คำ การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การเสนอแนวความคิด กลวิธีในการเขียน รวมทั้งศึกษาแผนภูมิโครงสร้างของเรื่องขอมตามกับลูก โดยให้นักเรียนทำกิจกรรมดังนี้

1. แข่งขันการลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง แล้วนำมาเรียบเรียงตามหัวข้อต่าง ๆ
2. รวบรวมกลวิธีในการเขียนเรื่องจากประสบการณ์ ในด้านการใช้ถ้อยคำสำนวน การใช้รูปประโยค การเปรียบเทียบ และการเสนอแนวความคิด
3. บอกข้อคิดและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

โดยครูจะใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ชี้ให้นักเรียนสามารถบอกกลวิธีในการเขียนเรื่อง แสดงความคิดเห็น ด้วยการพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้ง่ายใจ

1.4 ค้นหาเรื่องใหม่ที่มีอรรถลักษณะเดิม (20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องที่มีอรรถลักษณะต่าง ๆ กัน ที่ครูเตรียมไว้ให้ กลุ่มละ 1 เรื่อง พร้อมทั้งทำแผนภูมิโครงสร้าง แล้วนำเสนอหน้าชั้น โดยพิจารณาว่ามีอรรถลักษณะเหมือนกับเรื่อง ขอมตามกับลูกหรือไม่ และให้แสดงเหตุผล

1.5 นักเรียนเขียนสรุปเรื่องใหม่ ตามแผนภูมิโครงสร้าง (10 นาที)

1.6 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนในการดำเนินเรื่องและลักษณะเนื้อความในอรรถลักษณะเรื่องรายงาน (10 นาที)

ภาพที่ 3

ขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความของเรื่องใหม่

2.1 ให้นักเรียนในกลุ่มเดิม สนทนา วางแผนสร้างเรื่องใหม่ กลุ่มละ 1 เรื่อง โดยมีอรรถลักษณะเรื่องรายงาน (10 นาที)

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างแผนภูมิโครงสร้าง นำเสนอหน้าชั้น (10 นาที)

2.3 นักเรียนช่วยกันเขียนเรื่องจากแผนภูมิ แล้วนำเสนอหน้าชั้น (20 นาที)

2.4 ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาแก้ไขถ้อยคำสำนวน การเรียบเรียงประโยค การใช้ภาษา โดยการอภิปรายผลงานแต่ละกลุ่มและกลุ่มบันทึก ข้อบกพร่องนำไปแก้ไข ครูจะใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ให้นักเรียนแสดงเหตุผล ความรู้ในการแก้ไขงานเขียนแต่ละกลุ่มด้วยการพูด เพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ (10 นาที)

ภาพที่ 4

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องโดยอิสระ (50 นาที)

3.1 นักเรียนแต่ละคนเขียนเรื่องใหม่ที่มีอรรถลักษณะเรื่องรายงาน โดยทำแผนภูมิโครงสร้าง

3.2 นำแผนภูมิโครงสร้างขอคำแนะนำจากครูเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.3 เขียนเรื่องตามแผนภูมิโครงสร้างให้สมบูรณ์

3.4 เสนอผลงาน โดยส่งแผนภูมิโครงสร้างและส่งเรื่อง

สื่อการเรียนการสอน

1. บทอ่านเรื่องเลือด หนังกใหญ่ ดึกดึกพักผ่อน เวียดนามในสายตาผม ถ่านหินจากพีช
2. ใบความรู้การจับใจความสำคัญ การเขียนเรียงความ และเรื่องแผนภูมิโครงสร้าง

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม
2. สังเกตจากการร่วมปฏิบัติงาน
3. ตรวจผลงานของนักเรียน

แผนการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน

กลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 4

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่องอธิบาย

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งจำเป็น หากทำได้รวดเร็วและถูกต้อง ย่อมทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถจับใจความสำคัญได้ และเขียนเรื่องได้

จุดประสงค์ย่อย

1. ตอบคำถามจากเรื่องได้
2. บอกใจความหลัก ใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องได้
3. สร้างแผนภูมิการดำเนินเรื่องได้
4. บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องได้
5. สรุปเรื่องได้
6. เรียบเรียงเรื่องได้

เนื้อหา การอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนเรื่องอธิบาย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ในขั้นตอนการสอน ครูใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ในรูปแบบคำพูด 5 ประเภท คือ การพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ สำหรับการพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน และการพูดเพื่อให้กำลังใจ ครูจะใช้ทุกครั้งที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ส่วนการพูดอีก 3 ประเภท จะใช้ตามความเหมาะสมตามขั้นตอนการสอน

ตอนที่ 1

ขั้นที่ 1 ให้รูปแบบ

1.1 อ่านเรื่องตามอรรถลักษณะที่กำหนดให้ (25 นาที)

1.1.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ให้แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญ การเขียนเรียงความ และเรื่องแผนภูมิ โครงสร้างของเรื่องอธิบาย

1.1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปจากการศึกษาใบความรู้ โดยครูใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ และการพูดเพื่อขยายความ เพื่อให้ นักเรียนรวบรวมความคิด สรุปความ

1.1.3 ครูอ่านเรื่องที่มีอรรถลักษณะต่าง ๆ กัน ให้นักเรียนฟังและสนทนาเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อความ จุดมุ่งหมายในการเขียน เพื่อให้ นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะแต่ละชนิดคร่าว ๆ และวิธีการจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน โดยครูจะใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ชักชวนนักเรียนพูดถึงจุดมุ่งหมายในการเขียน ลักษณะของเนื้อความ และวิธีจับใจความสำคัญ ด้วยการพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ

1.1.4 ให้นักเรียนอ่านเรื่องอธิบาย เรื่อง อันตรายจากคำฟุ่มเฟือย

1.2 เสนอรายละเอียดของเรื่อง (20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแผนภูมิแสดงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง แล้วนำเสนอหน้าชั้น เพื่อร่วมกันพิจารณาใจความสำคัญของเรื่อง

คำถาม 1. ผู้เขียนเรื่องอันตรายจากคำฟุ่มเฟือย ต้องการเน้นให้เห็นคุณค่าของอะไร

2. ให้รวบรวมคำฟุ่มเฟือยที่ปรากฏในเรื่อง
3. ผู้เขียนเสนอแนวคิดในการแก้ไขการใช้คำฟุ่มเฟือยไว้อย่างไร

ตอนที่ 2

1.3 วิเคราะห์โครงสร้างงานเขียน รูปแบบการดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษาของเรื่องตามอรรถลักษณะที่กำหนดให้ (10 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์การใช้คำ การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การเสนอแนวความคิด กลวิธีในการเขียน รวมทั้งศึกษาแผนภูมิโครงสร้างของเรื่องขอมติกับลูก โดยให้นักเรียนทำกิจกรรมดังนี้

1. บอกการลำดับความในการเสนอรายละเอียดของเรื่อง เช่น สาเหตุ สภาพความเป็นจริง ตัวอย่าง แนวทางการแก้ไข การเสนอแนวความคิด
2. รวบรวมกลวิธีในการเขียนเรื่องจากประสบการณ์ ในด้านการใช้ถ้อยคำสำนวน การใช้รูปประโยค การเปรียบเทียบ และการเสนอแนวความคิด
3. บอกข้อคิดและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

โดยครูจะใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ชี้ให้นักเรียนสามารถบอกกลวิธีในการเขียนเรื่อง แสดงความคิดเห็น ด้วยการพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกละนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ

1.4 ค้นหาเรื่องใหม่ที่มีอรรถลักษณะเดิม (20 นาที)

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องที่มีอรรถลักษณะต่าง ๆ กัน ที่ครูเตรียมไว้ให้กลุ่มละ 1 เรื่อง พร้อมทั้งทำแผนภูมิโครงสร้าง แล้วนำเสนอหน้าชั้น โดยพิจารณาว่ามีอรรถลักษณะเหมือนกับเรื่อง อันตรายจากคำฟุ่มเฟือยหรือไม่ และให้แสดงเหตุผล

1.5 นักเรียนเขียนสรุปเรื่องใหม่ ตามแผนภูมิโครงสร้าง (10 นาที)

1.6 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนในการดำเนินเรื่องและลักษณะเนื้อความในอรรถลักษณะเรื่องอธิบาย (10 นาที)

ตอนที่ 3

ขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความของเรื่องใหม่

2.1 ให้นักเรียนในกลุ่มเดิม สนทนา วางแผนสร้างเรื่องใหม่ กลุ่มละ 1 เรื่อง โดยมีอรรถลักษณะเรื่องจากประสบการณ์ (10 นาที)

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างแผนภูมิโครงสร้าง นำเสนอหน้าชั้น (10 นาที)

2.3 นักเรียนช่วยกันเขียนเรื่องจากแผนภูมิ แล้วนำเสนอหน้าชั้น (20 นาที)

2.4 ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาแก้ไขถ้อยคำสำนวน การเรียบเรียงประโยค การใช้ภาษา โดยการอภิปรายผลงานแต่ละกลุ่มและกลุ่มบันทึก ข้อบกพร่องนำไปแก้ไข ครูจะใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ ให้นักเรียนแสดงเหตุผล ความรู้ในการแก้ไขงานเขียนแต่ละกลุ่ม ด้วยการพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียน การพูดเพื่อต่อความ การพูดเพื่อเสริมความ การพูดเพื่อขยายความ และการพูดเพื่อให้กำลังใจ (10 นาที)

คาบที่ 4

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องโดยอิสระ (50 นาที)

3.1 นักเรียนแต่ละคนเขียนเรื่องใหม่ที่มีอรรถลักษณะเรื่องอธิบาย โดยทำแผนภูมิโครงสร้าง

3.2 นำแผนภูมิโครงสร้างขอคำแนะนำจากครูเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.3 เขียนเรื่องตามแผนภูมิโครงสร้างให้สมบูรณ์

3.4 เสนอผลงาน โดยส่งแผนภูมิโครงสร้างและส่งเรื่อง

สื่อการเรียนการสอน

1. บทอ่านเรื่องอันตรายจากคำฟุ่มเฟือย ทำไมน้ำทะเลไม่แข็งในฤดูหนาว ประโยชน์ของวายุหางจรเข้ ผีน้อยหายไปไหน โรงเรียนคลองกุ่ม

2. ใบความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญ การเรียงเรียงความ และเรื่องแผนภูมิโครงสร้าง

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม
2. สังเกตจากการร่วมปฏิบัติงาน
3. ตรวจผลงานของนักเรียน

แผนการสอนตามคู่มือครู กรมวิชาการ

แผนการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 1

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่องจากประสบการณ์

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งจำเป็น หากทำได้รวดเร็วและถูกต้อง ย่อมทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถจับใจความสำคัญได้ และเขียนเรื่องได้

จุดประสงค์ย่อย

1. ตอบคำถามจากเรื่องได้
2. บอกใจความหลัก ใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องได้
3. บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องได้
4. สรุปเรื่องได้
5. เรียบเรียงเรื่องได้

เนื้อหา การอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนเรื่องจากประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

คาบที่ 1

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ

ให้นักเรียนดูภาพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวป่า แล้วให้นักเรียนตอบคำถาม โดยการสุ่มให้ตอบ

ขั้นที่ 2 เจาะจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์ เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องจากประสบการณ์แล้วสามารถจับใจความสำคัญได้ และเขียนเรื่องจากประสบการณ์ได้

ขั้นที่ 3 ให้แนวการเรียนรู้

1. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การจับใจความสำคัญและการเขียนเรียงความเรื่องจากประสบการณ์ (10 นาที)
2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปจากการศึกษาในใบความรู้ (5 นาที)
3. ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง 4 เรื่อง แล้วสนทนาซักถามเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการเขียน ฝึกหัดจับใจความสำคัญโดยการตอบคำถามจากเรื่อง

คาบที่ 2

ขั้นที่ 4 ให้เนื้อหาแก่นักเรียน

1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเรื่องจากประสบการณ์
2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน อ่านเรื่องขอมตากับลูก (10 นาที)
3. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ปฏิบัติกิจกรรมดังนี้
 1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
 2. ลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน
 3. พิจารณาการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่อง
4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปรายละเอียดของเรื่อง การใช้คำรูปประโยคสำนวน การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การเสนอแนวความคิด

ภาพที่ 3

ขั้นที่ 5 ส่งเสริมความแม่นยำ

1. ให้แต่ละกลุ่มเขียนวางโครงเรื่อง เรื่องจากประสบการณ์ กลุ่มละ 1 เรื่อง (10 นาที)
2. ให้แต่ละกลุ่มเขียนเรื่อง (20 นาที)
3. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น พร้อมทั้งผลงาน
4. ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาแก้ไขข้อผิดพลาด การเรียบเรียงประโยค การใช้ภาษา ผลงานของแต่ละกลุ่มและกลุ่มบันทึก นำไปแก้ไข

ภาพที่ 4

5. ให้นักเรียนเขียนเรื่องใหม่ ที่มีลักษณะการเขียนเรื่องจากประสบการณ์ คนละ 1 เรื่อง

ขั้นที่ 6 ประเมินผล

ครูตรวจผลงานนักเรียน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ภาพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวป่า
2. บทอ่านเรื่องขอมตากับลูก ความสนุกในวัดเบญจมบพิตร เรื่องฉันและน้ำตก ตึกแก้ว เบิ้ม การนอน
3. ใบความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญ และการเรียบเรียงความ

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม
3. ตรวจผลงาน

แผนการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 2

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่องเชิงจินตนาการ

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งจำเป็น หากทำได้รวดเร็วและถูกต้อง ย่อมทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถจับใจความสำคัญได้ และเขียนเรื่องได้

จุดประสงค์ย่อย

1. ตอบคำถามจากเรื่องได้
2. บอกใจความหลัก ใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องได้
3. บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องได้
4. สรุปเรื่องได้
5. เรียบเรียงเรื่องได้

เนื้อหา การอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนเรื่องเชิงจินตนาการ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

คาบที่ 1

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ

ให้นักเรียนดูภาพวาดจากนิทาน แล้วให้นักเรียนตอบคำถาม โดยการสุ่มให้ตอบ

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์ เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องเชิงจินตนาการแล้วสามารถจับใจความสำคัญได้ และเขียนเรื่องเชิงจินตนาการได้

ขั้นที่ 3 ใ้แนวการเรียนรู้

1. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การจับใจความสำคัญและการเขียนเรียงความเรื่องเชิงจินตนาการ (10 นาที)
2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปจากการศึกษาในใบความรู้ (5 นาที)
3. ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง 4 เรื่อง แล้วสนทนาซักถามเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการเขียน ฝึกหัดจับใจความสำคัญโดยการตอบคำถามจากเรื่อง

คาบที่ 2

ขั้นที่ 4 ใ้เนื้อหาแก่นักเรียน

1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเรื่องเชิงจินตนาการ
2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน อ่านเรื่อง ลูกผี (10 นาที)
3. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ปฏิบัติกิจกรรมดังนี้
 1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
 2. ลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน
 3. พิจารณาการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่อง

ให้ตัวแทนกลุ่มออกมาสรุปหน้าชั้นเรียน

4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปรายละเอียดของเรื่อง การใช้คำรูปประโยคสำนวน การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การเสนอแนวความคิด

คาบที่ 3

ขั้นที่ 5 ส่งเสริมความแม่นยำ

1. ให้แต่ละกลุ่มเขียนวางโครงเรื่อง เรื่องเชิงจินตนาการ กลุ่มละ 1 เรื่อง (10 นาที)
2. ให้แต่ละกลุ่มเขียนเรื่อง (20 นาที)
3. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น พร้อมทั้งผลงาน
4. ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง การเรียบเรียงประโยค การใช้ภาษา ผลงานของแต่ละกลุ่มและกลุ่มบันทึก นำไปแก้ไข

คาบที่ 4

5. ให้นักเรียนเขียนเรื่องใหม่ ที่มีลักษณะการเขียนเรื่องเชิงจินตนาการ กลุ่มละ 1 เรื่อง

ขั้นที่ 6 ประเมินผล

ครูตรวจผลงานนักเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพวาดจากนิทาน
2. บทอ่านเรื่องลุงฝัน เทพธิดาแห่งดอกไม้ เยี่ยมเจ้าไมค์ สามชั่วโมงในพม่า ทำไมสนามหญ้าจึงเป็นสีเขียว
3. ใบความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญ และการเรียบเรียงความ

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม
3. ตรวจผลงาน

แผนการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 3

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่องรายงาน

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งจำเป็น หากทำได้รวดเร็วและถูกต้อง ย่อมทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถจับใจความสำคัญได้ และเขียนเรื่องได้

จุดประสงค์ย่อย

1. ตอบคำถามจากเรื่องได้
2. บอกใจความหลัก ใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องได้
3. บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องได้
4. สรุปเรื่องได้
5. เรียบเรียงเรื่องได้

เนื้อหา การอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนเรื่องรายงาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

คาบที่ 1

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ

ให้นักเรียนดูภาพหนังสือ แล้วให้นักเรียนตอบคำถาม โดยการสุ่มให้ตอบ

ขั้นที่ 2 แจกจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์ เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องรายงานแล้วสามารถจับใจความสำคัญได้ และเขียนเรื่องรายงานได้

ขั้นที่ 3 ให้แนวการเรียนรู้

1. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การจับใจความสำคัญและการเขียนเรียงความเรื่องรายงาน (10 นาที)
2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปจากการศึกษาในใบความรู้ (5 นาที)
3. ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง 4 เรื่อง แล้วสนทนาซักถามเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการเขียน ฝึกหัดจับใจความสำคัญโดยการตอบคำถามจากเรื่อง

คาบที่ 2

ขั้นที่ 4 ใ้เนื้อหาแก่นักเรียน

1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับ เรื่องรายงาน
2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน อ่านเรื่อง หนังสือ (10 นาที)
3. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ปฏิบัติกิจกรรมดังนี้
 1. บอกความรู้ที่ได้จากเรื่องหนังสือ ในด้านประวัติความเป็นมา การทำหนังสือ ลักษณะของหนังสือ
 2. บอกความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือกับการเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติ 50 ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปรายละเอียดของเรื่อง การใช้คำรูปประโยคสำนวน การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การเสนอแนวความคิด

คาบที่ 3

ขั้นที่ 5 ส่งเสริมความแม่นยำ

1. ให้แต่ละกลุ่มเขียนวางโครงเรื่องที่มีลักษณะการเขียนเรื่องรายงาน
กลุ่มละ 1 เรื่อง (10 นาที)
2. ให้แต่ละกลุ่มเขียนเรื่อง (20 นาที)
3. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น พร้อมทั้งผลงาน
4. ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาแก้ไขถ้อยคำสำนวน การเรียงเรียง
ประโยค การใช้ภาษา ผลงานของแต่ละกลุ่มและกลุ่มบันทึก นำไปแก้ไข

คาบที่ 4

5. ให้นักเรียนเขียนเรื่องใหม่ ที่มีลักษณะการเขียนเรื่องรายงาน คนละ 1
เรื่อง

ขั้นที่ 6 ประเมินผล

ครูตรวจผลงานนักเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพเกี่ยวกับนิทาน
2. บทอ่านเรื่องเลือด หนั๋งใหญ่ ดึกด็อกพักผ่อน เวียดนามในสายตาผม ถ่านหินจากพืช
3. ใบความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญ และการเขียนเรียงความ

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม
3. ตรวจผลงาน

แผนการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 4

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่องอธิบาย

เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งจำเป็น หากทำได้รวดเร็วและถูกต้อง ย่อมทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถจับใจความสำคัญได้ และเขียนเรื่องได้

จุดประสงค์ย่อย

1. ตอบคำถามจากเรื่องได้
2. บอกใจความหลัก ใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องได้
3. บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องได้
4. สรุปเรื่องได้
5. เรียบเรียงเรื่องได้

เนื้อหา การอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนเรื่องอธิบาย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

คาบที่ 1

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ

ให้นักเรียนดูภาพประกอบเรื่อง อันตรายจากคำฟุ่มเฟือย แล้วให้นักเรียนตอบคำถาม โดยการสุ่มให้ตอบ

ขั้นที่ 2 แฉงจุดประสงค์

ครูแฉงจุดประสงค์ เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องอธิบายแล้วสามารถจับใจความสำคัญได้ และเขียนเรื่องอธิบายได้

ขั้นที่ 3 ให้แนวการเรียนรู้

1. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การจับใจความสำคัญและการเขียนเรียงความเรื่องอธิบาย (10 นาที)
2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปจากการศึกษาในใบความรู้ (5 นาที)
3. ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง 4 เรื่อง แล้วสนทนาซักถามเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการเขียน ฝึกหัดจับใจความสำคัญโดยการตอบคำถามจากเรื่อง

คาบที่ 2

ขั้นที่ 4 ให้เนื้อหาแก่นักเรียน

1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเรื่องอธิบาย
2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน อ่านเรื่อง อันตรายจากคำฟุ่มเฟือย (10 นาที)
3. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ปฏิบัติกิจกรรมดังนี้
 1. บอกจุดมุ่งหมายในการเขียนเรื่อง อันตรายจากคำฟุ่มเฟือย
 2. ให้รวบรวมคำฟุ่มเฟือยที่ปรากฏในเรื่อง
 3. ผู้เขียนเสนอแนวความคิดในการแก้ไขการใช้คำฟุ่มเฟือยไว้อย่างไร
ให้ตัวแทนกลุ่มออกมาสรุปหน้าชั้นเรียน
4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปรายละเอียดของเรื่อง การใช้คำรูปประโยค
สำนวน การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การเสนอแนวความคิด

คาบที่ 3

ขั้นที่ 5 ส่งเสริมความมั่นใจ

1. ให้แต่ละกลุ่มเขียนวางโครงเรื่องที่มีลักษณะการเขียนเรื่องอธิบาย กลุ่มละ 1 เรื่อง (10 นาที)
2. ให้แต่ละกลุ่มเขียนเรื่อง (20 นาที)
3. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น พร้อมทั้งผลงาน
4. ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาแก้ไขข้อผิดพลาด การเรียงเรียง ประโยค การใช้ภาษา ผลงานของแต่ละกลุ่มและกลุ่มบันทึก นำไปแก้ไข

คาบที่ 4

5. ให้นักเรียนเขียนเรื่องใหม่ ที่มีลักษณะการเขียนเรื่องอธิบาย คนละ 1 เรื่อง

ขั้นที่ 6 ประเมินผล

ครูตรวจผลงานนักเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพประกอบเรื่องอันตรายจากคำฟุ่มเฟือย
2. บทอ่านเรื่องอันตรายจากคำฟุ่มเฟือย ทำไมน้ำทะเลไม่แข็งในฤดูหนาว ประโยชน์ของว่านหางจระเข้ ผีน้อยหายไปไหน โรงเรียนคลองกุ่ม
3. ใบความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญ และการเขียนเรียงความ

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม
3. ตรวจผลงาน

เอกสารประกอบการสอน

ใบความรู้

บทอ่าน

เอกสารหมายเลข 1

การจับใจความสำคัญ

การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่อง เช่น เก็บจุดมุ่งหมาย เก็บเนื้อเรื่องที่สำคัญ เก็บความรู้สึกหรือข้อมูลที่น่าสนใจ ตลอดจนแนวความคิด หรือทัศนคติของผู้เขียน

ในแต่ละย่อหน้า จะประกอบไปด้วยประโยคใจความสำคัญและประโยคในความรอง

ประโยคใจความสำคัญ หมายถึง ประโยคที่มีใจความสำคัญและเด่นที่สุดในย่อหน้า เป็นแก่นของเรื่องที่สามารถครอบคลุมเนื้อความในประโยคอื่น ๆ

ประโยคใจความรอง หมายถึง ประโยคที่ขยายความประโยคใจความสำคัญ เป็นใจความสนับสนุน หรือให้ตัวอย่าง ซึ่งแต่ละย่อหน้าอาจมีประโยคที่เป็นใจความรองหลาย ๆ ประโยค

ตัวอย่าง

ไทยและจีนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาแต่โบราณกาล ตราบเท่าปัจจุบัน ในสมัยสุโขทัยจีนได้ส่งทูตมาเจริญทางไมตรีกับไทย และพ่อขุนรามคำแหงได้เสด็จไปประเทศจีนถึง 2 ครั้ง ในสมัยกรุงศรีอยุธยาและรัตนโกสินทร์มีคนจีนเข้ามาอยู่ในประเทศไทยมากมาย ซึ่งบางคนได้ประกอบความดีความชอบต่อแผ่นดินไทย จนได้รับพระราชทานยศบรรดาศักดิ์ก็มี

จากตัวอย่างข้างต้น ประโยคที่ขีดเส้นใต้เป็นประโยคใจความสำคัญส่วนประโยคอื่น ๆ เป็นประโยคใจความรอง

ตัวอย่าง

ประเทศที่มีชื่อเสียงทางการผลิตน้ำหอมคือ ฝรั่งเศส โดยเฉพาะเมืองกราสส์ ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเมืองน้ำหอมเพราะที่นี่มีการปลูกดอกไม้หอมกันแทบทั้งเมือง โดยชาวไร่จะเก็บดอกไม้มาผึ่งแดดแล้วกลั่นแยกเป็นหัวน้ำหอม ดอกไม้แห่ง 1 ดอกจะกลั่นได้แค่ 2 ปอนด์เท่านั้น และยังจะต้องกลั่นให้เหลือหัวน้ำหอมเพียง 1 ปอนด์

น้ำหอมที่แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ที่ได้จากรธรรมชาติ และได้จากการสังเคราะห์
ทางเคมี น้ำหอมจากราธรรมชาติ นั้น ส่วนมากจะได้จากหัวน้ำหอมที่กลั่นจากดอกไม้โดยมีแอลกอฮอล์
เป็นตัวละลายผสมด้วยวัตถุที่ทำให้กลิ่นคงทนซึ่งมักจะได้จากพืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่มีกลิ่นหอม เช่น
เปลือกอบเชย เกสรดอกส้ม เกสรดอกกุหลาบ จัสมินโรส ไม้โรสคาร์เนชั่น ลาเวนเดอร์

น้ำหอมจากราธรรมชาติ นั้นมักจะระเหยเร็ว หากจะให้คงทนก็ต้องเติมวัตถุบางอย่างลงไป
ซึ่งวัตถุส่วนใหญ่จะได้จากสัตว์ เช่น อำพันได้จากปลาวาฬ มัสค์ได้จากกวางมัสค์เดียร์ น้ำเมือง
ชะมดได้จากชะมดเซียะ น้ำมันคาสเตอร์ได้จากตัวบีเวอร์ สูตรน้ำหอมนี้จะถือเป็นความลับมาก
("น้ำหอม" หญิงไทย ฉบับที่ 217 หน้า 22)

ใจความสำคัญของย่อหน้าแรก คือ

ประเทศที่มีชื่อเสียงทางด้านการผลิตน้ำหอม คือ ฝรั่งเศส เมืองกราสส์ได้ชื่อว่า เป็น
เมืองน้ำหอม

ใจความสำคัญของย่อหน้าที่สอง คือ

น้ำหอมที่แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ที่ได้จากราธรรมชาติและที่ได้จากการสังเคราะห์
ทางเคมี

ใจความสำคัญของย่อหน้าที่สาม คือ

น้ำหอมจากราธรรมชาติ นั้นมักจะระเหยเร็วมาก หากจะให้คงทนก็ต้องเติมวัตถุ
บางอย่างลงไป

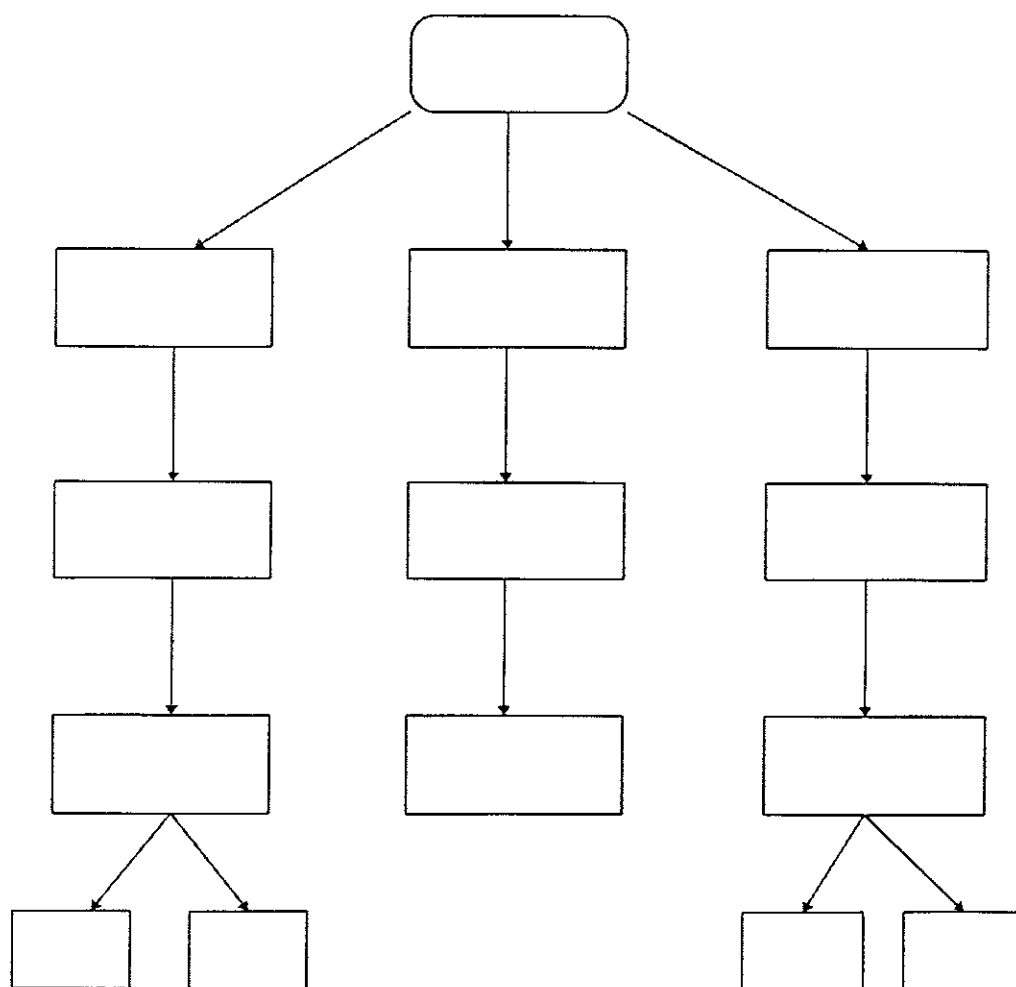
เอกสารหมายเลข 2

แผนภูมิ

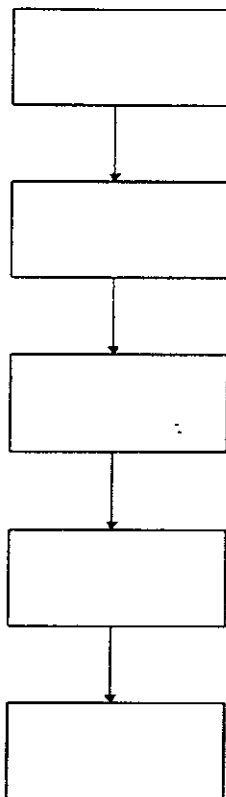
แผนภูมิ หมายถึง การจัดโน้ตเนื้อความจากสิ่งที่อ่านมาเขียนเป็นผังโยงความหมาย

ประเภทของแผนภูมิ

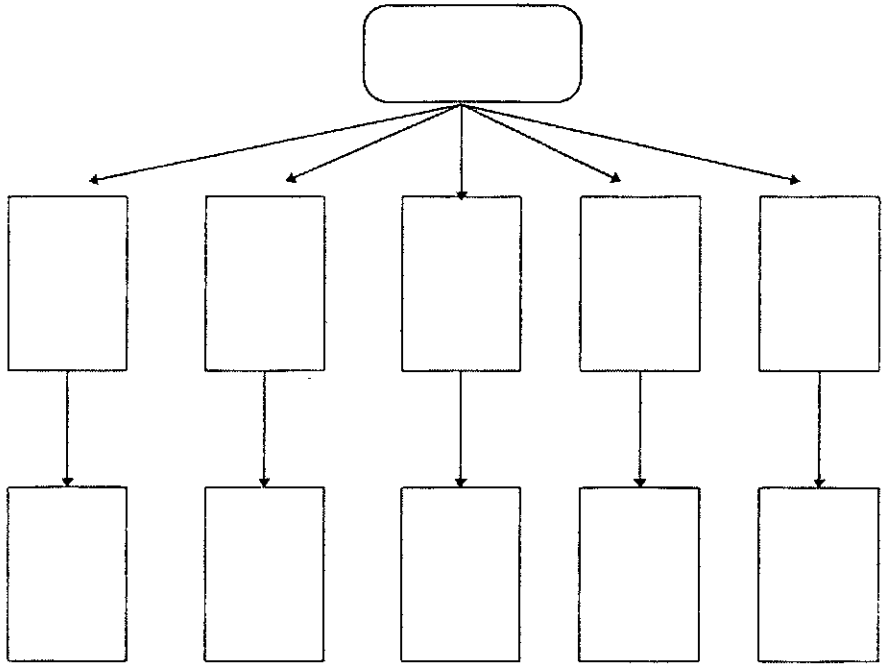
1. แผนภูมิความสัมพันธ์ความหมายบรรยายลำดับเหตุการณ์ โดยใช้ลูกศรเป็นเครื่องแสดงลำดับเหตุการณ์ และเชื่อมโยงเหตุการณ์สนับสนุนในแต่ละกรอบเหตุการณ์



2. แผนภูมิความสัมพันธ์ความหมายรูปขึ้นบันได สำหรับบทอ่านที่แสดงลำดับเวลา กระบวนการหรือขั้นตอน ตลอดจนการบรรยายเรื่องราว



3. แผนภูมิความสัมพันธ์ความหมายจำแนกประเภท จะแสดงความสัมพันธ์ของหัวเรื่อง ตัวอย่าง และรายละเอียด สนับสนุนโดยหัวเรื่องที่กล่าวถึงจะอยู่กรอบบนสุด ส่วนตัวอย่างหรือหัวข้อที่จำแนกและรายละเอียดสนับสนุนจะอยู่ในกรอบใต้หัวเรื่อง



เอกสารหมายเลข 3

เรื่อง การเขียนเรียงความ

เรียงความ หมายถึง การนำถ้อยคำมาผูกประ โยคแล้วเรียบเรียงเป็นเรื่องราว เพื่อแสดงความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น ความรู้สึกคิดคำนึงที่เกิดขึ้นในห้วงสำนึกของ ผู้เขียนให้ ผู้อื่นเข้าใจเรื่องราวที่เขียนด้วยภาษาที่สละสลวย

เรียงความเรื่องจากประสบการณ์

หมายถึง การเขียนถ้อยทอดประสบการณ์ที่ผู้เขียนได้พบ ตามลำดับเหตุการณ์ พร้อมทั้ง เสนอข้อคิด ผู้เขียนต้องใช้วิธีการเล่าที่ชวนอ่าน ชวนให้ติดตาม เรียบเรียงความสนใจอยู่ตลอดเวลา

เรียงความเรื่องจินตนาการ

หมายถึง การเขียนที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดความฝัน จินตนาการ ออกมาเป็นตัวอักษร เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพ เกิดความคล้อยตาม ผู้เขียนต้องแทรกข้อคิด ให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์ จากการอ่าน

เรียงความเรื่องรายงาน

หมายถึง การเขียนที่ให้ความรู้แก่ผู้อ่าน ผู้เขียนต้องหารายละเอียดของเรื่องมาลำดับความ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้

เรียงความเรื่องอธิบาย

หมายถึง การเขียนเพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าที่เกิดขึ้นเพราะอะไร ผู้เขียนต้องหาเหตุผล หลักความจริงมาอธิบายเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ

หลักการเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ที่ต้องการความงาม ที่เกิดจากการแสดงออก ทางความรู้สึกนึกคิด

องค์ประกอบของเรียงความ มี 3 ส่วน คือ

1. คำนำหรือบทเริ่มต้น
2. เนื้อเรื่องหรือเนื้อความ
3. สรุปหรือบทลงท้าย

ถ้าเปรียบเทียบกับร่างกายก็แบ่งได้ คือ คำนำเหมือนศีรษะ เนื้อเรื่องเหมือนลำตัว และบทลงท้ายเหมือนท่อนล่าง ซึ่งจะขาดส่วนใหญ่ส่วนหนึ่งไม่ได้

1. คำนำ เป็นตอนเปิดเรื่อง ผู้เขียนต้องเขียนให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกอยากอ่านเรื่องต่อไป มีสาระต่อไปให้น่าติดตาม ซึ่งอาจกระทำได้ดังนี้

1. นำคำพูดหรือคำสนทนาเป็นคำนำ
2. บรรยายสภาพธรรมชาติ บรรยายกาลศ เป็นต้น
3. นำบทหรือกรอนที่เข้ามาเกี่ยวกับเรื่องมานำ
4. นำคำพังเพย สุภาษิต หรือปรัชญามานำ

ฯลฯ

2. เนื้อเรื่อง เป็นจุดมุ่งหมายในการเขียนแต่ละเรื่อง อาจเป็นเรื่องจากประสบการณ์ เรื่องเชิงจินตนาการ เรื่องรายงานให้ความรู้ และเรื่องอธิบาย

3. บทลงท้าย เป็นการสรุปเรื่อง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีข้อคิดเห็น ข้อสังเกต ให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์จากการอ่าน

เอกสารหมายเลข 4

บทอ่าน

ยอมตายกับลูก

เมื่อต้นปี พ.ศ. ที่แล้วมานี้ ข้าพเจ้ามีโอกาสได้ขึ้นไปเที่ยวกลางป่าแควใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรี ตั้งใจว่าจะขึ้นไปชมป่าที่ห้วยพนา ซึ่งลือกันว่าสัตว์ชุมแสนชุม ขาขึ้นขึ้นไปตามลำน้ำโดยอาศัยเรือโยงที่ขึ้นไปส่งสินค้า มีโอกาสได้ชมนกชมไม้ถ่ายรูปถ่ายภาพนิ่งไปตลอดทาง ผ่านอำเภอศรีสวัสดิ์ไปเรื่อย ๆ ขึ้นไปจนถึงตำบลบ้านนาสวน ซึ่งเป็นหมู่บ้านพวกกะเหรี่ยง เรือโยงก็ไม่ยอมขึ้นไป เพราะน้ำน้อยและเชี่ยวมาก

จากบ้านนาสวน ข้าพเจ้าก็จัดสัมภาระให้คนหาบและโง่กันต่อไปให้ผู้ใหญ่บ้านช่วยว่าจ้างกะเหรี่ยงที่นั่นเพียง 2 คน ให้ช่วยโยงขึ้นไป รวมทั้งชาวอีสานที่ข้าพเจ้าจ้างไปจากกรุงเทพฯ อีก 3 คน ได้เป็น 5 คน ทั้งข้าพเจ้าอีกคนหนึ่งเป็น 6 คน ก็เดินทางขึ้นไปเรื่อย ๆ ตามปลายลำแควใหญ่ขึ้นไป

ขึ้นไปอีก 3 วัน เลยของข้างหลุ ข้ามเขาลงห้วยสัก 20 - 30 ลูกเขาเรื่อยไปทางตะวันตกเฉียงเหนือ ในที่สุดเราก็มายังหมู่บ้านกะเหรี่ยงหมู่บ้านหนึ่งตั้งอยู่โดดเดี่ยวกลางป่าใหญ่ เป็นหมู่บ้านเพิงย้ายมาตั้งใหม่ยังไม่มีชื่อบ้าน มีด้วยกันราว 6 - 7 กระท่อม ครั้งแรกเราตั้งใจจะพักที่นั่นเพื่อขอซื้อข้าวสารเพิ่มเติมสักคืบหนึ่งแล้วก็เดินทางไปในวันรุ่งขึ้น จนกว่าจะถึงจังหวัดตากซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของเรา

พวกเราทางเดินที่เสร็จในตอนเย็นเราก็เห็นกะเหรี่ยงผู้ชาย 4 - 5 คน กำลังจูงและหลุลากลูกช้างตัวน้อยตัวหนึ่งออกมาจากป่า กำลังจะเข้ามาในหมู่บ้าน ลูกช้างน้อยตัวนั้นสูงสักแค่ลำขาอายุคงอยู่ในราวสัก 2 - 3 เดือน ถูกหลุลากมาอย่างน่าสงสาร ข้าพเจ้าสงสัยจึงถามเขาดู เขาบอกว่าเขายังม่ั่นตาย แล้วจับลูกมันมา

เขาช่วยกันจูงลากลูกช้างเข้าไปผูกกับเสาต้นหนึ่งที่ปักอยู่กลางหมู่บ้าน พอเขาพักหายใจเหนื่อยเขาก็เล่าให้ฟังอย่างละเอียดว่า เมื่อเช้าวานนี้เขาชวนเพื่อนบ้าน 4-5 คน ไปหาชิงเพื่อเอาน้ำมาตากแห้งไว้กิน ไปเจอเขาแม่ช้างลูกอ่อนคู่หนึ่งเดินล้าหลังโขลง จึงช่วยกันยิงจนกระทั่งล้ม ลูกน้อยของมันครั้งแรกก็วิ่งตามโขลงไปก่อนด้วยความตกใจ แต่ภายในไม่ช้าเขาก็เห็นมันกลับมา มันค่อย ๆ คมกลืนเดินกลับมาตามทางเดิม จนมาพบซากของแม่มัน

ในขณะนั้น กะเหรี่ยงทั้ง 4 - 5 คน กำลังพักให้หายเหนื่อยที่ได้เดินไม้ห่างออกไป พอเหลือวมาดูแม่ช้างก็เห็นลูกน้อยของมันเข้าไปที่ซากแม่ แล้วก้มลงดูดนมที่หน้าอกของแม่มัน เขาจึงช่วยกันเอาหวายทำเป็นบ่วงไถคล้องจับจนได้ แล้วเลยจูงลากกลับบ้านอย่างที่เรารู้ได้เห็น เขานัดกันว่า จะชวนกันไปแล่นเนื้อแม่ของมันในตอนรุ่งเช้า

หัวค่ำวันนั้นไปนั่งคุยกับพวกกะเหรี่ยงชาวบ้านดู ได้ความว่าพวกนี้มีอาชีพทางทำไร่เลื่อนลอย คือโค่นป่าถางป่าแล้วเผา เพื่อปลูกข้าวและพริก มะเขือ ปลูกได้ราวปีสองปีก็ย้ายไปโค่นป่าที่ตรงอื่นเรื่อย ๆ ไป สำหรับกับข้าวนั้น ยิ่งแกง ยิ่งกวาง และหมูป่าข้าง ๆ หมูบ้านกินบ้าง แต่ถ้าวุ่นไหนว่าง ๆ ก็ชวนกันหลาย ๆ คนออกไปเที่ยวหาชิงช้า เพราะข้างตัวหนึ่ง ๆ นั้นมีเนื้อมาก ทำให้แห้งเก็บไว้กินได้นาน ๆ นอกจากนี้ก็คุยเล่นถึงเรื่องอะไร ๆ จนชักจะง่วงจึงกลับมานอนที่เต็นท์

คืนวันนั้น เราหลับไปไม่ได้นานเท่าไร ก็ต้องตกใจตื่นขึ้น เพราะได้ยินเสียงช้างใหญ่กำลังส่งเสียงร้อง แปร์ - แปร์น อูม ฮ่อ สนั่นอยู่ทุกคนพากันตกตื่นขึ้นพร้อม ๆ กัน ข้าพเจ้าคิดว่าป็นช้างที่นอนได้ก็วิ่งออกมาที่ประตูเต็นท์เพื่อดูว่าเกิดอะไรขึ้น

เดือนหงายเกือบเต็มดวง แสงจันทร์สว่างจรัสกับกลางวัน ที่ลานกลางหมู่บ้าน ข้าพเจ้าได้เห็นแม่ช้างใหญ่ตัวหนึ่งกำลังจับลูกช้างน้อยตัวนั้นคืบแล้วก็ดึงอีกเพื่อที่จะให้หลุดออกมาจากที่ถูกผูกล่ามเอาไว้มันคืบอยู่พักหนึ่ง ข้าพเจ้าก็ได้ยินเสียงปืนยิง ปัง ๆ ออกจากพวกกะเหรี่ยงกลุ่มนั้น ข้าพเจ้าเห็นแม่ช้างล้มลง แล้วมันก็กลับตะเกียกตะกายลุกขึ้นยืนได้อีก มันร้องเสียงแปร์แปร์นดังลั่น แล้วก็วิ่งเข้าไปในกลุ่มคน ได้ยินเสียงคนร้องขึ้นด้วยความตกใจ ได้ยินเสียงบางคนร้องด้วยความเจ็บปวด เสียงคนร้องโอดครวญคล้ายกับบาดเจ็บสาหัสจนจะตาย เสียงกระต๊อบหลังหรือสองหลังพังวินาศ คลื่นโครมลงมา แล้วก็เห็นแม่ช้างนั้นวิ่งกลับเข้ามาหาลูกของมันอีกครั้งข้าพเจ้าได้เห็นชัดว่า มันจับอุ้มลูกของมันไว้ในอ้อมวงแขนของมันแล้วกระซอกจนเชือกนั้นขาด หลุดออกจากเสาใหญ่ที่ พันธนาการไว้ แล้วมันก็เอางวงอุ้มลูกน้อยรีบเดินกะโผลกทะลุคอกหนีออกไปจากหมู่บ้านนั้น

ในขณะที่เกิดโกลาหลอลหม่านอยู่นั้น ข้าพเจ้าก็ตั้งใจจะช่วยพวกกะเหรี่ยง ตั้งใจจะยิงไล่ช้างนั้นให้หนีไป แต่เจ้ากรรม อารามที่ตื่นเต้นจนเกินไป เทียวควานหาลูกปืนเท่าไรก็ไม่พบ พอช้างแม่ลูกคู่ นั้นไปแล้ว ข้าพเจ้าก็รีบเข้าไปในหมู่บ้าน เพราะหัดที่ไม่มีใครถึงเป็นถึงตาย เพียงแต่บาดเจ็บสาหัสถึงขาหักไปคนหนึ่ง อีกสองสามคนมีรอยถลอกปอกเปิกตามตัวและแขนขาหลายแห่ง พยายามให้ปฐมพยาบาลเข้าเฝือกและทายาแดงยาเหลืองให้เท่าที่มีจนหมดขวดแล้วจึงได้กลับมานอนต่อไปใหม่ แต่ก็นอนไม่หลับจนจวนสว่างเพราะได้รับความตื่นเต้นจนสุดขีดมาแล้ว

ไม่มีปัญหาแม่ช้างที่ถูกพวกกะเหรี่ยงช่วยกันยิงและนึกว่าตายแล้วเมื่อกลางวันนั้น ที่แท้ก็คงซอกหรือสลบไปชั่วคราว พอตกกลางคืน แม่ช้างได้รับน้ำค้ำประพรมชุ่มเย็นเข้าก็คงฟื้นขึ้นแล้วคงเที่ยวสุดคมกลั่นติดตามหาลูกน้อยของมัน มันคงติดตามมาเรื่อย ๆ จนพบลูกของมันผูกอยู่กับกลางลานบ้าน จึงเกิดเรื่องโกลาหลอลหม่านอะอะกันขึ้นอย่างที่ได้เล่าให้ฟังแล้ว

รุ่งขึ้นพวกกะเหรี่ยงมาชวนข้าพเจ้าให้ไปติดตามช้างแม่ลูกคู่ นั้น เขาเห็นข้าพเจ้ามีปืนดี ๆ จึงมาชวนไปด้วย ข้าพเจ้าก็อยากดูว่าเรื่องมันลงท้ายจะเป็นอย่างไร ถึงข้าพเจ้าไม่ไปพวกนั้นก็พากันไปเอง ตกลงข้าพเจ้าก็เลยไปกับเขาด้วย

เราออกตามรอยไปตั้งแต่เช้าตรู่ การตามรอยง่ายมากเพราะรอยเลือดของแม่ช้างแดงฉานเป็นทางตลอดทางที่มันเดินไปเราจึงตามไปได้ค่อนข้างเร็ว แต่ตามไปได้ไม่เท่าไร เราก็พบซากของมันนอนกลิ้งโคโรอยู่ริมไร่ ไม่ห่างไกลจากหมู่บ้านเท่าไรนัก

พอเห็นซากช้าง กะเหรี่ยงคนหนึ่งยังไม่แน่ใจว่ามันจะตายจริงหรือตายเล่นอย่างคราวก่อนอีก ก็ยิงทักทายเข้าไปอีกนัดหนึ่ง เพื่อทักถามว่าตายแน่หรือเปล่า พอเห็นมันนอนนิ่งเป็นตุ๊กตาหิน เราจึงพากันไปดู

ภาพที่เห็นนั้นเศร้าแค้นจะเศร้า เพราะมันนอนตายด้วยกันทั้งแม่ทั้งลูก งวงของแม่ช้างยังคงโอบพันอยู่รอบซากลูกของมัน พิจารณาดูลูกของมันไม่เห็นบาดแผลอะไรที่ทำให้ตายได้ เห็นแต่มีเชือกเส้นใหญ่ที่รัดคอของมันอยู่แน่น ชะรอยเชือกจะมีครัดคอแน่นในตอนที่แม่ของมันกระชากชุดให้ลูกมันหลุดจากหลักพันธนาการที่กลางบ้านเมื่อคืนนี้ เลยนอนตายกันอยู่ในที่ที่ติดกันทั้งแม่และลูกอย่างน่าสลดใจ

ความรักของแม่ ความกล้าหาญของแม่ ไม่มีอะไรแล้วที่น่าสรรเสริญยิ่งไปกว่าความรักของแม่ช้างนี้ ยิ่งดูยิ่งคิดแล้วยิ่งตื่นตันใจโดยเหตุฉะนี้แล นักล่าสัตว์ทุก ๆ ประเทศเขาจึงตั้งกฎเกณฑ์ห้ามไม่ให้ล่าสัตว์ยังสัตว์ตัวเมีย ห้ามไม่ให้ยิงสัตว์ตัวเล็กตัวน้อย ก็เมื่อไหร่หนอที่เราจะมีกฎเกณฑ์เช่นนี้บ้างในเมืองไทยของเรา

(บุญส่ง เลขะกุล. “ธรรมชาตินานาชาติ”)

ถุงฝุ่น

ณ ริมบึงใหญ่ มีเทวดาอาศัยอยู่ สัตว์ทุกตัวเรียกเขาว่า “จ้อย” จ้อยมีหน้าที่แบกถุงฝุ่นสองถุงใหญ่ไปตามบ้าน และโปรยเมล็ดฝุ่นบนที่นอนของเด็ก ๆ

ถุงใหญ่สีดำใส่เมล็ดฝุ่นร้าย ให้เด็กเกรงฝุ่นร้าย ฝุ่นถึงปีศาจหัวใหญ่ ปีศาจหัวโต

ถุงใหญ่สีชมพูใส่เมล็ดฝุ่นดี ให้เด็กนอนหลับหวานทุกคืน

วันหนึ่งเกิดเหตุการณ์ประหลาดขึ้น

“ແ່แล้ว ... ใครก็ได้ช่วยด้วย” จ้อยร้องเรียงดังจนสัตว์ป่าตกใจ รีบออกมาดูกันใหญ่

“ทำไมร้องดังอย่างนี้ นี่มันก็โมงก็ยามกันแล้วรู้ไหม” ลิงจอมชนบนพลงหวาหวอด ๆ

“ขอโทษ ขอโทษจริง ๆ ถุงฝุ่นสีชมพูหายไป ใครเห็นบ้างไหม ถ้าฉันไม่มีถุงฝุ่นสีชมพู เด็กก็จะเดือดร้อน นอนละเมอ ฝุ่นร้ายกันทั้งคืน” จ้อยวิตกกังวลมาก จนจะร้องไห้อยู่แล้ว พลอยให้เพื่อน ๆ พวกเขาร้องใจไปด้วย

“เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน พวกเราแยกย้ายกันไปหาถุงฝุ่นสีชมพู ส่วนจ้อยกับข้าจะค้นหาแถว ๆ นี้แล้ว” ลุงเต่าเจ้าปัญญาแนะนำขึ้นมา

พักใหญ่ เพื่อนสัตว์ต่างทยอยมารายงานลุงเต่าและเทวดาจ้อย

“ไม่เจอ ... ไม่เจอเลย” ลิงจอมชนพูดไปหอบไป

“ข้าดำลงไปใต้น้ำหาจนทั่ว แต่ก็ไม่มี” จระเข้ใหญ่บอก

“ข้าขุดดินจนเป็นโพรงใหญ่กว่าบ้านข้าอีก แต่ก็หาไม่พบ” ตัวตุ่นเล่า

ทั่วทั้งบึงเงียบสงัดไปพักใหญ่ ต่างพากันคิดว่าถุงฝุ่นสีชมพูหายไปไหน แต่ก็ไม่มีใครคิดออก แม้แต่ลุงเต่าเจ้าปัญญาผู้ชาญฉลาดที่สุด

“เกิดอะไรขึ้นหรือ” ค้างคาวหนุ่มร้องถาม

“ถุงฝุ่นของฉันหายไป เธอเห็นบ้างไหม”

“ถุงฝุ่น ... ถุงใหญ่สีชมพูใช่ไหม ฉันเห็นยายแม่มดกำลังลากถุงสีชมพูใบเบ้อเริ่ม อาจจะ...”

“ใช่แน่ ... แม่มดขโมยถุงฝุ่นไป” สัตว์ทุกตัวร้องพร้อมกันจนก้องบึง

เทวดาจ้อยขอให้ค้างคาวพาไปส่งที่บ้านแม่มด เขาคิดว่าจะต้องแย่งถุงฝุ่นสีชมพูคืนมาให้ได้ เพื่อว่าเด็กจะได้ไม่ต้องนอนฝันร้ายอีก

ครูใหญ่ เทวดาจ้อยก็เกาะปีกค้างคาวมาถึงบ้านแม่มด

“มาทางถุงฝุ่นคีนหรือจ้อย” เสียงแม่มดเหลมปริ๊ดจ้อยแทบจะพลัดตกจากหลังเจ้าค้างคาว

“อี อี อี สมน้ำหน้า ตอนนี้ก็ไม่มีเมล็ดฝุ่นไปแจกเด็ก ๆ ละสิ” แม่มดเยาะเย้ยจ้อย โดยไม่รู้
ว่า จ้อยมีถุงฝุ่นสองใบ

“ชอบใจนักหรือที่ทำให้เด็กร้องไห้ เธอแอบมาขโมยถุงฝุ่นตอนฉันเพลอ ไม่เก่งหรือแง่จริง
เธอต้องเอาถุงฝุ่นไปคืนก่อน และขโมยกลับมาใหม่ คราวนี้ฉันจะเฝ้าตลอดเวลา ไม่ไปไหนเลย
ถ้าเธอขโมยได้ถึงจะเก่งจริง”

แม่มดกลัวไม่เก่งจริง จึงหลงกลจ้อย รับผิดชอบต่อสิ่งที่ แดมแม่มดยังคิดแผนชั่วร้ายขึ้นมา

“เรื่องกล้วย ๆ คราวนี้จะต้องแกล้งเจ้าจ้อยด้วย ฉันจะเอาตังเมแม่มดเคี้ยวแล้วปวดฝุ่น แอบ
ไปทิ้งไว้ด้วย พอเจ้าจ้อยยอมตังเมของฉันแล้วก็ต้องปวดฝุ่น ร้องโอโย ... โอโย ทั้งวัน”

แม่มดขี้ไม้กวาดเอาถุงฝุ่นไปคืน และรอจนดึก จึงย้อนกลับมาขโมย ทั่วทั้งโรงเจียบสจัด
มีเพียงเสียงกรนครอก ๆ ของเจ้าจ้อยเท่านั้น แม่มดจิตใจไม่ทันสังเกตว่า ถุงฝุ่นเปลี่ยนเป็นสีดำ นางโยน
ตังเมทิ้งไว้ ลากถุงฝุ่นขึ้นบำ แต่ไม้กวาดทาน้ำหนักถุงฝุ่นไม่ไหวหักดั่งเปาะ

“เอ คราวที่แล้วไม่เห็นหนักขนาดนี้ เอาเถอะ ยังไงก็ต้องลากกลับไปให้ได้มันจะนั่นจะนั่นจ้อย”

แม่มดโยนไม้กวาดทิ้ง แล้วแบกถุงฝุ่นสีดำเดินโซเซกลับบ้าน

เหล่าสัตว์ในบึงใหญ่พากันดีใจกับจ้อยที่ได้ถุงฝุ่นสีชมพูคืนมา

“ดีนะ ที่นางแม่มดไม่รู้ว่ามีถุงฝุ่นสองใบ เราเลยสับเปลี่ยนกันได้ คราวนี้เด็กดีก็จะไม่
ฝุ่นร้ายอีกแล้ว แดมยังได้ไม้กวาดวิเศษมาด้วย เดี่ยวลุงจะซ่อมไม้กวาดวิเศษให้ เจ้าจะได้เอาไว้ไป
ทำงานนะจ้อย”

จ้อยแสนจะดีใจ ไม่ต้องแบกถุงฝุ่นสองใบให้หนักแล้ว ทุกคืน จ้อยจะขี้ไม้กวาดไปตามบ้าน
คอยแจกเมล็ดฝุ่นให้เด็ก ๆ

ส่วนแม่มดนั้น กว่าจะลากถุงฝุ่นสีดำเดินโซเซกลับบ้าน ก็หมดแรงกลับไปสามวัน
สามคืน แดมฝุ่นร้ายถึงปัสสาวหัวใหญ่ ปัสสาวหัวโตจนตกเตียงทุกวัน นางแม่มดฝุ่นร้ายจนตกเตียงทุกคืน
ไปอีกนาน เพราะได้เตียงของนางแม่มด มีเมล็ดฝุ่นร้ายอยู่เต็มเตียงทีเดียว

(ชมพูนุช ประจักษ์สุนทร. “นิทานแผ่นพับอันดับที่ 3 นิทานจากการประวาดนิทานรางวัล
นิทานมูลนิธิเด็ก ครั้งที่ 3”)

หนังใหญ่

น้อง ๆ เคยทราบหรือไม่ว่า ทำไมเราเรียกภาพยนตร์ว่า “หนัง” ก็เพราะว่าสมัยก่อนมีการเล่นอย่างหนึ่งที่เรียกว่า **หนังใหญ่** โดยเอาหนังสัตว์มาฉลุกลายเป็นตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ ใช้คนเชิดตัวหนังอยู่หน้าฉากเหมือนจอภาพยนตร์สมัยนี้ และมีคนพากษ์ดำเนินเรื่องราวท่วงทำนองคล้ายการแสดงโขน ต่างกันตรงที่โขนใช้คนแสดง แต่ **หนังใหญ่**ใช้คนเชิดให้ตัวหนังเคลื่อนไหวไปมาบนฉากหรือจอ เหตุนี้กระมังที่ทำให้ต่อมา เมื่อมีการฉายภาพยนตร์ผ่านแผ่นฟิล์มไปปรากฏบนจอ เราจึงเรียกว่า “หนัง” ด้วย

การเชิดหนังใหญ่มีมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา จะมีการเชิดเฉพาะในโอกาสสำคัญของบ้านเมืองเท่านั้น โดยถือกันว่า การแสดงการเชิด และการพากษ์หนังใหญ่ เป็นการเชิดชูบุญญาธิการขององค์พระมหากษัตริย์

วิธีการทำหนังใหญ่โดยทั่วไป จะใช้หนังวัวฟอกมาแกะสลักเป็นลวดลายแล้วระบายสีสำหรับ **หนังเจ้า** หรือ **หนังครุ** ซึ่งถือเป็น **หนังศักดิ์สิทธิ์**จะใช้หนังเสือ หรือหนังหมี แทน แต่ถ้าเป็นหนังรูปพระอิศวร พระนารายณ์ นิยมใช้หนังวัวตายขณะที่ยังท้องที่เรียกว่า **วัวตายพราย** หรือถ้าจะให้ดีต้องเป็นหนังวัวที่ถูกฟ้าผ่าตาย เพราะเชื่อว่าจะทำให้หนังใหญ่มีความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้น

ปัจจุบันไม่ค่อยมีการเชิดหนังใหญ่ให้ดูกันบ่อยนัก และไม่มีการสร้างหนังใหญ่ขึ้นมาใหม่ ซึ่งแน่นอนว่าคงเป็นเพราะคนสมัยนี้มีความสนใจการเล่นโบราณแบบนี้น้อยมาก

อย่างไรก็ตาม เนื่องในงานเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติ 50 ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีโครงการอนุรักษ์ **หนังใหญ่ชุดนครไหว**ขึ้น โครงการนี้นอกจากจะซ่อมแซมตัวหนังสร้างมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 2 ยังจะต้องสร้างหนังใหญ่ขึ้นอีก 60 ตัว เป็นตัวหนังใหญ่ชุดใหม่ในเรื่องรามเกียรติ์ตอน “**สัทธาสูรวิรุณจำบัง**” เพื่อทดแทนที่สูญหายไปเป็นหนังใหญ่ประจำรัชกาลที่ 9

หนังใหญ่ชุดนครไหว สร้างขึ้นตั้งแต่ครั้งพระบาทสมเด็จพระพุทธล้านเกล้า เมื่อ 180 ปีมาแล้ว คงเหลืออยู่จำนวน 460 ตัว ชำรุดทรุดโทรม ต้องได้รับการซ่อมแซมถึง 400 ตัว และที่ได้รับการขนานนามว่าชุด “**นครไหว**” ก็เพราะลวดลายของหนังใหญ่มีความอ่อนไหว งดงามจนเป็นที่กล่าวขานกันเวลานั้นว่าเวลาเชิดเข้ากับแสงไฟแล้ว ดูไหวสะท้านประดุจจะทำให้ “**พระนครไหว**” ได้ทีเดียว

หนังสือของไทยเราเหลืออยู่น้อยมาก โดยเก็บรักษาอยู่ตามวัดต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียง ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูกลับมาแสดงอีกครั้ง เช่น ที่วัดขนอน จังหวัดราชบุรี เป็นต้น

น้อง ๆ ลองดูตามวัดแถวบ้านบ้างสิครับว่า ยังมีหนังสือหรือของโบราณอื่น ๆ เก็บรักษาอยู่หรือไม่ และปรึกษากันดูว่า เราจะช่วยกันอนุรักษ์สมบัติอันเป็นมรดกของชุมชนได้อย่างไร

อันตรายจากคำฟุ่มเฟือย

ฟังชื่อแล้วน่ากลัวจังเลย ... อย่าเพิ่งตกใจไปค่ะ ที่บอกว่าอันตรายนั้น ไม่ใช่มีผลกระทบต่อร่างกายเหมือนคำเตือนของคุณหมอบอกห้ามรับประทานสิ่งโน้น สิ่งนี้ หรือห้ามใช้ ห้ามเข้าใกล้สิ่งต่าง ๆ

แต่คำฟุ่มเฟือยที่บอกว่าอันตรายนั้น มีผลต่อภาษาไทยของเราเอง ยิ่งยุคสมัยนี้เป็นยุคทองของการสื่อสาร เรามีสื่อดี ๆ ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ รวมทั้งมีโฆษณาแปลก ๆ อีกด้วย

สื่อเหล่านี้มีอิทธิพลต่อผู้ชม ผู้รับสื่อเป็นอย่างมาก ยิ่งเด็ก ๆ แล้วรู้ตัวหรือเปล่า ว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักเลยทีเดียวนะ ที่สื่อต่าง ๆ สามารถโน้มน้าวใจได้ง่าย ๆ

สังเกตได้จากการใช้คำพูดในชีวิตประจำวัน เราจะพูดด้วยคำศัพท์และประโยคแปลก ๆ ที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจในกลุ่มเดียวกัน ในวัยเดียวกัน จนทำให้ผู้ใหญ่บางคนฟังแล้วงงง แปลความหมายไม่ออกไปตาม ๆ กัน

ไม่เชื่อ เด็ก ๆ ลองนึกดูสิว่าวันหนึ่ง ๆ เราพูดคำที่ไม่ควรพูด คำฟุ่มเฟือยเหล่านี้ไปบ้างหรือเปล่า

“คุณแม่ขา แบบว่าวันนี้ หนูจะขอไปดูคอนเสิร์ต” ตัวอย่างนี้เราก็ใช้คำฟุ่มเฟือย ทำไมเราไม่พูดว่า “คุณแม่คะ วันนี้หนูขอไปดูคอนเสิร์ตนะคะ”

หรือ “จริง ๆ แล้ว เป็นอะไรที่สนุก” เราก็บอกว่า “สนุกค่ะ” แทนที่ก็มีความหมายเหมือนกัน เข้าใจง่ายกว่าอีกด้วย

ถ้าเราแยกคำฟุ่มเฟือย ออกจากประโยคที่พูดกันติดปาก จะพบว่าเวลาเราพูด คำเหล่านี้ไม่จำเป็นเลย เพราะไม่ได้ช่วยให้ประโยคนั้นสื่อความหมายที่ชัดเจน แถมยังเสียเวลาและไม่ถูกกาลเทศะ เมื่อเราพูดกับผู้ใหญ่ ที่สำคัญยังทำให้ภาษาไทยของเราหมดศักดิ์ศรีไปเลย

ลองดูตัวอย่างและความหมายของคำฟุ่มเฟือยที่นิยมใช้ในปัจจุบัน

คำว่า “ตรงนี้” จะแสดงถึง สถานะ หรือ ตัวอย่างเช่น “ตรงนี้ดิฉันว่าไม่จำเป็นเท่าไร”
เราก็สามารถพูดว่า “ดิฉันว่าไม่จำเป็นค่ะ”

“เป็นอะไรที่” จะแสดงถึงนัย คือหาความหมายไม่เจอ ตัวอย่าง “เป็นอะไรที่ดี ๆ”

“แบบว่า” แสดงลักษณะ ที่เราไม่สามารถพูดได้

“ไม่รู้สิ” แสดงถึงความเป็นตัวเอง บอกความรู้สึกของตนเอง ตัวอย่าง “ไม่รู้สิ หนูเจอคุณครูก็ไม่เห็นเค้าว่าอะไร”

“ประมาณนั้น” เป็นความรวมของความไม่เข้าใจ

“จริง ๆ แล้ว” เราสามารถพูด “ที่จริงแล้ว” แทนได้

“พอสมควร” แสดงถึงจำนวน ตัวอย่าง “ขณะนี้การจราจรติดขัดพอสมควร” เราใช้ “ขณะนี้การจราจรติดขัด” คงเข้าใจง่ายกว่าค่ะ

ที่บอกว่าการใช้คำฟุ่มเฟือยดังกล่าว ทำให้ภาษาไทยหมดศักดิ์ศรี ก็คือหมดคุณค่า หมดความงามนั่นเอง ภาษาเป็นศักดิ์ศรีของแต่ละชาติ บ่งบอกถึงวัฒนธรรมที่เคยเป็นมา หลาย ๆ ชาติก็ชื่นชมภาษาเขียนและภาษาพูดของไทยเรา ในเมื่อเราเป็นเจ้าของ มีภาษาทั้งงดงามอย่างนี้ ถ้าเราไม่รักษาคงคุณค่าเอาไว้ สักวันหนึ่งอายุธรรมต่างชาติก็อาจจะเข้ามาทำให้ความเป็นไทยหมดไป ช่วยกันอนุรักษ์และรักภาษากันสักหน่อย เราก็จะมีภาษาไทยทั้งงดงามอย่างนี้ใช้ตลอดไป ปัญหาความเสื่อมทางภาษาจะได้ไม่เกิดขึ้น จริงไหมจ๊ะ เด็ก ๆ

(ครูวันเพ็ญ “สนุกกับภาษาไทย”)

ตุ๊กแกเบ้ม

ตุ๊กแกเบ้ม อาศัยอยู่ในโพรงไม้เก่า ๆ ผุ ๆ เวลาที่เบ้มออกมาเกาะหน้าโพรงไม้จะเป็นเวลาที่เบ้มมีความสุขที่สุด เพราะจิ้งหรีดที่อยู่หน้าโพรงของเบ้มจะชอบเบ้มมาก ๆ เลย และจะคอยร้องเพลงชมเบ้มเสมอว่า

“ตุ๊กแกเบ้มตัวโตที่ตอนนี้ ไม่มีใครที่ใดดุดีกว่า” เบ้มเองออกจะภูมิใจในความเป็นตุ๊กแกตัวโตนี้แหละ ยิ่งถ้าเทียบกับจิ้งหรีดจืดแล้วเบ้มก็ดูตัวโตจริง ๆ

จนกระทั่งวันหนึ่งฝูงนกกระจอกพากันบินมาเกาะที่ใกล้ ๆ กับโพรงของเบ้ม พอเบ้มโผล่ออกมาเท่านั้นแหละ พวกมันก็พากันวิจารณ์เบ้ม

“จิบ จิบ ดูซิเจ้าเบ้มหน้าจูด หูกูดหน้าเกลียด

จิบ จิบ น่าเกลียด หน้าจูด

จิบ จิบ หาง หัว ตัว ตา ตีน น่าเกลียดไปหมด”

“นี่เราน่าเกลียดจริง ๆ หรือ” เบ้มตกใจในคำพูดของนกกระจอกจนลืมความภาคภูมิใจที่เคยมีแต่กลับไม่สบายใจกับคำที่น่าเกลียดที่เพิ่งจะได้ยิน น่าเกลียด น่าเกลียด เบ้ม เกลียดคำนี้ คอยดูนะเบ้มจะแปลงโฉมให้ตัวเองดูสวยดูน่ารักให้ได้

จิ้งหรีดจืดรู้เข้าจึงร้องเพลงให้เบ้มฟังว่า

“ตุ๊กแกเบ้มตัวโตที่โตไม่ ไม่มีใครที่ใดดุดีกว่า เบ้มลืมหูลูกของจิ้งหรีดแล้วหรือ”

“ไม่ลืมหอรอก แต่ทำไมคนอื่นหาว่าฉันน่าเกลียด” เบ้มตอบ แต่จิ้งหรีดก็ได้ว่า

“ใครจะคิดอย่างไรก็ช่าง จงภูมิใจในตัวเองซิ”

“ไม่ ฉันจะไปจากที่นี่ หาวิธีที่จะทำให้ตัวเองดูดี ดูน่ารักให้ได้”

“อย่าไปเลยเบ้มดูดีออกจริง ๆ”

“ไม่” เป็นคำพูดสุดท้ายที่เบ้มพูด แล้วเริ่มเดินทางจากโพรงไม้ที่อาศัยอยู่ประจำไป

นี่เป็นครั้งแรกที่ตุ๊กแกเบ้มออกจากโพรงมาไกล ๆ

“โอ้โฮ นอกโพรงไม้กว้างใหญ่ ทำไมสวยงามจริง ๆ”

ตุ๊กแกเบ้มพูดขึ้น แต่สักครู่ ตุ๊กแกเบ้มก็ได้ยินเสียงพูดออกมาราวกับเสียงสะท้อน

“สวยจริง ๆ สวยจริง สวยมานานแล้ว ฮี ฮี”

“เสียงใครนะ” เบ้มถาม

“รู้จักไหม รู้จักไหม คางคก ฮี ฮี”

ตุ๊กแกเบ้มหันไปตามเสียงที่ได้ยินแล้วต้องตกใจ

“กางก กอ น่าเกลียดอะไรอย่างนี้” ตุ๊กแกเบ้มอุทาน

“น่าเกลียด น่าเกลียดมานานแล้ว ฮีฮี แต่ผู้อื่นน่าเกลียด ตัวเองก็น่าเกลียด น่าเกลียดมานานแล้วฮี ฮีฮี” พอได้ยินคางคกว่าตุ๊กแกเบ้มก็เริ่มหัวเสีย

“ปิดโธ่ คอยดูซิฉันจะทำให้ตัวเองดูสวย ดูน่ารักให้ได้”

“สวยหรือ น่ารักหรือ เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ ฮีฮี”

“แต่ฉันจะทำให้ได้ คอยดูซิ” แล้วตุ๊กแกเบ้มก็ออกเดินทางโดยมีเจ้าคางคกตัวเดิมกระโดดตามมาคอยพูดถากถาง กวนใจและเยาะเย้ยอยู่ห่าง ๆ จนถึงสวนดอกไม้ ใกล้บ้านหลังหนึ่ง ตุ๊กแกเบ้มเห็นผีเสื้อตัวหนึ่งบินมาเกาะดอกไม้

“อู๊ย สวยจริง” ตุ๊กแกเบ้มตื่นเต้นมาก

“สวยจริง สวยมานานแล้ว ฮีฮี” เจ้าคางคกจอมกวนคอยล้อเลียน

“ผีเสื้อกับดอกไม้ ถ้ามองเป็นตุ๊กแกกับดอกไม้บ้างคงดีไม่น้อย” ตุ๊กแกเบ้มรำพึง มีวายที่เจ้าคางคกที่แสนจะน่าเกลียดจะได้ยิน

“ตุ๊กแกกับดอกไม้ ฟังไม่ได้ ฟังไม่ได้ ฮีฮี ถ้าให้เหมาะสมกว่า ต้องคางคกกับดอกไม้ ฮีฮี”

“เอาอีกแล้วนะเจ้าคางคก จะก่อกวนไปถึงไหน”

และก่อนที่ตุ๊กแกเบ้มและเจ้าคางคกจอมกวนจะทะเลาะกัน ก็ได้ยินเสียงเพลงตุ๊กแก ดังออกจากบ้าน

“ตุ๊กแกอยู่ในโพรงไม้ ในบ้านของใครได้ยินไปทั่ว

เด็ก ๆ หนูไม่ต้องกลัว เด็ก ๆ หนูไม่ต้องกลัว

ตุ๊กแกร้องขู่ให้งูเขียวออกมา

ตุ๊กแก ตุ๊กแก ตุ๊กแก

ตุ๊กแก ตุ๊กแก ตุ๊กแก ตุ๊กแก ตุ๊กแก

เสียงเพลงจบลงพร้อมกับการเลียนเสียงของเบ้ม เบ้มไม่อยากจะพูดกับเจ้าคางคกจอมกวนหรอก แต่อดถามไม่ได้ว่า

“อะไรนี่เขารู้จักชื่อฉันด้วยหรือ?”

“รู้จัก รู้จักมานานแล้ว ฮีฮี” คางคกตอบ

“แล้วรู้จักบ้านฉันอีกนะ” เบ้มจะถามต่อแต่คางคกชิงตอบว่า

“โพรงเก่า ๆ โพรงไม้ผุ รู้จักมานานแล้ว ฮีฮี”

“เออ รู้แล้ว ทำไมต้องตอบเด็ก ๆ ด้วยว่า เด็ก ๆ หนูไม่ต้องกลัว” เบิ้มถาม

“เด็ก ๆ กลัว เด็ก ๆ กลัว ตุ๊กแกน่าเกลียด น่าเกลียด มานานแล้ว ฮิฮิ”

“ไม่ต้องมาขำคำว่าน่าเกลียด” เบิ้มจูนเจ้าคางคกจอมกวน จนไม่อยากจะพูดด้วย จึงคลานหนีเข้าไปในบ้าน

ในขณะที่เบิ้มไต่ไปตามฝาผนังจนถึงห้องแห่งหนึ่ง เบิ้มเห็นผู้หญิงคนหนึ่งเดินมานั่งที่หน้ากระจกอย่างสบายใจ แล้วลงมือเอาอะไรมาทาที่หน้า แล้วทาแป้งจนนวล เขียนคิ้ว ทาปาก ทาแก้ม ทาตา เต็มโน้นนิด เต็มนี้หน่อยจนดูสวย

“ใช่แล้ว นี่คือวิธีที่ทำให้น่ารัก ทำให้ดูดี วิธีที่เบิ้มค้นหา เดี่ยวเถอะเบิ้มจะทำบ้าง” เบิ้มคลานเข้าไปใกล้อีกคนที่ที่ผู้หญิงคนนั้นหันมาทางเบิ้ม

“ว้าย ! ช่วยด้วย ตุ๊กแก” ในขณะที่ผู้หญิงคนนั้นตกใจ เบิ้มก็ตกใจไม่น้อยกว่า

“ทำไม? ตุ๊กแกเป็นอย่างไร ทำไมต้องตกใจขนาดนั้นด้วย? แล้วเธอก็วิ่งหนีออกจากห้องนั้นไป แม้ว่าเบิ้มยังตกใจไม่หาย แต่เป็นโอกาสของเบิ้มที่จะสร้างสีสันอันงดงามให้ตัวเองแล้วเบิ้มตั้งสติแล้วรีบคลานไปที่กระจก

“นี่หรือตัวฉัน?” เป็นครั้งแรกในชีวิตที่เบิ้มเห็นตัวเองในกระจก

“ดูดีเหลือเกิน น่ารัก สวย ไซ้หมดเลย ดูซิ ฉันมีจุดสีขาว สีออกแดง สีน้ำตาล หรือจุดเล็กดำ ๆ พร้อย ไปทั้งตัว แถมยังมีดวงตาโตสีดำสดใส โดยที่ฉันไม่ต้องเติมแต้มทาอะไรอีก ฉันอยากตะโกนบอกใคร ๆ ว่าตุ๊กแกไม่น่าเกลียด ตุ๊กแกไม่น่าเกลียด ตุ๊กแกไม่น่าเกลียด ถ้าใครบอกฉันว่าฉันน่าเกลียด ฉันจะไม่มีวันเชื่อเป็นอันขาด ฉันรู้ ฉันเห็นด้วยตัวเองแล้ว”

ในขณะที่เบิ้มกำลังหลง ในสวดลาลัยและสีสันของตัวเอง เบิ้มก็ต้องหลบมุม เพราะเบิ้มได้ยินเสียงคนมา

“ไหนละตุ๊กแก ไม่รู้กลัวอะไรหน้าหนา ไม่เคยเห็นมันทำอะไรใครเลย”

“พ่อครับนั่นไง น่ารัก ได้ชอบมันมากเลย พ่อให้ได้เลี้ยงมันนะ นะพ่อนะ เบิ้มได้ยินสองพ่อลูกคุยกันเท่านั้น เบิ้มรู้สึกขอบคุณคุณหนูได้ แต่มีความคิดตรงกับเบิ้มว่า “เบิ้มน่ารัก” เบิ้มก็ตั้งใจอย่าเลยอย่าเลี้ยงเบิ้มเลย เบิ้มนึกในใจ แล้วทำให้คิดถึงจิ้งหรีดจืด ไซ้จิ้งหรีดจืดเคยบอกเบิ้มว่า

“ใครจะคิดอย่างไรก็ช่าง จงพอใจและภูมิใจในตัวเอง” จิ้งหรีดจืดพูดถูกเลยทีเดียว ฉะนั้นจะกลับไปอยู่ในโพรงไม้ แม้ว่ามันจะเก่า ๆ แต่เป็นที่ที่เหมาะกับตัวฉัน

เบิ้มกำลังจะก้าวพ้นบ้านหลังนี้ เบิ้มได้ยินเสียง

“ตุ๊กแก... ตุ๊กแก... ตุ๊กแก... ตุ๊กแก...”

ตุ๊กแก... ตุ๊กแก... ตุ๊กแก... ตุ๊กแก...

แก... แก... แก... แก...”

ไข่นั่นแหละ เสียงอย่างนี้แหละ มันคล้ายเสียงประกาศของเบ๊มว่า

“ตุ๊กแกไม่น่าเกลียด ตุ๊กแกไม่น่าเกลียด

ตุ๊กแกไม่น่าเกลียด ตุ๊กแกไม่น่าเกลียด”

เบ๊มหันไปตามต้นกำหนดของเสียงเบ๊มก็พบตุ๊กแกสาวที่ส่งดาหวานมา มันเป็นการยืนยันให้
กับเบ๊มว่า เบ๊มไม่ได้น่าเกลียดและมีอีกหลายคนเช่นเดียวกับเบ๊ม

(สุขุมพร อินทนาศักดิ์ “นิทานแผ่นพับอันดับที่ 3 นิทานจากการประกวดนิทานรางวัลมูลนิธิเด็ก ครั้งที่ 3”)

เทพธิดาแห่งดอกไม้

ณ สวนดอกไม้แห่งหนึ่ง ต้นไม้ชนิดต่าง ๆ ออกดอกชูช่อสวยงาม ดอกไม้แต่ละชนิดมีเทพธิดาประจำอยู่ ทุกวันเทพธิดาแห่งดอกไม้จะออกมาวิ่งเล่นทั่วทั้งสวน มีแต่เสียงพูดคุยหัวเราะอย่างมีความสุข

วันหนึ่ง มีแม่มดคนหนึ่งซึ่งไม่กล้าพิเศษผ่านมา แม่มดเห็นความสนุกสนานในสวนดอกไม้ จึงเกิดความอิจฉา เพราะที่ปราสาทของนางมีแต่ความเงียบเหงา

แม่มดแปลงกายเป็นผีเสื้อ บินไปเกาะกลีบกุหลาบ “อยู่นี่เอง ราชนิแห่งดอกไม้ ฉันบินไปทั่วสวนยังไม่พบใครที่สวยงามเท่าเธอเลย” “ขอบใจจะ ใคร ๆ เห็นฉันก็ชอบกันทั้งนั้นเธอรู้ไหม ฉันนี่แหละเป็นตัวแทนแห่งความรัก” แล้วผีเสื้อก็บินจากไป ทิ้งให้เทพธิดาแห่งดอกกุหลาบเซิดหน้าอย่างภูมิใจ

วันต่อมา แม่มดแปลงกายเป็นแมลงเต่าทอง บินไปเกาะก้านมะลิ “พบแล้ว ราชนิแห่งดอกไม้ ฉันบินมาตามกลิ่นหอมของเธอมาแต่ไกล เธอเป็นดอกไม้ที่หอมและสวยที่สุดในสวนนี้” เทพธิดาแห่งดอกมะลิเริ่มคลุ้มไปตามคำชมของแมลงเต่าทอง “คงจะจริงสินะ ฉันต้องเป็นดอกไม้ที่สวยงามที่สุด และที่สำคัญที่สุดด้วย เขาถึงเอาฉันเป็นตัวแทนความรักของแม่” “จริงที่สุดเลยจ๊ะ” แมลงเต่าทองชมอีกครั้ง แล้วบินจากไป ทิ้งให้เทพธิดาแห่งดอกมะลิยิ้มจนกลีบบาน

อีกวัน แม่มดแปลงกายเป็นแปลงปอ บินวนเวียนรอบต้นป๊อป “ท่านดอกป๊อป ฉันไม่เคยเจอดอกไม้ที่ทั้งสวยทั้งหอมเช่นท่านมาก่อน” “เธอคงไม่รู้หรอกขนาดฉันตัวแห่งเกรียมไปแล้ว คนยังเก็บฉันไปประสมยาสูบทำให้มีกลิ่นหอม และยังใช้ฉันเป็นสัญลักษณ์ในวันพยาบาลอีกด้วยนะ” “ท่านนี่แหละคือราชินีดอกไม้ในสวนนี้” แมลงปอหยอดคำยอถนอมบินจากไป

เหล่าเทพธิดาต่างโอ้อวดถึงความงามและประโยชน์ของตน เสียงกระซิบพูดคุย เสียงหัวเราะหายไปจากสวน มีแต่เสียงทะเลาะเบาะแว้ง

ยังได้เถียงกัน อิจฉากัน เวทมนต์ที่คุ้มครองตัวก็เสื่อม แม่มดจึงซึ่งไม่กล้าพิเศษเหาะมาที่สวนจับเทพธิดาแห่งดอกไม้มัดรวมกัน และนำไปกักขังไว้ในปราสาทของตน

เหลือเพียงเทพธิดาดอกบัว เพราะไม่ได้เข้าข้างฝ่ายใดไม่อิจฉาใคร เวทมนต์จึงคุ้มครองอำพรางตัวรอดพ้นจากสายตาแม่มดไปได้ เทพธิดาแห่งดอกบัวทุกข์ใจ แต่ก็หาทางช่วยเพื่อนไม่ได้ จึงนั่งร้องไห้อยู่ลำพัง

นกฮูกขราที่หลับสัปหงกอยู่ในโพรงไม้ตกใจตื่นขึ้น มันเคยได้ยินแต่เสียงหัวเราะของเทพธิดาแห่งดอกไม้ นกฮูกนึกสงสัย โผล่หน้าออกมาเห็นเทพธิดาแห่งดอกไม้ร้องไห้ มันรีบถามไถ่ถามนกฮูกอาสาไปช่วยเทพธิดาแห่งดอกไม้ “ข้าจะไปช่วยพวกเขาเอง ถึงข้าจะหลับสัปหงกทั้งวัน แต่เสียงหัวเราะของพวกเขาจะทำให้ข้ามีความสุข”

นกฮูกขรากางปีกพิบพับ บินไปยังปราสาทของแม่มด “หยุดนะ เจ้าฮูก เจ้ามาที่นี่ทำไม” “ข้ามาช่วยเทพธิดาแห่งดอกไม้” “เจ้าช่วยไม่ได้หรอก เจ้าก็รู้ดี เมื่อใดที่มีการชิงกัน เมื่อใดที่มีการทะเลาะกัน เวทมนต์ที่คุ้มครองตัวก็จะเสื่อมลง เทพธิดาแห่งดอกไม้ แต่นี้ไปพวกเจ้าจะต้องร้องเพลงให้ข้าฟัง มิฉะนั้นข้าก็จะเสกพวกเจ้าให้เป็นกิ่งกือ”

“อันที่จริงเราต่างก็มีประโยชน์ และมีความสุขกันไปคนละแบบ พวกเราไม่น่าทะเลาะกันเลย นี่เราจะต้องตกเป็นทาสของแม่มดใจร้ายตลอดไปหรือนี่” เทพธิดาแห่งดอกไม้คร่ำครวญ “ฮือ ...ฮือ... ขอโทษนะจะ กุหลาบ ดอกปีปอย่างฉันและดอกกุหลาบอย่างเธอ เราต่างก็มีวันสำคัญกันอยู่แล้ว”

“เพิ่งได้คิดหรือเทพธิดาแห่งดอกไม้ น่าเสียดาย เวทมนต์ที่คุ้มครองตัวพวกเจ้าเสื่อมแล้ว ไม่มีใครช่วยพวกเจ้าได้ แม้แต่นกฮูกที่แสนฉลาด เจ้าก็ช่วยเพื่อนของเจ้าไม่ได้หรอก” แล้วแม่มดก็กวัดแกว่งไม้กวาด “ด้วยอำนาจของไม้กวาดวิเศษ... พวกเจ้าจงกลายเป็น.....

“โธ่...” นกฮูกบินพุ่งเข้าจิกมือของแม่มดจนนางต้องปล่อยไม้กวาดทิ้ง

“พวกเรา เร็วเข้า จับมือกันไว้ แล้วรำยมนต์ตามข้า” นกฮูกขรารู้ความลับที่ไม่มีใครรู้ เมื่อใดเทพธิดาแห่งดอกไม้มีความรักและสามัคคีกัน เวทมนต์ก็จะมีอำนาจขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง

“แม่มดร้าย จงกลายเป็นไส้เดือนพันสี แม่มดร้ายจงขุดดินในสวนให้ครบพันปี แม่มดร้ายจงพรวนดินจนกว่าจะร่วนซุยดี ดอกไม้หลายสีจะได้เติบโต”

นับแต่นั้นมา แม่มดร้ายก็กลายเป็นไส้เดือนพันสี คอยขอนไชดินในสวนให้ร่วนซุย เหล่าเทพธิดาขอบคุณนกฮูก แล้วพากันกลับไปที่สวนดอกไม้ ที่นั่นวันก็จะมีดอกไม้ที่สวยงาม ๆ บานสะพรั่งไปทั่วทั้งสวน

(ธานี พุ่มแพ “นิทานแผ่นพับอันดับที่ 6 นิทานจากการประกวดนิทานรางวัลนิทานมูลนิธิเด็ก ครั้งที่ 3”)

เยี่ยมเจ้าไมค์

ผมอุตส่าห์ไปชมเขื่อนป่าสักถึงลพบุรี ถ้าไม่ไปเยี่ยมเจ้าไมค์กับครอบครัวของมันก็คงจะใจดำใจจืดไปหน่อย

อย่างน้อย ๆ เรา หมายถึง ผมกับเจ้าไมค์มีชื่อจริงว่า ไมตรี เหมือนกัน ก็ควรต้องสร้างสัมพันธไมตรีกันไว้บ้าง

สวนสัตว์ที่เจ้าไมค์อาศัยอยู่ตั้งอยู่กลางเมือง ไปไม่ยาก

ปกติเวลาคนทั่วไปจะไปดูลิงอุรังอุตัง ที่สวนสัตว์แห่งนี้ ก็จะเห็นเจ้าไมค์กับเมียและลูกน้อยของมันอยู่ในกรงขนาดใหญ่

แต่สำหรับผมและคณะ บังเอิญมีเส้น รู้จักกับคนดูแลลิงจึงได้เห็นเจ้าไมค์ และลูกเมียใกล้ชิดชนิดถึงตัวทีเดียว

ขณะที่ผมไปถึงสวนสัตว์พบว่าทั้งเจ้าไมค์และลูกเมียนั่งอยู่ในกรง ถึงแม้เป็นกรงขนาดใหญ่กว่าที่อยู่ลิงชนิดอื่น ๆ แต่ในความรู้สึกของผมก็ยิ่งรู้สึกเล็กและแคบน่าอึดอัดแทนลิง

สำหรับเรื่องนี้ คนดูแลลิงบอกว่าไม่ต้องห่วง เพราะกำลังสร้างบ้านให้มันใหม่ตั้งอยู่อีกมุมของสวนสัตว์ ราคาก่อสร้าง 2 ล้านบาท ขณะนี้ใกล้จะเสร็จเรียบร้อยแล้ว

เจ้าไมค์กับเมียและลูกน้อยถูกแยกขัง หมายถึง ว่าห้ามเจ้าไมค์พบกับเมียเด็ดขาด

จะต้องแยกกันอยู่อย่างนี้ถึง 4 ปี จนกว่าลูกจะโต จึงทำให้เจ้าไมค์เครียดมาก มีอาการโกรธและไม่พอใจบ่อย เช่น เขย่ากรง ด้วยเหตุนี้ ทางสวนสัตว์จึงจำเป็นต้องพยายามหาเมียให้มันใหม่

“ถ้าเจ้าไมค์มันอยู่ในป่า หลังจากมีลูก ตัวเมียจะไม่ยอมให้ยุ่ง มันก็สามารถหาเมียใหม่ด้วยตนเองได้ แต่นี่มันต้องมาอยู่ในสภาพเช่นนี้ มันหาเมียเองไม่ได้ จึงต้องหาให้มัน” คนดูแลลิงบอก

คนอื่น ๆ ไม่รู้ แต่ผมเองรู้สึกเห็นใจเจ้าไมค์มาก เพราะต้องอยู่ตัวเดียวอย่างไร้คู่กันเกินไป เห็นแต่หน้าลูกเมียแต่เข้าใกล้ไม่ได้ สวนสัตว์คิดถูกแล้วที่ต้องหาเมียให้ลิงใหม่

คนดูแลลิงเล่าว่า พอสวนสัตว์จะให้เจ้าไมค์มีเมียใหม่ขึ้นมาจริง ๆ กลับมีปัญหา เพราะเนื่องจากมันเป็นลิงที่มีชื่อเสียง และเป็นลิงที่มีภาพลักษณ์เกี่ยวกับครอบครัวดียิ่ง หมายถึง ว่าตั้งแต่เจ้าไมค์ทำให้ชูชู่ทอง จนกระทั่งออกลูกได้เป็นข่าวมาตลอด ทำให้คนทั่วไปเห็นว่าเป็นลิงที่มีครอบครัวอบอุ่น

บางคนจึงไม่เห็นด้วยที่จะให้เจ้าไมค์มีเมียน้อย โดยเฉพาะผู้หญิงได้เขียนจดหมายต่อว่าสวนสัตว์ที่สร้างนิสัยให้ลิงเหมือนคน

ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ทางสวนสัตว์ต้องชะลอการยกชั้นหมากไปขอเมียให้เจ้าไมค์ไว้ก่อน ทั้ง ๆ ที่ได้ตกลงกับลิงฝ่ายเจ้าสาวไว้แล้ว เพื่อรักษาชื่อเสียงของเจ้าไมค์ไว้นั่นเอง

ที่วานี้เพียงชะลอเท่านั้น แต่พอได้เวลาที่เหมาะสมก็ต้องไปขอเมียใหม่ให้เจ้าไมค์แน่ ๆ เพราะนอกจากเห็นใจมันแล้ว สิ่งสำคัญก็คือ สวนสัตว์อยากขยายพันธุ์ลิงชนิดนี้ให้มากขึ้นด้วย เพราะนับวันจะหายากขึ้นทุกที

คนเลี้ยงลิงเข้าไปงูม้อพาชูชูกับลูกน้อยมาให้เราได้ใกล้ชิด ๆ ก่อน

ชูชูหวงลูกมาก กอดลูกแน่น ไม่ยอมให้ใครเข้าใกล้ นอกจากคนเลี้ยง

มันออกมา nang ที่เก้าอี้ผ้าใบเพียงไม่กี่นาทีแล้วเดินกลับเข้ากรง เพราะคงจะรำคาญผู้คนที่มาล้อมดูมันมากขึ้น ๆ

ชูชูอ้วนกว่าวันก่อนที่ผมเคยเห็นในรูป เรื่องนี้ได้รับคำอธิบายว่า จำเป็นต้องปล่อยให้อ้วน เพราะจะได้มีน้ำหนักเลี้ยงลูกเพียงพอ เมื่อลูกโตกว่านี้ก็จะให้มันลดความอ้วน

หลังจากชูชูอ้วนลูกน้อยกลับเข้าไปในกรงแล้ว คนดูแลลิงได้เข้าไปอีกกรงเพื่องูม้อเจ้าไมค์ออกมาบ้าง

เจ้าไมค์มีท่าทางพอใจที่ได้ออกจากกรง มันเดินไปโน่นไปนี่ชุกชนแบบลิง มีหมาพันธุ์ไทยตัวหนึ่งวิ่งเข้าไปหาเจ้าไมค์

คนเลี้ยงลิงบอกว่า หมาตัวนี้เป็นเพื่อนกับเจ้าไมค์ มันรักกันมาก เวลาเจ้าไมค์ออกจากกรง หมากับลิงจะเข้าไปนั่งอยู่ใกล้ ๆ กัน นั่งกันอยู่เฉย ๆ ไม่ได้พูดกัน เพราะทั้งหมาและลิงพูดไม่ได้

เพื่อไม่ให้เจ้าไมค์เครียด จึงต้องพามันออกจากกรงเดินเล่นทุกวัน

วันนั้นเจ้าไมค์ขอมันรถไฟเล็ก เพื่อนั่งชมสวนสัตว์พร้อมกับเราด้วย

ผมมีโอกาสดำถ่ายรูปและจับมือทักทายกับมัน ผมตั้งใจว่า จะเอารูปนี้ขยายใหญ่ตั้งโชว์ไว้ที่บ้าน เพื่อเป็นเกียรติกับตัวเอง

เท่าที่ผมนั่งรถไฟเล็กชมสวนสัตว์เห็นว่าสวนสัตว์แห่งนี้เจริญขึ้นมาก มีสัตว์ให้ชมมากขึ้น กรงขังสัตว์แต่ละกรงก็สะอาด บริเวณทั่วไปก็เรียบร้อยดี ที่สำคัญมีผู้คนมาเที่ยวมากขึ้น

ผมได้แวะชมบ้านใหม่ของเจ้าไมค์ที่กำลังก่อสร้างด้วย ซึ่งมีบริเวณกว้างน่าอยู่ (กว้างกว่าบ้านของผม) เห็นแล้วอยากขอมันมาอยู่ด้วย ถ้ามันอนุญาต

ก่อนกลับจากสวนสัตว์ ผมรับปากด้วยสายตากับเจ้าไมค์ว่าจะมาเยี่ยมมันอีกตอนที่มันขึ้นบ้านใหม่และได้เมียตัวใหม่

(ไพบรีย ลิมปิชาติ “เดลินิวส์ อาทิตย์ที่ 4 พฤษภาคม 2540”)

ตึกตอกพักผ่อน

กรีก... กรีก... กรีก... กรีก... กรีก... กรีก...

กรีก... กรีก... กรีก... กรีก... กรีก... กรีก...

ทุกคืนที่นาฬิกาประจำหมู่บ้านตีสิบสองครั้ง จิ้งหรีดหนุ่มนักเต้นรำจะออกมาเต้นรำ แล้วร้องเพลงที่แต่งขึ้นอย่างเพลิดเพลิน

“กระโดดไปข้างหน้า แล้วย้ายมาทางซ้ายพลัน . กรีก... กรีก... กรีก... กรีก...

หันหน้าทางขวา กางขาออกจากกัน ตบปีกพร้อมกัน กรีก... กรีก... กรีก... กรีก...”

จิ้งหรีดรอเวลาเที่ยงคืนอย่างมีความสุขเสมอ คืนนี้เช่นเคย มันขอยเท้าไปมา นึกในใจว่าจะเต้นรำท่าอะไรดี แต่...ทุกอย่างเงียบสงัด จิ้งหรีดนึกสงสัย มันคิดว่าจะต้องค้นหาคำตอบให้ได้

จิ้งหรีดหนุ่มปีนหอนาฬิกาขึ้นไป จึงได้รับฟังเรื่องราวจากเข็มนาฬิกา เข็มนาฬิกาบอกว่า ทุกวันต้องหมุนไปตามเวลา เข็มนาฬิกาบอกว่า ทุกวันต้องหมุนแต่ทางขวา มันอยากเที่ยวไปให้ไกล แต่ไม่รู้จะทำอย่างไร

จิ้งหรีดได้ฟังนึกเห็นใจ อาสาพาไปเที่ยว มันช่วยคลายเกลียวที่ขันไว้ และต่อขาให้สองสหาย เข็มนาฬิกากระโดดไปมา เข็มนาฬิกาฟันหวาน เตรียมตัวจะกระโดดสองขา สองสหายแสนสุขใจจะได้ท่องโลกกว้างใหญ่

จิ้งหรีดหนุ่มน้ำใจงามพาเพื่อนบุกป่า เสาะหาน้ำค้างอย่างเพลิดเพลิน เข็มนาฬิกาให้นำน้ำให้เข็มนาฬิกาตัวเล็กกว่าเดินตามหลัง เข็มนาฬิกาเข็มนาฬิกาสนุกกันใหญ่ ได้พบสิ่งแปลกใหม่ที่ไม่เคยเห็นมาก่อน

จนกระทั่งเห็นครอบครัวไก่ป่าสัปหงก สองสหายนึกขึ้นได้ คนในหมู่บ้านต้องการสัญญาณบอกเวลา และหน้าปัดนาฬิกาก็คงคอยมันอยู่ นึกดูแล้วมันต้องกลับ แต่แสนเสียดายยังเที่ยวไปไม่หมดป่า จิ้งหรีดรีบอาสา วันหลังพามาเที่ยวอีกได้

ทั้งสามเร่งเดินทางเพื่อกลับหมู่บ้านก่อนไก่ขัน เข็มนาฬิกาบ่นนำหน้าฝ่าทางให้เข็มนาฬิกาเดินตาม จิ้งหรีดกางปีกช่วยแหวกทางอย่างไม่รู้เหนียว

ในที่สุดก็มาถึงหอนาฬิกา เจ้าโด้งโด้งคอยเตรียมขัน จิ้งหรีดหมุนเกลียวปิดหน้าต่าง ลุงช่างเปิดประตูหอคอยเข้ามาพอดี

ลุงช่างเดินมาดูเพราะสงสัย เหตุใดไม่ได้ยินเสียงบอกเวลา เมื่อเห็นเข็มนาฬิกาห้อยต้องแต่งสนิมเกาะดูเก่า ลุงช่างเลยจับนาฬิกาอาบน้ำใหม่จนใสแวววาว

ลู่งช่างดีใจ ดิดเสียงก๊ากของแม่ไก่ ดิดเสียงอู๊ด อู๊ดของลูกหมู ดิดเสียงบ๊อก บ๊อกของ
ลูกหมา ดิดเสียงกา ภาของนก คราวนี้น้าพิภาก็มีเสียงไซ้บอกเวลาไม่ช้ากัน

เข้มนั่นดีใจ ได้ฟังเสียงใหม่ ไม่น่าเบื่อ เข้มยาวพอใจ คอยฟังจิ้งหะ เสียงอะไรจะดัง
จิ้งหรีดหนุ่มเพลินใจ เต้นระบ่ำร้องเพลงไปตามเสียงนาฬิกา คราวนี้สองสหายคงไม่หนีเที่ยวไป
อีกนาน

(ซัซซัย ทับทิมอ่อน “นิทานแผ่นพับ อันดับที่ 5 นิทานจากการประกวดนิทานรางวัล
นิทานมูลนิธิเด็ก ครั้งที่ 3”)

สามชั่วโมงในพม่า

ในที่สุดข้าพเจ้าก็ได้มาถึงจังหวัดระนอง ซึ่งมีบ่อน้ำร้อนมาก แต่ครั้งนี้ข้าพเจ้าไม่ได้มาบ่อน้ำร้อนที่มีชื่อเสียงของจังหวัด แต่ไปที่เกาะวิคตอเรียซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประเทศพม่า ซึ่งข้าพเจ้าได้ประสบการณ์มากมายที่จะเล่าให้ฟัง

ข้าพเจ้าเดินทางข้ามทะเลด้วยเรือสปีดโบทลำเล็ก ใช้เวลาเพียง 5 นาทีก็เดินทางถึงแหลมวิคตอเรีย หรือเกาะสองที่ประเทศพม่าซึ่งที่จริงเกาะนี้เคยเป็นของไทยเรา แต่ถูกประเทศอังกฤษยึดครองไปเป็นของพม่า (ตอนนั้นประเทศพม่ายังเป็นเมืองขึ้นของประเทศไทยอยู่) และจะเปลี่ยนชื่อเป็นเกาะบูรณนงในไม่ช้า

ส่วนข้าง ๆ นั้นเป็นเกาะสน ซึ่งมีบ่อน้ำร้อน และรีสอร์ทสวยงาม ความจริงเกาะสนนี้เป็นเกาะส่วนตัว แต่มีผู้คนชอบไปเที่ยวเพราะมีทัศนียภาพสวยงามมาก

ข้อมูลเบื้องต้นพวกนี้ ไกด์ทัวร์ เล่าให้ฟัง ตอนนั้นข้าพเจ้าได้มาเหยียบเกาะสอง ข้าพเจ้าเดินทางต่อด้วยรถสองแถว ไปสู่ที่เจดีย์ที่อยู่ไม่ไกลนัก มีเด็กพม่าหลายคนซึ่งอยู่ท่าเรือได้ตามมาด้วย พวกเขาขึ้นอยู่ท้ายรถกันบรรยาศในรถสนุกสนานมาก เพราะเพื่อนร่วมทัวร์อีกครอบครัวหนึ่ง (ประมาณ 9 คน) ได้เคยมาที่นี่หลายครั้งแล้ว พวกเขาจึงเล่าเรื่องให้ครอบครัวข้าพเจ้าฟังด้วยความสนุกสนาน

ข้าพเจ้าได้เดินทางมาถึงเจดีย์หนึ่ง ซึ่งรอบ ๆ นั้น มีพระพุทธรูปองค์ใหญ่และมีรูปปั้น เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธเจ้า ข้าพเจ้าได้ดูไม่ครบ และอ่านภาษาพม่าที่อยู่เหนือรูปปั้นเหล่านั้นไม่ออก แต่ก็ต้องเข้าไปในเจดีย์ด้วยความเร่งรีบเพราะมากับทัวร์

ภายในองค์เจดีย์ประดับด้วยกระจกสะท้อนมุมต่าง ๆ มากมาย ที่มุมต่างประดิษฐานพระพุทธรูป ซึ่งมีชาวพมานั่งสวดมนต์เป็นภาษาพม่า ซึ่งข้าพเจ้าไม่เข้าใจความหมาย

ส่วนภายนอกเจดีย์มีพระพุทธรูปของชาติต่าง ๆ มากมาย สังเกตได้จากลักษณะของจิรวิที่ต่างกัน ส่วนพระพุทธรูปที่ชาวพม่าสร้างขึ้นมักมีก้นขี้มดสวยงาม จากนั้นข้าพเจ้าก็รีบเดินทางต่อไปยังเจดีย์แห่งหนึ่ง ซึ่งมีพระพุทธรูปประดิษฐานภายในเป็นพระพุทธรูปองค์ใหญ่องค์เดียว

ข้าพเจ้าได้ไปดูพระพุทธรูปปางไสยาสน์บนยอดเขาสูง ไกด์บอกว่าตอนเช้าเมื่อพระบิณฑบาตรแล้วจะนำอาหารมาถวายที่นี่ก่อนแล้วค่อยนำไปฉัน มองไปรอบ ๆ จะได้เห็นทัศนียภาพอันสวยงาม จึงไม่รู้สึกเสียใจที่ได้ฉันฉันมา

หลังจากนั้นโกดให้พวกเราเลือกซื้อของได้ตามอัธยาศัย บริเวณตลาดแห่งนี้ ข้าพเจ้าได้พบเห็น กระดานชนวนของจริง เตาไฟสมัยก่อนที่ใช้ถ่าน และแป้งที่ชาวพม่าใช้ทา ซึ่งบอกกันว่า ทาแป้งแล้ว หน้าขาว ข้าพเจ้าจึงซื้อมาฝากย่าหนึ่งกระปุก และซื้อของอีกหลายอย่าง

อาลีบาบาผู้เคยมาทำงานที่กรุงเทพฯ จึงจะพูดภาษาไทยได้ชัดที่สุดในหมู่คนพม่าที่ตาม ดือของ เขาช่วยเป็นไกด์ด้วย และยังมีเด็กเล็กสุดผิวดำ (คนพม่าส่วนมากผิวดำ ขนาดโกดทัวร์ของ ข้าพเจ้า ชื่อ ท่อท่อ แต่พวกข้าพเจ้าเรียกว่าทอยกกำลังสอง ยังผิวดำเลย) และยังมีวินัย (ชื่อพม่า) ส่วน อีกคนหนึ่งข้าพเจ้าไม่ทราบชื่อ แต่เขาขอหมวกทัวร์สีแดงของข้าพเจ้าไปด้วย

พวกอาลีบาบาพวกข้าพเจ้ากลับมาที่ท่าเรือ ข้าพเจ้าโบกมืออำลา ให้พวกอาลีบาบา คุณพ่อ คุณแม่ให้ทิปและลงเรือเรียบร้อยแล้ว ใช้เวลาเพียง 5 นาทีก็กลับมาถึงฝั่งแล้ว แหม... ที่นี้ข้าพเจ้าคงไป อวดเพื่อน ๆ ได้แล้วว่า “ปิดเทอมไปต่างประเทศมาแล้ว”

(อัฐมา ชีวนิชพันธ์ “สาวนเด็ก”)

ฉันและน้ำตก

เมื่อปีที่แล้วฉันได้เที่ยวน้ำตกแห่งหนึ่ง เมื่อเข้าไปบริเวณเขตน้ำตกแล้ว ก็ได้ยินเสียงจกจกมากมาย ร้องเสียงดัง ฟังแล้วรู้สึกสดชื่นมาก พอก้าวลงจากรถเห็นน้ำใสไหลลงมากระทบหินเสียงดัง เมื่อเอาเสียงจกจกและเสียงน้ำกระทบหินมารวมกัน มันช่างน่าฟัง น่าหลงใหล เศษขยะก็ไม่เรี่ยราด อยู่ในถังขยะเรียบร้อยดี ไม่ล้นออกมา มีผู้คนลงไปเล่นน้ำกันมากมาย ฉันคิดว่าปีหน้าต้องมาเที่ยวที่นี่อีก เพราะฉันชักจะเริ่มชอบน้ำตกแห่งนี้แล้ว และฉันก็ได้สมหวัง ฉันได้มาเที่ยวน้ำตกอีกครั้ง แต่น้ำตกนั้นมันไม่เหมือนเดิมเสียแล้ว เสียงจกจกก็มีน้อยเต็มที น้ำที่เคยใสกลับมีเศษขยะลอยตามน้ำมากมาย คนที่มาเที่ยวก็มีน้อยลงมาก ฉันเห็นน้ำตกที่ฉันชอบเป็นแบบนี้แล้ว ฉันเสียใจมาก ฉันจึงพยายามเก็บขยะที่ลอยมาตามน้ำทั้งถังขยะ ฉันทำได้แค่นี้ ฉันก็ภูมิใจที่ฉันได้ช่วยน้ำตกแห่งนี้ไว้ ถึงแม้มันจะไม่กลับมาเป็นเหมือนเดิม

(ศิราพร สร้อยญานะ “หนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับวันอาทิตย์ที่ 25 พฤษภาคม 2540”)

เวียดนามในสายตาของผม

ผมไปเวียดนามในวันปีใหม่ที่ผ่านมาพร้อมกับพ่อแม่และน้องสาว โดยพักที่โรงแรมในกรุงโฮจิมินห์ ซิตี้ (เดิมชื่อเมืองไซ่ง่อน) ซึ่งเป็นเมืองหลวงของเวียดนามได้ การจราจรที่นั่นขวักไขว่มาก บนถนนเต็มไปด้วยรถมอเตอร์ไซด์และจักรยาน แต่มีรถยนต์น้อยมาก เท่าที่ผมสังเกต บนถนนจะมีแต่ทางม้าลายให้คนข้าม ไม่มีสะพานลอยเหมือนที่บ้านเรา และถึงแม้จะมีทางม้าลายให้คนข้าม ก็ข้ามถนนยาก เพราะรถไม่หยุดให้คนข้าม

ความเจริญของกรุงไซ่ง่อน ผมได้ยินผู้ใหญ่พูดว่า เจริญเหมือนต่างจังหวัดใหญ่ ๆ ในบ้านเรา เช่น จ.อุบลราชธานี คนเวียดนามมีความซื่อสัตย์ในการซื้อขาย เงินที่นั่นต่างจากบ้านเรามาก เพราะ 1 บาท ของเมืองไทย เท่ากับ 400 ดอง ดังนั้นเมื่อผมไปที่นั่น ผมจึงมีเงินเยอะ คุณพ่อให้ไว้ใช้จ่าย 5,000 ดอง ผมดีใจมาก แต่เมื่อคิดเป็นเงิน 12 บาท เท่านั้น

ผมชอบเวียดนามพอสมควร เนื่องจากที่นั่นมีเกมให้เล่นน้อยไปหน่อย แต่ถ้ามีโอกาสผมก็จะไปอีก (จบ)

(เตชินท์ เขียมฤกษ์ศิริ (ไอ้) “สวนเด็ก”)

เลือด

เลือดเป็นของเหลวสีแดงที่มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างน่าประหลาด เพราะเลือดไหลเวียนไปยังเนื้อเยื่อทุกส่วนของร่างกาย มันจึงมีหน้าที่มากมายเพื่อการดำรงชีวิตของคนเรา เริ่มตั้งแต่พา ก๊าซออกซิเจน สารอาหาร และฮอร์โมนไปยังเซลล์เนื้อเยื่อทุกส่วนของร่างกาย นำก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ อันเป็นของเสียจากกระบวนการหายใจของเซลล์กลับมาที่ปอด ขนถ่ายยูเรียอันเป็นของเสียจากการย่อยสลายโปรตีนจากตับมายังไตแล้วจึงขับถ่ายออกมาเป็นปัสสาวะ นอกจากนี้เลือดยังมีหน้าที่รักษาสมดุลต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ควบคุมความเป็นกรด - ด่างให้พอเหมาะ ควบคุมปริมาณน้ำในเซลล์ รักษาอุณหภูมิของร่างกายให้คงที่ ควบคุมความดันเพื่อรักษาปริมาณพลาสมาในเส้นเลือดฝอย นอกจากนี้ในเลือดยังมีเซลล์เม็ดเลือดขาวที่มีหน้าที่ทำลายสิ่งแปลกปลอมและเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายอีกด้วย

ร่างกายผู้ใหญ่มีเลือดอยู่ประมาณ 4 ลิตร หรือประมาณ 5 ขวดแม่โขงกลม ในเลือดประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก คือ ส่วนที่เป็นของเหลวเรียกพลาสมา ซึ่งมีน้ำเป็นองค์ประกอบใหญ่ สารอาหาร ก๊าซ ฮอร์โมน โปรตีนและของเสียต่าง ๆ จะละลายอยู่ในพลาสมา ส่วนอีกส่วนหนึ่งได้แก่เซลล์เม็ดเลือดและเกล็ดเลือด เซลล์เม็ดเลือดยังแบ่งออกเป็นเม็ดเลือดแดง ซึ่งมีหน้าที่ลำเลียงก๊าซออกซิเจนไปเลี้ยงเซลล์ เซลล์เม็ดเลือดแดงนี้มีประมาณ 95% ของเซลล์เม็ดเลือดทั้งหมด นอกนั้นเป็นเซลล์เม็ดเลือดขาว ส่วนเกล็ดเลือดมีหน้าที่สำคัญคือช่วยทำให้เลือดแข็งตัวเวลาเกิดบาดแผล

เซลล์เม็ดเลือดแดงมีอายุเพียง 4 เดือน หลังจากนั้นก็จะหมดอายุและถูกเซลล์เม็ดเลือดขาวสลายไป และร่างกายก็จะสร้างเซลล์เม็ดเลือดแดงขึ้นมาใหม่เป็นการทดแทน ดังนั้นการบริจาคเลือดในช่วงระยะเวลาห่างที่พอเหมาะ จึงไม่เป็นอันตรายแต่อย่างใด เพราะถึงอย่างไรร่างกายก็มีการทำลายและผลิตเม็ดเลือดขึ้นมาอยู่แล้ว

นอกจากนี้ ยังมีเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับเลือดอีกประการหนึ่งคือ เลือดของคนเราใช้ว่าจะนำไปใช้แทนกันได้เสียหมด ตรงกันข้าม เลือดของคนเรามีลักษณะเฉพาะตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโปรตีนที่เรียกว่า “แอนติเจน” (antigen) ที่เกาะอยู่ที่ผิวของเม็ดเลือดแดง ซึ่งหากจะแบ่งเป็นกลุ่มหลัก ๆ ก็จะแบ่งได้เป็น 4 หมู่ หรือที่เรียกว่าเลือด 4 กรุ๊ปนั่นเอง เลือด 4 หมู่นี้ประกอบด้วย A, B AB และ O ในการให้เลือดจึงต้องคำนึงถึงหมู่เลือดของผู้ให้และผู้รับด้วย เพราะถ้าหากเลือดเข้ากันไม่ได้จะเกิดปฏิกิริยาการจับตัวของเลือดเป็นลักษณะคล้ายตะกอน และอาจทำให้ผู้ได้รับเลือดเสียชีวิตได้

หลักในการพิจารณาความเข้ากันได้ของหมู่เลือดมีดังนี้

- เลือดของผู้ให้กับผู้รับ หากเป็นหมู่เดียวกันจะสามารถเข้ากันได้ เช่น หมู่เอกับหมู่เอ

ฯลฯ

- หากผู้รับมีเลือดหมู่เอบี จะรับเลือดจากผู้ให้หมู่ใดก็ได้
- หากผู้ให้มเลือดหมู่โอ จะให้เลือดแก่ผู้รับหมู่ใดก็ได้ แต่ผู้ที่มีเลือดหมู่โอจะรับเลือดได้

เฉพาะเลือดหมู่โอเช่นกันเท่านั้น

ที่กล่าวมานี้เป็นเพียงหลักใหญ่ ๆ เท่านั้น ในการรับเลือดจริง ๆ แล้ว แพทย์ต้องพิจารณาถึงความเข้ากันได้อื่น ๆ ประกอบด้วย

(เลือด เกล็ดนิวส์ ฉบับวันอังคารที่ 21 เมษายน 2540 หน้า 25)

ทำไมน้ำทะเลไม่แข็งในฤดูหนาว

เมืองไทยเราอยู่ในเขตร้อน ในหน้าหนาวน้ำในสระ หนอง บึง เย็นจัดก็จริง แต่ไม่ถึงกับผิวหน้าจับเป็นแผ่นแข็ง เหมือนที่ในแถบถิ่นเขตหนาว ดังที่เพื่อนเห็นในภาพหรือในภาพยนตร์

ถึงกระนั้นเมื่ออยู่ในแถบหนาวน้ำในทะเลและมหาสมุทรก็ไม่ได้จับตัวแข็งง่ายอย่างกับน้ำในสระหรือในทะเลสาบเมื่ออุณหภูมิลดต่ำมาก ๆ ยกเว้นบริเวณขั้วโลกเหนือ และขั้วโลกใต้

สาเหตุที่น้ำทะเลไม่แข็งเพราะในน้ำทะเลมีเกลือละลายอยู่ น้ำเกลือจะแข็งตัวที่อุณหภูมิต่ำกว่าน้ำบริสุทธิ์ ยิ่งกว่านั้นน้ำทะเลและมหาสมุทรมีความลึกมาก ประคบน้ำในที่ใดก็ตามจะต้องเย็นได้ที่ตลอดทั่วความลึก น้ำจึงจะแข็งตัวได้ มิฉะนั้นน้ำส่วนที่อุ่นกว่าซึ่งย่อมเบากว่าจะลอยขึ้นมาอยู่ผิวหน้าเสมอ ดังนั้นถ้าน้ำมีส่วนลึกมากก็แข็งตัวยาก

อีกประการหนึ่ง น้ำทะเลเคลื่อนไหวตลอดเวลาด้วยอิทธิพลของน้ำขึ้น น้ำลง คลื่นลม และกระแสน้ำ การเคลื่อนที่ของน้ำเป็นอุปสรรคต่อการแข็งตัว

สตรีสาร

ถ่านหินจากพืช

ถ่านหินเป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญอย่างหนึ่งบนโลก เราทราบกันอยู่แล้วว่า ถ่านหินบนโลกเกิดขึ้นจากการที่ซากพืชและซากสัตว์ตายและทับถมกันอยู่ภายใต้ดินเป็นเวลานานนับล้าน ๆ ปี พืชที่ล้มตายและกลายเป็นถ่านหินให้เรานำมาใช้ได้ในปัจจุบันนี้ เป็นพืชพวกสนที่มีชื่อว่าสนหางม้า พืชพวกนี้มีความสูงอยู่ในราว 25 - 30 เมตร เราทราบข้อมูลเหล่านี้จากซากฟอสซิลที่พบบนถ่านหิน ทำให้เรารู้ว่าพืชในสมัยนั้นมีรูปร่างหน้าตาอย่างไรบ้าง

(วีรวัฒน์ กนกนุเคราะห์ “สารคดีน่ารู้”)

ประโยชน์ของว่านหางจระเข้

ว่านหางจระเข้รู้จักกันดีในแง่ของการบำรุงรักษารากผม แชมพูส่วนใหญ่มักจะเติมสารที่สกัดจากว่านหางจระเข้ลงไปด้วย นอกจากรักษารากผมได้แล้ว ยังป้องกันมิให้ผมร่วงและหงอกก่อนถึงเวลาอันสมควรอีกด้วย น้ำวุ้นที่สกัดจากว่านหางจระเข้ช่วยรักษาแผลถลอกให้หายเร็วขึ้น โดยเฉพาะแผลไฟไหม้ หรือน้ำร้อนลวก ว่านหางจระเข้สามารถรักษาได้ชะงัดนัก ถ้าใช้น้ำวุ้นของว่านหางจระเข้รักษาใบหน้า ก็จะป้องกันเม็ดสิว และช่วยไม่ให้หน้าแก่ก่อนวัยได้อีกด้วย

(ความรู้คู่สมอง ขวัญเรือน)

ผีน้อยหายไปในไหน

คืนหนึ่งในฤดูหนาวที่หนาวเหน็บ ผีน้อยหนาวสั่นอยู่เฉยๆ ผีน้อยคิดว่า “จะมีใครหนอที่ใจเมตตามอบเสื้อหนาว ๆ ให้ผีน้อยคลายหนาวบ้าง”

ผีน้อยล่องลอยไปตามทางเปลี่ยว และแล้วผีน้อยก็เริ่มดีใจ เพราะผีน้อยเห็นชายหนุ่มคนหนึ่งใส่เสื้อกันหนาว เสื้อตัวนี้ดูดีด้วย ผีน้อยลอยเข้าไปใกล้ มันหวังว่าคงได้เสื้อกันหนาวมาช่วยคลายหนาวบ้าง

“พี่จ๋า... หนาวจังเลย... โครม”

พอผีน้อยขยับจะขอเสื้อ พี่ชายก็ไม่สนใจ ก้มหน้าเดินคุ่มชนผีน้อยกระเด็นไปไกล ผีน้อยหนาวสั่นน่าสงสาร ตอนนี้อย่างน่าสงสารใหญ่ เพราะกลายเป็นผีน้อยหัวโนหนาวสั่น ฟันกระแทบดังกึก ๆ

ผีน้อยหัวโนหนาวสั่นลอยไปเห็นพี่สาวคนสวย ผีน้อยนึกในใจ คราวนี้ต้องขอได้แน่ ๆ เพราะพี่สาวทำทางใจดี แต่... ผิดคาดพี่สาวเห็นผีน้อยหัวโนลอยมาตรงหน้าก็ตกใจร้อง

“ว้าย...” แล้ววิ่งหนีไปไกล

ผีน้อยหัวโนหนาวเหลือเกิน คราวนี้มันลอยเข้าไปในร้านขายเสื้อ มีเสื้อกันหนาวสีสวยแขวนอยู่มากมาย ผีน้อยนึกในใจ “คราวนี้คงอุ่นสบายแน่ ๆ” แต่...เจ้าของร้านรีบคว้าไม้ชนไก่ไล่ต้อนผีน้อยลอยหนีออกจากร้านแทบไม่ทัน

ผีน้อยหัวโนหนาวสั่นแถมยังเหนียวอีก มันลอยผ่านบ้านหลังหนึ่ง เห็นเด็ก ๆ นอนห่มผ้าอุ่นสบาย ผีน้อยนึกในใจ “เด็ก ๆ อาจช่วยเราได้” จริงด้วย พอผีน้อยเปิดประตู ลมหนาวก็พัดตามเข้ามา เด็ก ๆ ตกใจตื่นขึ้นมา พอฟังเรื่องราวก็เข้าใจ พวกเขากลอดเสื้อกันหนาว ส่งให้ผีน้อย ผีน้อยแสนจะดีใจ คราวนี้ก็มีเสื้อใส่อุ่นสบายไม่หนาวแล้ว

“ขอบใจจ๊ะ แต่... ไม่เอาดีกว่า ถ้าฉันจะเอาเสื้อมา พวกเธอคงหนาวแย่”

ผีน้อยตัดสินใจไม่รับเสื้อจากเด็ก ๆ

“ไปละนะ... บ๊ายบาย”

ผีน้อยหัวโนหนาวสั่นแถมยังเหนียวอ่อน ลอยไปเรื่อย ๆ ถึงบ้านอีกหลัง ผีน้อยมองเข้าไปในบ้าน เห็นคุณยายใส่แว่นตาทำทางใจดี นั่งดักเส้นด้ายสีสวยอยู่ผีน้อยนึกในใจ

“คุณยายอาจจะช่วยได้” ผีน้อยจึงเข้าไปในบ้าน แล้วเล่าเรื่องให้คุณยายฟัง คุณยายพยักหน้าหงิกหงักบอกว่า

“เอาอย่างนี้แล้วกัน ขยายจะดักเสื้อกันหนาวให้ผีน้อย ที่นี้ผีน้อยไม่หนาวแล้วละ”

ผีน้อยยิ้มหวาน มันนึกดีใจ ที่นี้ก็อุ่นสบายแล้ว

รุ่งเช้า คุณยายตื่นมารดน้ำต้นไม้ในสวน ดอกไม้สีสวยบานสะพรั่งเต็มสวนที่สวยกว่านั้น มีผีเสื้อลายสวยแปลกตาบินวนเวียนไปมาทั่วสวน แดงบางตัวบินมาหอมแก้มคุณยายด้วย คุณยายรดน้ำต้นไม้ไปพลางนึกในใจ

“ผีน้อยหายไปในไหน... ไม่เห็นมาอวดเสื้อสวยเลย”

ผีน้อยหายไปในไหน

จิระพร อินทนาศักดิ์ “นิทานแผ่นพับ อันดับที่ 4 นิทานจากการประกวดนิทานรางวัล นิทานมูลนิธิเด็ก ครั้งที่ 3”)

ทำไมสนามหญ้าจึงเป็นสีเขียว

เพราะใครไปทำสีเขียวหกไว้จั้นเหอ... การที่ต้นหญ้า และต้นไม้อื่น ๆ มีสีเขียว ก็เพราะมันมีสารคลอโรฟิลล์ อยู่ยังงี้ละ คลอโรฟิลล์นี้แหละที่ช่วยให้หญ้า และต้นไม้ทุกชนิดปรุงอาหารด้วยกระบวนการสังเคราะห์แสง หรือที่ภาษาวิชาการเรียกว่า โฟโตซินทีสิส (Photo Synthesis) อะแฮ่ม.. ได้ใช้ภาษาศาสตราจารย์ซะด้วยคราวนี้.... คลอโรฟิลล์จะดูดซึมพลังงานจากแสงแดดไปผสมกับสารเคมีต่าง ๆ ในอากาศและน้ำ เพื่อสร้างพลังงานที่พืชต้องใช้ในการเจริญเติบโต แหม! เรื่องแบบนี้เคยเรียนมาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาแล้วไม่ใช่หรอ... ทำมาถามอ่า

(ความรู้คู่สมอง ขวัญเรือน)

การนอน

เมื่อสมัยคุณยายยังเป็นเด็กเล็ก ๆ ก็นอนหลับอุตุรวดเดียวไม่มีตื่นกลางคืนไปตื่นเอา ตอนเช้าเลย ถ้าตื่นสายก็จะถูกว่า “นอนกินเมือง” ถ้าวันไหนเล่นมากไปหน่อยกลางคืนมักนอนละเมอดัง ๆ เป็นเรื่องเป็นราว ตื่นขึ้นมาเล่าล้อเลียนให้ฟังกันได้ ทำให้ละเมออายเด็ก ๆ ทั้งผู้หญิงและผู้ชายมักนอนฝันว่าทำอะไรต่าง ๆ “ทำกวดกรรม” ตื่นขึ้นมาไม่รู้บอกนอกรู้ตั้งแต่เมื่อไร ไม่รู้ตัว เด็กผู้ชายนอนฝันละเมอไม่มีใครว่า ยกเว้นนอนตื่นสายหรือนอนขี้เซา ก็มักจะถูกว่า แต่ถ้าผู้หญิงนั้นพอโตขึ้นมาสัก 10 ขวบ จะนอนฝัน นอนกินเมือง นอนขี้เซา หรือนอนกัดฟันกรอด ๆ อย่างเด็กผู้ชายไม่ได้ ต้องนอนเรียบร้อย คุณยายคิดว่าเกิดเป็นผู้หญิงนี้ลำบากจริง ๆ จะกินจะนอนจะเล่น ต้องสำรวจทุกอย่าง ต้องหิวเรียกป๊ปป้องต้องตื่นป๊ปป้องนั้นจะถูกตี ตื่นขึ้นมาจะถูกดุต่ออีก คุณยายเคยไปนอนค้างร่วมกับพี่ ๆ ลูกพี่ลูกน้อง คุณยายนอนตื่นกลับหัวกลับหาง ฟัด ๆ ลูกขึ้นเอาเก้าอี้มาพับให้ยายตื่นนอนดี ๆ สกอกไปลองลูกคางจนพี่ปากเจ่อ ตื่นเข้ามาพี่ก็มาฟ้องคุณป้าว่า คุณยายนอนฝัน ไม่อยากนอนด้วย ให้ไปนอนกับแม่ครัว คุณยายไปนอนกับแม่ครัวใจดีเล่าเรื่องสนุก ๆ ให้ฟังทุกคืน แล้วคุณยายก็ถามแม่ครัวเรื่องการนอน แม่ครัวบอกว่า “การนอนเรียบร้อยนั้นเป็นสมบัติของลูกผู้หญิง” แม่ครัวนอนไม่ตื่นเลย แม่ครัวสอนไว้ว่า “ก่อนนอนต้องสวดมนต์จะได้ฝันดี” เวลานอนต้องเอาขาหนีบทับกันไว้ ดึงผ้านุ่มปกคลุมให้มีมิติ เอาเท้าติดกันไว้จะได้ไม่ตื่น ถ้านอนกรนก็ไม่ดี หนาวหุคนข้าง ๆ และผู้หญิงนอนกรนไม่มีใครอยากแต่งงานด้วย ผู้ใหญ่จะจับนอนตะแคงตรงกันข้ามถ้านอนหงายก็จะจับคว่ำหน้าเปลี่ยนท่านอนเสียแล้วจะได้หายกรน ลูกผู้หญิงต้องนอนไวเสียวอะไรดังกรอบแกรบก็ต้องรีบลุกขึ้นดู แม่ครัวสอนคุณยายดี ๆ ไม่ทุบตีอย่างพี่ ๆ แม่ครัวต้องจับตัวกลับมาหลายครั้งแต่คุณยายไม่รู้สึกรำคาญเลย บางวันนอนละเมอแม่ครัวก็นำมาล้อ กลางคืนวันหนึ่งคุณยายนอนฝันว่าเอาหุ้มนั่งมาลงมาคุณยายถูกปลุกให้ลุกขึ้นมาเปิดไฟสุมหุ้มนั่ง แม่ครัวบอกว่า “ใครทำหุ้มนั่งก็ต้องลุกผูกเองจะได้ไม่ฝันจนหุ้มนั่งมา” ก่อนนอนแม่ครัวจับคุณยายอาบน้ำอาบน้ำอบไทยประแป้งหอมฟุ้ง แล้วห้ามมิให้ไปกระโดดโลดเต้นให้นั่งนิ่ง ๆ ฟังแกล่เล่าเรื่อง เพราะถ้าเหนื่อยมากจะนอนละเมอมากกัดฟันและนอนฝัน แม่ครัวบอกว่า “ก่อนนอนอาบน้ำให้สวดยเนื้อสวดตัวอย่าให้เหงื่อออกไม่เหนื่อยสดชื่นดีแล้วจะนอนหลับดี” แล้วคืนนั้นคุณยายก็นอนไม่ตื่นเลย แม่ครัวคนนี้นอกจากจะทำอาหารเก่งแล้วยังนอนเรียบร้อยอีกด้วย

ความสนุกในวัดเบญจมบพิตร

เจ้าหน้าที่สมาคมสำนักเบญจมบพิตรต้องการให้ข้าพเจ้าเล่าเรื่องในวัดเบญจมบพิตร ให้แก่หนังสือเบญจมบพิตรสัมพันธ์ที่จะออกในวันที่ 23 ตุลาคม 2494 ข้าพเจ้าจึงส่งจดกลับไปตรวจค้นตั้งแต่ได้รู้จักวัดเบญจมบพิตรมาแต่เด็ก ๆ ได้ความดังจะเล่าให้เด็กที่ไม่เคยเห็นเช่นตัวข้าพเจ้าฟังดังต่อไปนี้

งานที่สนุกที่หนึ่งในวัดเบญจมฯ คืองานออกร้านในวัดนี้ อันเป็นงานประจำปีในฤดูหนาว เพื่อเก็บเงินบำรุงวัดซึ่งยังไม่เรียบร้อยดี เรียกกันในสมัยนั้นว่า “งานวัด” ร้านต่าง ๆ มีตั้งแต่ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจ้านายทั้งฝ่ายหน้าฝ่ายใน ข้าราชการผู้ใหญ่ ผู้น้อย สุดแต่ใคร มีกำลังจะทำได้ จนถึงชาวต่างประเทศผู้เป็นนายห้างใหญ่ ๆ บริเวณร้านอยู่ในเขตรั้วเหล็กแดงเท่านั้น ต่อมาทางตัวพระอุโบสถก็มีแต่พวกร้านขายรูปเทียนดอกไม้และทองเปลว สำหรับผู้ที่จะไปบูชาพระและทำบุญ พวกเราเด็ก ๆ มิได้เคยไปทางนั้นเลยซ้ำกลัวว่ามีผีอีกด้วย เราพากันวิ่งวนอยู่แต่ทางร้านต่าง ๆ ซึ่งเห็นในเวลานั้นว่าใหญ่โตมโหฬารสุดหล้าฟ้าเขียว ซ้ำยังมีสถานที่ที่เรียกว่า สำเพ็งอยู่นอกรั้วแดงทางถนนราชดำเนินอีกเมืองหนึ่ง มีทั้งโรงโขนชักรอก และเขาวงกตที่เข้าไปแล้วออกไม่ได้จนกว่าจะเดินถูกทาง ร้านในแถวสำเพ็งอย่างเดียวกับงานภูเขาทอง ผิดกับข้างในอย่างเทียบกันไม่ได้ เพราะความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความนิยมผัดกัน ทุกคนที่ก้าวเข้าประตูเหล็กแดงเข้าไปแล้วจะรู้สึกเหมือนเมือง ๆ หนึ่งที่เต็มไปด้วยความสนุกสนาน ผู้คนแต่งตัวสวย ๆ งาม ๆ ร้านจัดกันอย่างประณีตและเรียบร้อยไม่มีเสียงอึกทึกครึกโครม นอกจากเสียงดนตรีเบา ๆ พอได้ยินพูดกันได้ไม่ต้องตะโกน ไม่มีคนแน่นจนถึงเบียดเสียดกัน ไม่มีใครมาถ่มขากปล่อยเชื้อโรคข้าง ๆ ตัว และสิ่งที่วิเศษยิ่งก็คือไม่มีขโมยเลย ฉะนั้นทุกคนที่มีเพชรนิลจินดาที่แต่งกันได้วับวับ (ที่ไม่มีมีอาจจะยืมเขามาบ้างก็คงมี) ทุกคนหน้าตาเบิกบาน เสียงทักทายกันแต่ว่า “ร้านอยู่ไหน เตียวไป” เพราะร้านของใครก็พาครอบครัวไปนั่งเป็นเจ้าของเป็นผู้ขาย ทั้งนี้ก็เพราะทุกคนจะได้เฝ้าในหลวงของเขาทั่วหน้ากัน ใครอยากเฝ้าก็นั่งอยู่หน้าร้านเวลาเสด็จผ่านทาง หยุดทอดพระเนตร และทักทายเจ้าของร้านทั้งครอบครัวก็ได้เฝ้า ใครอยากทูลอะไรถวายอะไรก็ถวายได้ ทุกคนจึงรู้สึกว่าในหลวงเป็นตัวของตัวและตัวเป็นของในหลวงด้วยกันทุกคน อีกอย่างหนึ่งในสมัยนั้นพวกนักเรียนเมืองนอกกำลังเรียนจบกลับบ้านทยอยกันมาทุกปีท่านพวกนี้เปรียบเสมือนเทวดาตกลงมาจากสวรรค์ ความคิดของท่านไม่ยอมให้คลุมถุงชนนั้นเป็นแน่ ฉะนั้น “งานวัด” นี้จึงเป็นที่หนุ่มสาวเขาเลือกคู่กันเอง แต่เขาไปนั่งคุยกันตามร้าน ไม่มีเวลาไปไหนด้วยกันได้ พวกเราเด็ก ๆ ขนาด 11 - 12 ขวบอยู่นอกเกณฑ์ ก็วิ่งเล่นกันอย่างสนุกแทบตาย ความสนุกนั้นคือไปเที่ยวตามเด็กรุ่นเดียวกันไปเที่ยวดูร้านตุ๊กตา แม้จะแพงซื้อไม่ได้เพียงไปนั่งดูสนุก ออกจากร้านตุ๊กตาไปร้านตกเบ็ด เขาทำเป็นสระและห่อสลากเป็นรูปสัตว์น้ำต่าง ๆ อยู่ในนั้น มีเบ็ดติดแม่เหล็กไว้ตรงปลาย ใครจะตกเบ็ดก็เสีย 1 บาท แล้วยื่นเบ็ดลงไปในสระ ห่อสัตว์เหล่านั้นมีเหล็กอยู่ข้างในด้วย ก็กระโดดขึ้นมา

ติดเบ็ด เราชอบเสียจริง ๆ จัง ๆ อีกแห่งหนึ่งก็คือร้านที่มีกลไกต่าง ๆ เช่น มีร้านหนึ่งจัดเป็นถ้ำ และมีลำธาร พาเรือลำเล็กขนาดนั่งคนเดียวลอยเข้าไปในถ้ำ แล้วพากลับออกมาเอง เราไปยืนดู เห็นประหลาดนักหนาว่าทำไมเรือไปเองได้และในน้ำมีอะไรบ้าง อยากรู้เสียจริง ๆ ตกลงนัดกันว่าเราจะลงกันละลำ (มีอยู่ 3 ลำ) ถ้าเขาเป่านกหวีดให้เรือออก เราจะเอามือสาวฝั่ง 2 ข้าง ให้มันไปเร็วเข้าจนเห็นว่า ทำไมเรือมันไปเองได้ เมื่อซื้อตัวใบละบาทและลงนั่งในเรือแล้ว พอเขาเป่านกหวีดปล่อยเรือ เราก็ดำน้ำเข้าไปในถ้ำ พอโผล่ก็เจอผู้ชายคนหนึ่งกำลังยกโพงสังกะสีพูนน้ำดังโพล่ง ๆ เราตะโกนพร้อมกันว่า “นั่นแน่” ตาพูนน้ำหกดตัวกลับเข้าไปในหลิ่งหินหายเงิบ เราภาคภูมิใจเสียจริง ๆ ว่า จับได้แล้วว่าทำไมเรือมันไปเองได้ กลับออกมาคุยโขมงจนเจ้าของร้านต้องมากระซิบบอกว่า อย่าอะอะไป

ที่ที่สนุกอีกแห่งหนึ่งก็คือในเมืองจีน ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช มีประตูดัตว์เข้าไปข้างในและมีร้านเป็นห้อง ๆ รอบสี่เหลี่ยม ขายอาหารจีน ขายน้ำชา ขายจีนฮับ และอะไรต่าง ๆ ที่เป็นจีน มียกพื้นเล็ก ๆ อยู่ตรงกลางเมืองให้พวกตลกเล่น พวกเราดิฉะครตลก การเข้าเมืองนั้นเป็นอันไม่ได้ติดตัว เพราะเราคุ้นเคยกับพวกขายตัวเสียแล้ว เราก็อ้างเข้าวิ่งออกได้สบาย ส่วนเงินที่ใช้จ่ายบ้างนั้น ถ้าไม่มีหรือหมดก็เที่ยวขอพวกผู้ใหญ่ ซึ่งโดยมากเขาให้เพราะไม่ต้องการให้กวน เป็นอันว่า งานวัดเบญจมฯ ในสมัยรัชกาลที่ 5 ทุกคนสนุก เช่น

1. ผู้ใหญ่ก็ได้พบกันทั่วถึง ทั้งได้ฝ่าในหลวง ซึ่งตามธรรมดาแม้จะเฝ้าได้ง่ายก็มักจะเป็นในเวลาการงาน ไม่เป็นไปรเวดเช่นในงานวัดนี้ และยังได้ทำบุญตามเสด็จในการพระราชกุศลด้วย เพราะงานจะมี 5 - 7 วันก็ตาม ในวันหนึ่งพระเจ้าอยู่หัวจะทรงนำพระสงฆ์ออกเที่ยวด้วยพระองค์เอง และเจ้าของร้านต่าง ๆ ก็มีของถวายใส่ย่าม เช่น ตักบาตร วันไหนเป็นวันพระเที่ยวพวกเราเด็กผู้หญิงก็ถูกเก็บตัวไว้กับร้าน เพราะไม่ให้เข้าไปยุ่ง

2. พวกหนุ่มสาวก็มีโอกาสได้รู้จักกัน พร้อมทั้งผู้ใหญ่ก็รู้เห็น ไม่ต้องลักขโมยรักกัน สิ่งที่น่ารำคาญที่มีอยู่ก็คือ สงครามแย่งรัก ใส่ความกันอย่างน่าสยดสยอง สงครามเจ็บชอนคิตนี้ข้าพเจ้าเคยเห็นตั้งแต่คลุมถุงไม่คลุมถุง และแม้ฉีกถุงแล้วก็ตาม ทุกสมัยล้วนแต่แย่งกันเป็นมูลเหตุอย่างน่าอนาถ อย่างไรก็ตามหนุ่ม ๆ สาว ๆ ก็ยังได้สนุกสนานดังใจ แม้พักหนึ่งเท่านั้นเอง

3. พวกเด็กก็สนุก ได้รู้ ได้ดู ได้เห็น ได้ชมสมใจ แต่ชนของเราไม่มีสิ่งสกปรกเจือปนเลยยังสนุกอยู่ไม่รู้หาย แต่เมื่อผ่านวัดไป หรือแวะเข้าไปกับพวกนักท่องเที่ยวก็น่าเบื่อ ข้าพเจ้าอดหุดยืนหัวเราะและนึกขำในใจไม่ได้ว่าเมืองจีนทั้งเมือง ถ้า เขา ลำธารมีเรือทั้งลำ ๆ ร้านรวงใหญ่โต ร้านข้างในเป็นแถว ร้านเจ้านาย ขุนนาง นายห้าง พ่อค้า ฯลฯ ดายจริง เนื้อที่เท่านั้นเอง

โรงเรียนคลองกุ่ม

โรงเรียนของดิฉันมีต้นไม้หลายชนิด เช่น ประดู่ กล้ายไม้ เฟื่องฟ้า พุทธรักษา ต้นดอกแก้ว ต้นกล้วย บานไม่รู้โรย ฯลฯ ส่วนมากในโรงเรียนของดิฉันจะปลูกต้นประดู่เพราะให้ร่มเงา นักเรียนทุกคนจึงชอบไปเล่นใต้ต้นประดู่ และในทุก ๆ เช้าจะมีนักเรียนมาช่วยกันรดน้ำและพรวนดินต้นไม้เหล่านี้ เพื่อให้ต้นไม้เขียวชอุ่ม และมีดอกไม้ที่สวยงาม ทำให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในโรงเรียนสดชื่น ร่าเริง แจ่มใส อารมณ์ดี จิตใจสงบ มีสมาธิในการอ่านหนังสือ ร่างกายแข็งแรงและยังทำให้อากาศในโรงเรียนไม่เป็นพิษ เพราะต้นไม้ช่วยดูดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และคายก๊าซออกซิเจนที่ร่างกายของเราต้องการ จึงทำให้นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนของดิฉันสุขภาพดีอยู่เสมอ

นอกจากนี้แล้วโรงเรียนของดิฉันมีการแยกขยะประเภทต่าง ๆ เช่น แก้ว พลาสติก กระดาษ โลหะ ขยะเปียก ทุก ๆ เช้าจะมีพนักงานมาเก็บและแยกตามประเภทต่าง ๆ จึงทำให้โรงเรียนของดิฉันสะอาดปราศจากมลภาวะเป็นพิษค่ะ

ถ้าหากเพื่อน ๆ อยากให้โรงเรียนของเพื่อน ๆ สดชื่น และสะอาด ก็ให้ช่วยรดน้ำและพรวนดินต้นไม้ที่อยู่ในโรงเรียนของเพื่อน ๆ อยู่เสมอ และทิ้งขยะให้แยกตามประเภทต่าง ๆ ค่ะ

(รัตติกาล แสงคำและคณะ “สวนเด็ก”)

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน

แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีทั้งหมด 40 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค และ ง ให้เวลาทำ 50 นาที
2. ให้นักเรียนพิจารณาแต่ละข้อ ถ้าเห็นว่าตัวเลือกใดเป็นคำตอบที่ถูกต้องให้กาเครื่องหมาย X ลงในช่อง () ของแต่ละข้อ ดังตัวอย่างการเลือกตอบข้อ ค ดังนี้

ก	ข	ค	ง
()	()	(X)	()
3. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ ให้ขีดทับตัวเลือกที่ไม่ต้องการดังนี้

ก	ข	ค	ง
(X)	()	(X)	()
4. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ในแบบทดสอบ
5. หลังจากทำแบบทดสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นำแบบทดสอบพร้อมกระดาษคำตอบส่งคืนกรรมการคุมสอบ

ขอให้นักเรียนโชคดี

ดอกไม้้นั้นคล้ายดังชีวิตมนุษย์ มีเบิกบานแจ่มใส และก็เหี่ยวเฉาโรยราไปตามกาลเวลา มีคุณค่าเฉพาะตัวไปคนละอย่างคนละแบบแตกต่างกันไป แล้วแต่ใครจะเลือกเป็นดอกไม้ชนิดไหนเท่านั้นแหละ เราจะเอาคุณค่าของดอกไม้ดอกหนึ่งไปเปรียบตัดสินคุณค่าของดอกไม้ดอกหนึ่งนั้นคงไม่ได้

1. ผู้เขียนข้อความนี้ต้องการเน้นในเรื่องใด

- ก. ความแตกต่าง
- ข. กาลเวลา
- ค. ดอกไม้
- ง. คุณค่า

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 2 - 3

ถนนเขยถนนใหม่

ยุคสมัยพัฒนาน่าชมยิ่ง

รถวิ่งวไ้ไปไหนทันใจจริง

ถนนพาทุกสิ่งวิ่งตามมา

วิทยุโทรทัศน์พัดลมโก้

พอคุยโอ้อวดใครแห่ม! ได้หน้า

ถนนมอบวัตถุไว้ให้ประชา

พร้อมกับพาน้ำใจไปไม่เหลือเลย

2. บทร้อยกรองนี้สะท้อนความรู้สึกอย่างไรของผู้แต่งมากที่สุด

- ก. สะท้อนใจ
- ข. ไม่พอใจ
- ค. อนาคตใจ
- ง. เศร้าใจ

3. ผู้เขียนบทร้อยกรองนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร

- ก. ให้แง่คิด
- ข. คำหนิ
- ค. ขอร้อง
- ง. ชี้แจง

4. ข้อความต่อไปนี้กล่าวในลักษณะใด

ครอบครัว

เปรียบเข็มทิศ

ชี้ทางผิด

ถูกติดยา

- ก. เสนอแนะ
- ข. ว่ากล่าว
- ค. เตือนใจ
- ง. แนะนำ

5. ควรตั้งชื่อบทหรือกรอนี้ว่าอย่างไร

หนังสือเป็นเครื่องมือสื่อความคิด

ปรุงประดิษฐ์เป็นเส้นเป็นอักษร

เป็นเรื่องราวเป็นรูปภาพเป็นภาพยกลอน

เป็นอารมณ์แห่งปัญญาเป็นคำคน

ก. เครื่องมือสื่อความคิด

ข. การประดิษฐ์อักษร

ค. คุณค่าของหนังสือ

ง. คำของคน

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 6 - 7

มีคนกล่าวเอาไว้ว่า “เด็ก” เปรียบเหมือนผ้าขาวสะอาดบริสุทธิ์ และผ้าผืนนั้นจะมีสีสันที่สวยงามมีคุณค่า หรือผ้าผืนนั้นจะสกปรกไร้คุณค่าเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับ “จิตรกร” ที่จะเลือกแต่งแต้มสีสันลงไปบนผ้าผืนนั้นด้วยจุดมุ่งหมายใด

6. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด

ก. เตือนสติ

ข. บอกเล่า

ค. แนะนำ

ง. ชี้แจง

7. ข้อความนี้ให้แง่คิดในเรื่องใด

ก. การเลือกประสบการณ์ให้เด็ก

ข. การสร้างเด็กให้เป็นจิตรกร

ค. การวาดภาพลงบนผืนผ้า

ง. การเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้อง

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 8 - 9

“จำได้ไหม... อาม่าเคยบอกเอาไว้...

ทำตัวอย่างดอกทานตะวัน

ดอกไม้อื่นกลัวความร้อน

มันจะเหี่ยวเฉา เมื่อกระทบแดด

ทานตะวันเป็นดอกไม้อย่างเดียว

ที่สู้แดดไม่เคยหนี

มันจะหันตามตะวันตลอดวัน

มันไม่กลัวความร้อน

เหมือนคนที่ไม่เคยกลัวความยากลำบาก

แล้วเห็นไหมว่า

ทานตะวันดอกไม้ที่สวยงาม...ใหญ่...

เห็นที่ไหนก็สะดุดตาว่าดอกไม้อื่น

8. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด
- ก. ตักเตือน
 - ข. แนะนำ
 - ค. สั่งสอน
 - ง. ชี้แจง
9. ผู้เขียนข้อความนี้แนะนำให้ทำสิ่งใดมากที่สุด
- ก. ปลุกคอกทานตะวัน
 - ข. ไม่กลัวความร้อน
 - ค. ทำตัวสะอาดตา
 - ง. มีความอดทน

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 10 - 11

การออกกำลังกายเป็นยาอายุวัฒนะขนานเอก ไม่มีอะไรเทียมเท่า เพราะไม่แต่เพียงทำให้ร่างกายแข็งแรงเท่านั้น หากยังช่วยหลักโรคร้ายทั้งหลายให้ห่างกายออกไปด้วย

- | | |
|------------------------------|-------------------------------------|
| 10 ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด | 11. ควรตั้งชื่อข้อความนี้ว่าอย่างไร |
| ก. อธิบาย | ก. วิธีการออกกำลังกาย |
| ข. สั่งสอน | ข. การรักษาร่างกาย |
| ค. บรรยาย | ค. วิธีหลักโรคร้าย |
| ง. ชี้แนะ | ง. การทำให้อายุยืน |

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 12 - 13

เสียงลมฝนและเสียงอ่านหนังสือ ทุก ๆ เสียงผ่านเข้าสู่โสตประสาทต้องรับรู้ เช่น เรื่องครอบครัว เรื่องประเทศชาติ หรือเรื่องของโลก ทุก ๆ เรื่อง จะต้องสนใจ

12. ข้อความนี้เป็นคำกล่าวประเภทใด
- ก. ให้แง่คิด
 - ข. แนะนำ
 - ค. เสนอแนะ
 - ง. บอกกล่าว
13. จุดมุ่งหมายสำคัญของข้อความนี้คืออะไร
- ก. ให้ฟังเสียงทุกเสียง
 - ข. ให้รับรู้ทุกเรื่อง
 - ค. ให้ฟังทุกเรื่อง
 - ง. ให้ใส่ใจทุกเรื่อง

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 18 - 20

มนุษย์เรานั้นเกิดมาหลายภพหลายชาติ หากจะรวมน้ำตาแห่งความทุกข์จากการเกิดแต่ละชาติก็มากกว่าในมหาสมุทรทั้งสี่ หากเอากระดูกจากการเกิดแต่ละชาติมากองรวมกัน ก็สูงใหญ่กว่าภูเขาสินธุ เมื่อเกิดกันหลายภพหลายชาติเช่นนี้ จึงไม่มีสรรพสัตว์ใดที่ไม่เคยเป็นญาติกันมาก่อน

18. ข้อความนี้มีข้อคิดที่สำคัญตรงกับข้อใด

- ก. ภูเขาและมหาสมุทรเกิดจากมนุษย์
- ข. มนุษย์เกิดมาแล้วหลายชาติ
- ค. มนุษย์ทุกคนเป็นญาติกัน
- ง. มนุษย์มีความทุกข์มาก

19. ข้อใดไม่เป็นลักษณะของผู้เขียนข้อความนี้

- ก. เห็นโลกมามาก
- ข. มองโลกในแง่ดี
- ค. รักเพื่อนมนุษย์
- ง. เข้าใจชีวิต

20. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด

- ก. บอกกล่าว
- ข. ตักเตือน
- ค. ให้แง่คิด
- ง. แนะนำ

คำชี้แจง อ่านข้อความแล้วตอบคำถามข้อ 21 - 22

คนเขาไหว้เราเพราะศีลที่เราถืออยู่ต่างหากไม่ใช่ตัวเรา เขาเคารพในคุณธรรมและศีลที่เราถืออยู่ เราจึงต้องทำตัวให้เหมาะสมกับความเคารพที่เขามีให้เรา

21. ผู้เขียนข้อความนี้มีจุดมุ่งหมายใด

- ก. บอกกล่าว
- ข. ตักเตือน
- ค. ให้แง่คิด
- ง. เสนอแนะ

22. ข้อความนี้ให้แนวคิดในเรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก. การปฏิบัติตนอยู่ในศีล
- ข. การทำความเคารพ
- ค. การอยู่ร่วมกับผู้อื่น
- ง. การวางตัว

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 23 - 25

ปีนี้เป็นปีแห่งการรณรงค์และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ คงเป็นเพราะว่าทรัพยากรกำลังเหลือน้อยเต็มที จึงต้องเร่งช่วยกระตุ้นพฤติกรรมของประชากรโลกให้รู้จักคำว่า “ประหยัด” กันเสียที ถ้าไม่เช่นนั้นแล้ว สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่อาจจะหมดไปในที่สุด

23. ผู้เขียนข้อความนี้มีความรู้สึกอย่างไรมากที่สุด

- ก. กังวลใจ
- ข. ห่วงใย
- ค. เสียหาย
- ง. เศร้าใจ

24. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องอะไรเป็นสำคัญ

- ก. จำนวนทรัพยากรที่เหลือน้อย
- ข. ปีแห่งการรณรงค์และอนุรักษ์ธรรมชาติ
- ค. ประชากรโลกต้องรู้จักคำว่าประหยัด
- ง. ปัญหาประชากรโลกใช้ทรัพยากรฟุ่มเฟือย

25. ข้อความต่อไปนี้ น่าจะมุ่งให้คนอย่างไรมากที่สุด

ความโลภมัน มันยังอยู่ในใจฉัน トラบใดที่มีความเชื่อมั่น มันก็ไม่มีวันเหือดหายไปไหน

- ก. เอาชนะทุกอย่าง
- ข. มีความหวัง
- ค. เชื่อมั่นสูง
- ง. ช่างฝัน

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 26 - 28

“แม่ติลูกไม่ผิดกฎหมาย นีน้า ชันไม่ได้ฆ่ามัน ที่ชันตอนเด็ก ๆ แม่ติที่ไรเกือบทุกที”

26. ผู้พูดกล่าวข้อความนี้ด้วยน้ำเสียงเช่นไร

- ก. เยาะเย้ย
- ข. หงุดหงิด
- ค. รำคาญ
- ง. ตำหนิ

27. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด

- ก. ประชดประชัน
- ข. ออกตัว
- ค. ดำหนิ
- ง. เสียดสี

28. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากคำกล่าวนี้น่าจะเป็นอะไร

- ก. ประสบการณ์
- ข. ทำตามแบบ
- ค. การเรียนรู้
- ง. ความเชื่อ

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 29 - 30

“แต่ก่อน ฉันเคยภูมิใจแต่ความงาม สอนลูกให้เป็นคนหนักไม่เอาเบาไม่สู้ และตามใจลูกทุกอย่าง แต่เดี๋ยวนี ฉันรู้แล้วว่า ฉันจะต้องศึกษาจากเธอ เพื่อให้ลูกของฉันมีชีวิตอยู่ต่อไปได้พึ่งตนเองได้ แม้กระทั่งภายหลังจากที่ฉันตายไปแล้ว”

29. จากข้อความนี้แสดงว่าผู้กล่าวเป็นอย่างไร

- ก. เชื้อคนง่าย
- ข. รู้ตัวว่าผิด
- ค. เห็นการณ์ไกล
- ง. หวังสูงเกินไป

30. ข้อความนี้ให้ข้อคิดเรื่องใดมากที่สุด

- ก. การรับผิดชอบตนเอง
- ข. การปลูกฝังคุณธรรม
- ค. การคบเพื่อน
- ง. การเลี้ยงลูก

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 31 - 32

“แม่ตีเจ้าในบางครั้ง ลงโทษเจ้าในบางหน ก็เพราะเจ้าทำความผิด เกเรน้อง รังแกเพื่อน ๆ แม่ไม่ได้ลงโทษเจ้าเพราะความเกลียดชัง แต่ลงโทษเพราะต้องการให้เจ้าเป็นคนดี อาเบหลานรัก กลับบ้านเถะอย่าให้พ่อกับแม่ต้องมาตามเจ้าทุกวันเลย”

31. ผู้พูดข้อความนี้มีจุดมุ่งหมายประการใดเป็นสำคัญ

- ก. เตือนสติ
- ข. แนะนำ
- ค. ดำหนิ
- ง. ขอร้อง

32. ข้อความนี้สอดคล้องกับคำกล่าวใด

- ก. รักดีห้ามชั่ว รักชั่วห้ามเสา
- ข. รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี
- ค. ตีวัวกระทบคราด
- ง. วัวหายล้อมคอก

33. ข้อความต่อไปนี้ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องใด

การเขียนเรียงความ เป็นเครื่องวัดความรู้ ความสามารถของนักเรียนในวิชาภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ที่ว่าผู้ที่เขียนเรียงความได้ดี ต้องรู้หลักภาษา และมีความรู้สาขาอื่น ๆ ดีด้วย วิชาเรียงความไม่ใช่จะมีประโยชน์ในเวลาสอบไล่เท่านั้น แม้เมื่อนักเรียนออกจากโรงเรียนแล้วก็ยังต้องใช้วิชาเรียงความอยู่เสมอ เป็นต้นว่าเขียนจดหมาย เขียนเรื่อง หรือเขียนปาฐกถา ฉะนั้นวิชาเรียงความจึงเป็นวิชาที่ควรฝึกฝนโดยแท้

- ก. ความจำเป็นในการฝึกเขียนเรียงความ
- ข. ความสำคัญของการเขียนเรียงความ
- ค. ประโยชน์ของการฝึกเขียนเรียงความ
- ง. วิธีเขียนเรียงความ

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 34 - 35

เวลานี้คนไทยขาดวินัย วินัยของคนไทยกำลังนำประเทศไปสู่ทางที่เสื่อมลง คนไทยขาดวินัย ขาดจริยธรรม ขาดคุณธรรม ซึ่งเป็นการขาดอย่างมหาศาล โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิตเกี่ยวกับใจนั้นขาดกันมาก ฉะนั้นต้องปรับปรุงแก้ไขจุดนี้

34. ผู้กล่าวข้อความนี้มีความรู้สึกอย่างไร

- ก. ขุ่นใจ
- ข. ตกใจ
- ค. ห่วงใย
- ง. แค้นใจ

35. ข้อความนี้เขียนเพื่ออะไร

- ก. ชื่นำ
- ข. สั่งสอน
- ค. ท้วงติ
- ง. เสนอแนะ

36. ข้อความนี้สรุปได้ ไม่ใกล้เคียงกับคำใด

โรส เคนดีเคยกล่าวว่า ชีวิตของเรามีทั้งความทุกข์ระทมและความปessimism แม้จะเต็มไปด้วยแผลแห่งความโศกเศร้า เธอก็ยังรู้สึกว่าเป็นคนที่โชคดีที่สุดคนหนึ่ง

- ก. ยิ้มได้เมื่อภัยมา
- ข. ศัตรูคือยาชูกำลัง
- ค. ชีวิตไม่สิ้นก็เดินไป
- ง. ชั่วเจ็ดที ดีเจ็ดหน

37. “แม้จะเต็มไปด้วยรอยแผลแห่งความโศกเศร้า”

คำว่า “รอยแผล” ในข้อความนี้ หมายความว่าอย่างไร

- ก. รอยแผลในจิตใจ
- ข. ความรู้สึกในใจ
- ค. แผลที่ถูกทำร้ายในชีวิต
- ง. ความเจ็บปวดในจิตใจ

38. ข้อความต่อไปนี้เน้นให้ผู้อ่านมีความรู้สึกอย่างไร

ภาษาไทยแสดงความเป็นชาติ เอกราชแสดงความเป็นไทย

- ก. พอใจ
- ข. มั่นใจ
- ค. ภูมิใจ
- ง. ประทับใจ

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 39 - 40

วัยหนุ่มสาวเป็นวัยที่สภาพร่างกายและจิตใจแข็งแรง ชีวิตในช่วงนี้เป็นช่วงทองของชีวิต ด้วยเหตุนี้หนุ่มสาวจึงควรสนใจเรียนรู้ศึกษาสิ่งต่าง ๆ อย่างจริงจัง ไม่ใช่ปล่อยให้ชีวิตล่องลอยไปโดยไร้จุดหมาย

39. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด

- ก. ชี้แจง
- ✓ ข. แนะนำ
- ค. สั่งสอน
- ง. บอกเล่า

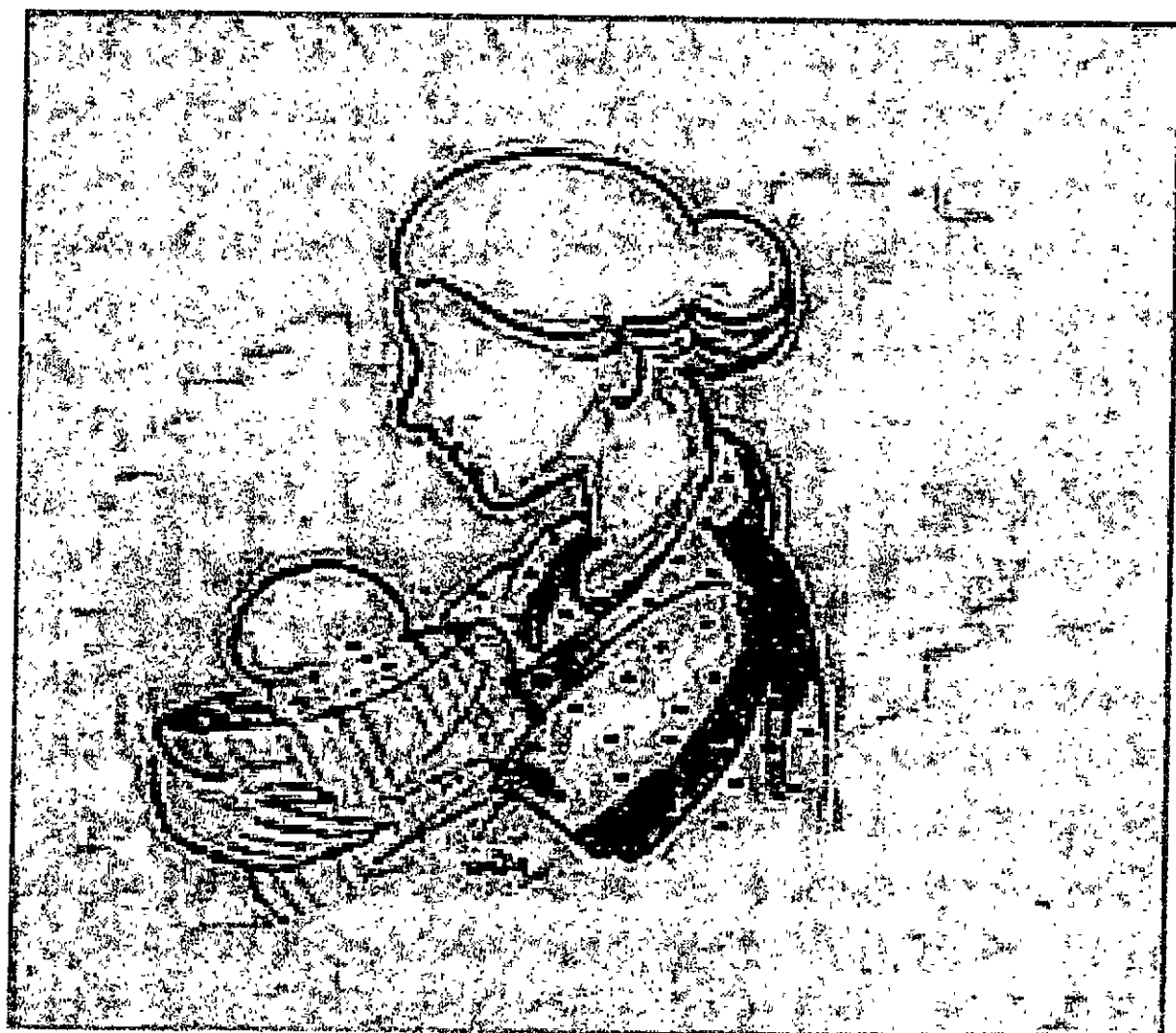
40. สาระสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

- ก. หนุ่มสาวเป็นวัยที่ร่างกายและจิตใจแข็งแรง
- ✓ ข. วัยหนุ่มสาวเป็นช่วงสำคัญของชีวิต
- ค. หนุ่มสาวต้องเอาใจใส่ชีวิต
- ง. วัยหนุ่มสาวเรียนรู้ได้ดี

แบบทดสอบความสามารถในการเขียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนเรื่องพร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องจากภาพที่กำหนดให้ โดยมีความยาวประมาณ 10 บรรทัด ใช้เวลา 30 นาที



ภาคผนวก ค

- ตาราง 5 แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
วัดความเข้าใจในการอ่าน
- ตาราง 6 แสดงคะแนนความสอดคล้องของผู้ตรวจ 3 คน
- ตาราง 7 แสดงคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม
- ตาราง 8 แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนของนักเรียน
กลุ่มทดลอง
- ตาราง 9 แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนของนักเรียนกลุ่มควบคุม
- ตาราง 10 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปภาพที่นำมาใช้
ในแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
- ตาราง 11 ผลการประเมินความสอดคล้องของเรื่องกับบรรณลักษณะ
ที่นำมาใช้เป็นบทอ่าน

ตาราง 5 แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

ข้อที่	P_H	P_L	P	r
1	.36	.20	.28	.20
2	.77	.56	.67	.24
3	.71	.52	.62	.20
4	.38	.11	.23	.36
5	.90	.66	.79	.34
6	.47	.28	.37	.20
7	.94	.58	.78	.50
8	.67	.26	.46	.41
9	.83	.66	.75	.22
10	.49	.20	.34	.32
11	.71	.50	.61	.22
12	.34	.18	.26	.20
13	.71	.34	.53	.37
14	.37	.17	.27	.25
15	.62	.35	.48	.27
16	.77	.60	.69	.20
17	.89	.77	.83	.20
18	.83	.24	.54	.58
19	.58	.24	.41	.35
20	.67	.43	.55	.25
21	.47	.20	.33	.30
22	.81	.30	.56	.51
23	.60	.37	.48	.23
24	.50	.30	.40	.21
25	.60	.36	.48	.24

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	P_H	P_L	P	r
26	.43	.22	.32	.24
27	.71	.50	.61	.22
28	.69	.37	.53	.32
29	.92	.34	.66	.62
30	.88	.39	.65	.53
31	.54	.26	.40	.29
32	.81	.56	.69	.29
33	.45	.24	.34	.23
34	.86	.50	.70	.41
35	.62	.17	.38	.47
36	.39	.18	.28	.25
37	.66	.35	.51	.31
38	.71	.34	.53	.37
39	.47	.26	.36	.23
40	.58	.22	.39	.38

ตาราง 6 แสดงคะแนนความสอดคล้องของผู้ตรวจ 3 คน

ผู้ตรวจ นักเรียน	คนที่ 1 คะแนน	คนที่ 2 คะแนน	คนที่ 3 คะแนน	รวม คะแนน
1	12	10	10	32
2	13	12	14	39
3	10	8	7	25
4	15	14	16	45
5	11	10	8	29
6	12	13	10	35
7	7	7	6	20
8	15	16	12	43
9	14	15	12	41
10	7	8	8	23
11	11	11	9	31
12	12	9	10	31
13	14	15	13	42
14	10	8	7	25
15	11	10	13	34
16	14	13	14	41
17	12	11	10	33
18	8	6	6	20
19	11	12	10	33
20	10	9	10	29
21	12	11	13	36
22	8	7	9	24
23	9	8	8	25
24	11	10	12	33
25	15	14	12	41

ตาราง 6 (ต่อ)

ผู้ตรวจ นักเรียน	คนที่ 1 คะแนน	คนที่ 2 คะแนน	คนที่ 3 คะแนน	รวม คะแนน
26	14	12	11	37
27	13	11	10	34
28	12	10	13	35
29	10	11	12	33
30	10	9	7	26
31	11	11	13	35
32	13	12	12	37
33	12	10	12	34
34	11	13	10	34
35	16	15	14	45
36	17	16	16	49
37	12	13	14	39

ตาราง 7 แสดงคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
คนที่	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	คะแนนที่ เพิ่มขึ้น	คนที่	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	คะแนนที่ เพิ่มขึ้น
1	17	19	2	1	18	20	2
2	17	22	5	2	10	12	2
3	17	19	2	3	26	31	5
4	21	26	5	4	10	11	1
5	23	28	5	5	18	21	3
6	18	21	3	6	10	12	2
7	18	24	6	7	25	28	3
8	19	26	7	8	23	25	2
9	19	24	5	9	16	18	2
10	22	25	3	10	12	14	2
11	17	21	4	11	14	15	1
12	19	25	6	12	18	20	2
13	25	31	6	13	14	15	1
14	23	22	-1	14	22	20	-2
15	20	24	4	15	20	22	2
16	14	18	4	16	23	26	3
17	20	25	5	17	22	24	2
18	15	21	6	18	21	22	1
19	16	19	3	19	19	21	2
20	20	21	1	20	20	21	1
21	15	21	6	21	18	22	4
22	22	27	5	22	19	21	2
23	18	20	2	23	22	25	3
24	22	28	6	24	22	23	2
25	12	17	5	25	22	24	2

ตาราง 7 (ต่อ)

กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
คนที่	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	คะแนนที่ เพิ่มขึ้น	คนที่	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	คะแนนที่ เพิ่มขึ้น
26	22	29	7	26	21	23	2
27	23	28	5	27	19	21	2
28	17	21	4	28	23	26	3
29	26	28	2	29	25	28	3
30	18	21	3	30	18	21	3
31	25	29	4	31	20	22	2
32	22	26	4	32	17	19	2
33	16	19	3	33	26	29	3
34	25	31	6	34	20	21	1
35	23	26	3	35	17	18	1
36	20	24	4	36	23	25	2
37	31	38	7	37	14	15	1

ตาราง 8 แสดงความสามารถในการเขียนภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

คนที่	กลุ่มทดลอง								คะแนน ที่เพิ่มขึ้น
	คะแนนสอบก่อน				คะแนนสอบหลัง				
	ผู้ตรวจคนที่				ผู้ตรวจคนที่				
	1	2	3	รวม	1	2	3	รวม	
1	10	11	8	29	19	16	17	52	23
2	13	11	14	38	17	15	16	48	10 ;
3	12	10	7	29	19	18	17	54	25
4	13	12	14	39	15	14	13	42	3
5	7	7	8	22	13	11	12	36	14
6	14	13	12	39	18	16	15	49	10
7	11	10	9	30	17	16	18	51	21
8	14	11	13	38	17	17	18	52	14
9	13	12	11	36	17	16	18	51	15
10	11	10	11	32	15	14	13	42	10
11	11	9	8	28	18	17	16	51	23
12	14	13	12	39	19	18	17	54	15
13	13	12	12	37	18	16	17	51	14
14	12	11	12	35	16	14	13	43	8
15	10	8	11	29	17	16	15	48	19
16	15	16	12	43	18	17	17	52	9
17	11	9	10	30	16	16	15	47	17
18	11	8	7	26	19	18	18	55	29
19	11	7	8	26	17	16	17	50	24
20	13	12	10	35	19	18	18	55	20
21	13	13	12	38	19	18	17	54	16
22	11	10	11	32	19	18	17	54	22
23	12	11	10	33	18	16	15	49	16
24	11	11	12	34	18	16	14	48	14

ตาราง 8 (ต่อ)

คนที่	กลุ่มทดลอง								คะแนน ที่เพิ่มขึ้น
	คะแนนสอบก่อน				คะแนนสอบหลัง				
	ผู้ตรวจคนที่				ผู้ตรวจคนที่				
	1	2	3	รวม	1	2	3	รวม	
25.	11	9	8	28	14	13	12	39	11
26	6	6	5	17	12	11	12	35	18
27	10	11	12	33	15	15	14	44	11
28	12	9	10	31	17	18	16	51	20
29	7	5	6	18	14	13	12	39	21
30	12	11	10	33	17	17	16	50	17
31	6	5	4	15	11	10	11	32	17
32	7	5	6	18	12	12	13	37	19
33	8	7	5	20	12	11	13	36	16
34	9	7	6	22	16	15	14	45	23
35	10	9	10	29	16	16	14	46	17
36	7	8	6	21	11	10	11	32	11
37	11	11	9	31	18	17	16	51	20

ตาราง 9 แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม

คนที่	กลุ่มควบคุม								คะแนน ที่เพิ่มขึ้น
	คะแนนสอบก่อน				คะแนนสอบหลัง				
	ผู้ตรวจคนที่				ผู้ตรวจคนที่				
	1	2	3	รวม	1	2	3	รวม	
1	9	7	8	24	11	10	12	33	9
2	8	6	7	21	15	14	15	44	23
3	11	10	11	32	18	17	18	53	21
4	14	15	12	41	16	15	17	48	7
5	23	11	13	37	16	15	17	48	11
6	11	11	10	32	17	14	18	49	17
7	13	12	11	36	17	15	18	50	14
8	10	11	10	31	13	12	14	39	8
9	8	7	6	21	10	9	11	30	9
10	11	10	11	32	13	11	12	36	4
11	13	12	10	35	16	12	15	43	8
12	11	12	10	33	16	15	14	45	12
13	10	7	8	25	14	13	13	40	15
14	10	9	10	29	15	15	14	44	15
15	13	13	10	36	19	18	18	55	19
16	8	7	6	21	10	9	8	27	6
17	7	6	7	20	11	10	10	31	11
18	10	10	11	31	12	13	12	37	6
19	8	7	9	24	10	11	11	32	8
20	12	10	11	33	15	13	14	42	9
21	12	10	11	33	17	14	16	47	14
22	10	9	12	31	18	17	18	53	22
23	11	10	11	32	15	14	15	44	12
24	9	7	8	24	13	11	12	36	12

ตาราง 9 (ต่อ)

คนที่	กลุ่มควบคุม								คะแนน ที่เพิ่มขึ้น
	คะแนนสอบก่อน				คะแนนสอบหลัง				
	ผู้ตรวจคนที่				ผู้ตรวจคนที่				
	1	2	3	รวม	1	2	3	รวม	
25.	13	10	11	36	17	17	18	53	19
26	9	7	10	26	10	10	8	29	3
27	9	8	6	23	17	17	16	50	27
28	12	11	11	34	14	14	13	42	8
29	10	7	9	26	11	11	13	38	12
30	9	6	8	23	12	12	14	41	18
31	13	11	12	36	14	14	11	40	4
32	11	9	11	31	12	12	13	40	9
33	12	10	10	32	13	13	15	42	10
34	11	9	7	27	8	8	11	29	2
35	11	12	10	33	13	13	16	44	11
36	8	7	6	21	12	12	14	41	20
37	9	7	8	24	9	9	10	30	6

ตาราง 10 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปภาพที่นำมาใช้ในแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน

รูปภาพ	เกณฑ์	คะแนนจาก คณะกรรมการ			รวม คะแนน	ดัชนีความ สอดคล้อง
		1	2	3		
แม่กับลูก	1. รูปภาพมีความสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายในการเขียนเรียงความ ขยายความที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)	+1	+1	0	2	.67
	2. รูปภาพมีความเหมาะสมกับความ สนใจของเด็กระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1	+1	+1	+1	3	1
	3. รูปภาพมีความเหมาะสมในการ เขียนเรียงความ ขยายความ	+1	+1	+1	3	1

ตาราง 11 ผลการประเมินความสอดคล้องของเรื่องกับอรรถลักษณะที่นำมาใช้เป็นบทอ่าน

เรื่อง	เกณฑ์	คณะกรรมการ			รวม คะแนน	ดัชนีความ สอดคล้อง
		1	2	3		
1. ขอมตากับลูก	เรื่องจากประสบการณ์	+1	+1	+1	3	1
2. ความสนุกในวัดเบญจมบพิตร	เรื่องจากประสบการณ์	+1	+1	+1	3	1
3. ถิ่นและน้ำตก	เรื่องจากประสบการณ์	+1	+1	+1	3	1
4. ตึกแกเบ้ม	เรื่องเชิงจินตนาการ	+1	+1	+1	3	1
5. การนอน	เรื่องรายงาน	+1	+1	0	2	.67
6. เลือด	เรื่องรายงาน	+1	+1	+1	3	1
7. หนังสือ	เรื่องรายงาน	+1	+1	+1	3	1
8. ตึกดอกฟ้าก่อน	เรื่องเชิงจินตนาการ	+1	+1	+1	3	1
9. เวียดนามในสายตาผม	เรื่องจากประสบการณ์	+1	+1	+1	3	1
10. ถ่านหินจากพืช	เรื่องรายงาน	+1	+1	+1	3	1
11. ดุงฝัน	เรื่องเชิงจินตนาการ	+1	+1	+1	3	1
12. เทพธิดาแห่งดอกไม้	เรื่องเชิงจินตนาการ	+1	+1	+1	3	1
13. เข็มเจ้าไม้	เรื่องจากประสบการณ์	+1	+1	+1	3	1
14. สามชั่วโมงในพม่า	เรื่องจากประสบการณ์	+1	+1	+1	3	1
15. ทำโนสนามหญ้าจึงเป็นสีเขียว	เรื่องอธิบาย	+1	+1	+1	3	1
16. อันตรายจากคำพูดเพื่อย	เรื่องอธิบาย	+1	+1	+1	3	1
17. ทำไมน้ำทะเลไม่แข็งในฤดูหนาว	เรื่องอธิบาย	+1	+1	+1	3	1
18. คีน้อยหายไปไหน	เรื่องเชิงจินตนาการ	+1	+1	+1	3	1
19. ประโยชน์ของว่านหางจระเข้	เรื่องรายงาน	+1	+1	+1	3	1
20. โรงเรียนคลองกุ่ม	เรื่องจากประสบการณ์	+1	+1	+1	3	1

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการทดลอง

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการสอน

1. อาจารย์พิศศรี กมลเวช ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อาจารย์วันทนา มากบุญดี โรงเรียนพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม
จังหวัดลพบุรี
3. อาจารย์วัชรพงศ์ ศรีพึ้ง โรงเรียนโคกสำโรงวิทยา อำเภอโคกสำโรง
จังหวัดลพบุรี

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

1. อาจารย์พิศศรี กมลเวช ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ผศ.ดร.สุนันท์ สลโกสุม สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ผศ.จันทิมา พรหมโชติกุล สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

1. อาจารย์วันทนา มากบุญดี โรงเรียนพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม
จังหวัดลพบุรี
2. อาจารย์วัชรพงศ์ ศรีพึ้ง โรงเรียนโคกสำโรงวิทยา อำเภอโคกสำโรง
จังหวัดลพบุรี
3. อาจารย์สำเนียง ฟ้ากระจ่าง โรงเรียนโคกสูงวิทยา อำเภอพัฒนานิคม
จังหวัดลพบุรี

ผู้เชี่ยวชาญตรวจบทอ่าน

1. อาจารย์พนาน้อย รอดชู โรงเรียนพ่วงพรมครวิทยา
2. อาจารย์บรรเจิด พงษ์รัตน์ โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม กรุงเทพมหานคร
3. อาจารย์กิตดา ปรัตถจริยา สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวนุสรรา ขวัญศรี
เกิดวันที่	26 ธันวาคม พุทธศักราช 2507
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 170/22 หมู่ 1 ตำบลเขาสามยอด อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โทรศัพท์ 036 - 421803
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี 15140
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2521	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองใหม่ (ชลอราษฎร์รังสฤษดิ์) อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
พ.ศ.2526	มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
พ.ศ.2530	ครุศาสตรบัณฑิต (วิชาเอกภาษาไทย) วิทยาลัยครูเทพสตรี อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
พ.ศ.2540	การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ